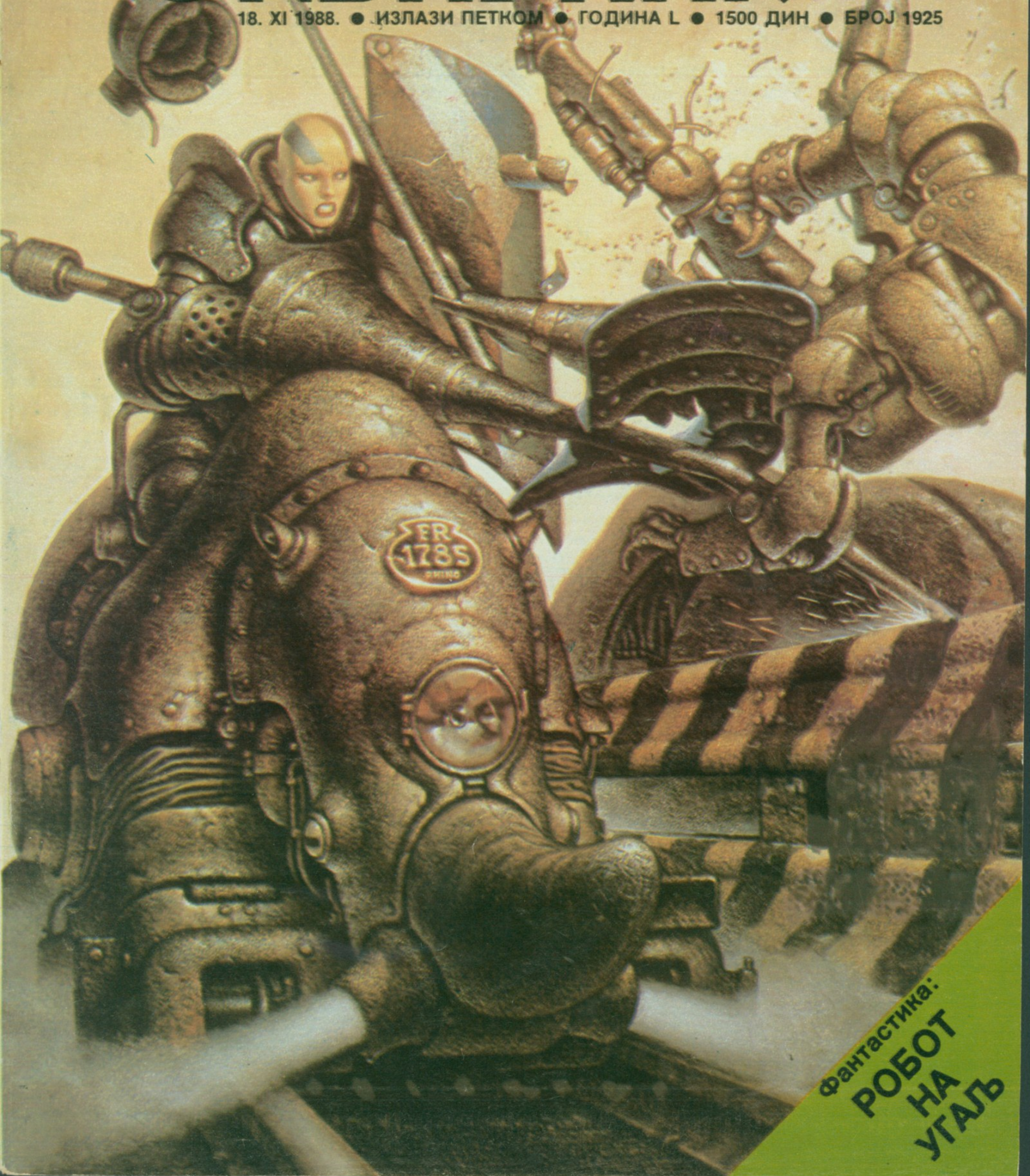

ПОЛИТИКИ

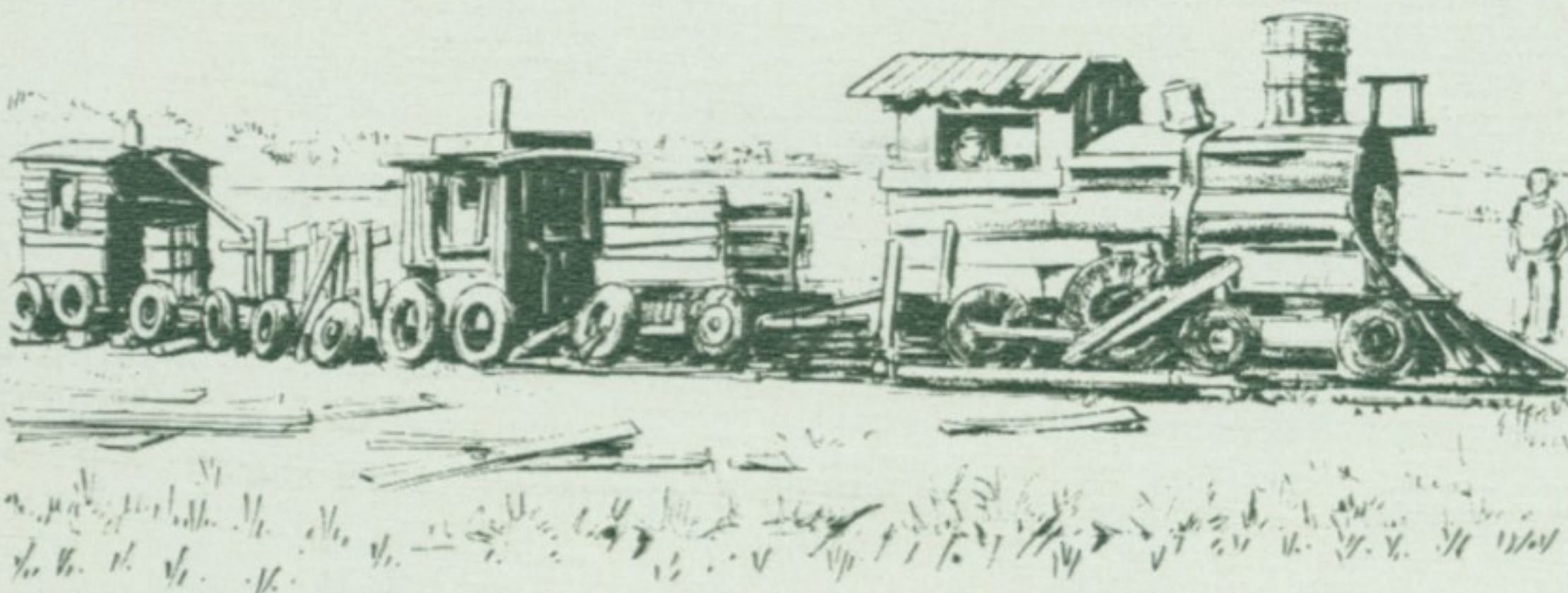
ЗАБАРНИК

18. XI 1988. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА L • 1500 ДИН • БРОЈ 1925

Фантастика:
**РОБОТ
НА
УГАЉ**

100 ДРВЕНИХ СКУЛПТУРА

УКЉУЧУЈУ И КОМПОЗИЦИЈУ ВОЗА, НАТЈАЗИ СЕ ДУЖ ИСТОЧНЕ ОБАЛЕ У ИМИРВИЛУ У КАЛИФОРНИЈИ. ИЗРАДИЛА ИХ ЈЕ 1987. ГОДИНЕ ГРУПА УМЕТНИКА ИСКЉУЧИВО ОД ДРВЕТА И ДАСАКА КОЈЕ ЈЕ ИЗБАЦИЛА ГЛИМА.

КОЈА КАПЉЕ ДНЕВНО ПОТРОШИ ОКО 190 ЛИТАРА ВОДЕ.

Морски слон

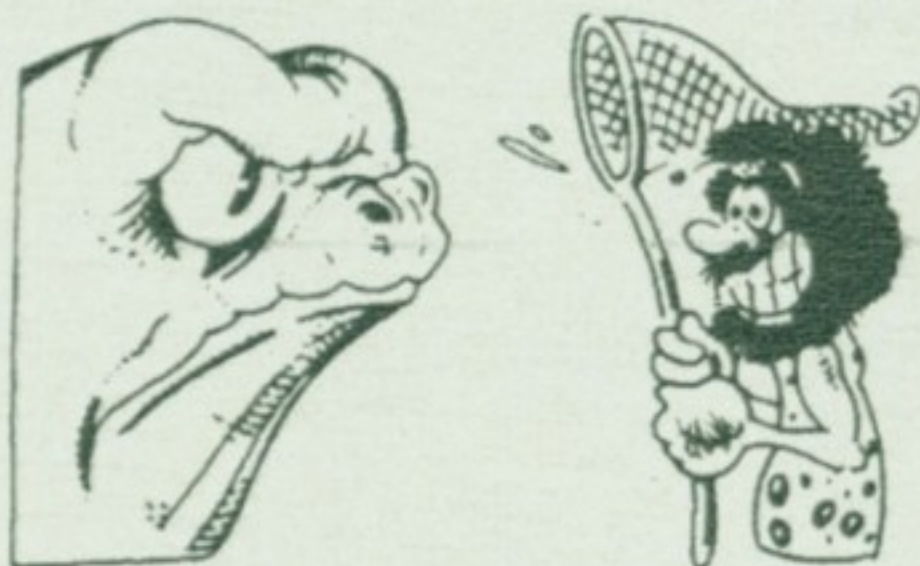
ИЗ ПАТАГОНИЈЕ, АРГЕНТИНА, ДУГАЧАК ЈЕ И ДО 5,5 МЕТАРА, ИМА ОБИМ ОД 4,5 МЕТАРА И ТЕЖИНУ ОД 4 ТОНЕ. ОН КАО ПРАВИ СУЛТАН ВЛАДА ХАРЕМОМ ОД ДВАДЕСЕТАК ЖЕНКИ.

Кони Ђордон

СТИКАРКА ИЗ МАЈАМИЈА (ФЛОРИДА) ИЗРАДИЛА ЈЕ ПЕЈЗАЖ ВЕЛИЧИНЕ 30,5 x 40,5 CM. ЗА САМО 52 СЕКУНДЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● ентомолог Жене Де-фолиар са Универзитета Висконсин (САД) тврди да инсекти могу човеку да послуже као богат извор хране. Неке врсте су веома хранљиве, готово исто као месо. И сам научник понекад у свој

Била је тешка око 15 килограма, могла је да скочи чак 20 метара, а главна храна биле су јој птице тешке од 3 до 4 килограма. Доказ о постојању ове супержабе нашла је у месту Сан Рафаел група младих археолога са париског универзитета.

●●● у зоолошком врту града Дуај ла Фонтена, на северозападу Француске, збио се срећан догађај: свет су угледале 23 анаконде, змије пореклом из Амазоније, које се веома ретко размножавају у заточеништву. Бебе највеће змије на свету су зелене са

црним пегима, дугачке су 75 центиметара, тешке 260 грама, док њихови родитељи имају по 70 килограма.

●●● Барбара Моселеј из Мајамија до своје седамдесете године била је возач камиона, а онда се сасвим посветила модерним играма, посебно року. Данас у 81. години, редовно учествује у такмичењима и док игра

вешто изводи разне акробације. Рок-бака тврди да њена тајна лежи у бављењу гимнастиком, цигингу и здравој исхрани.

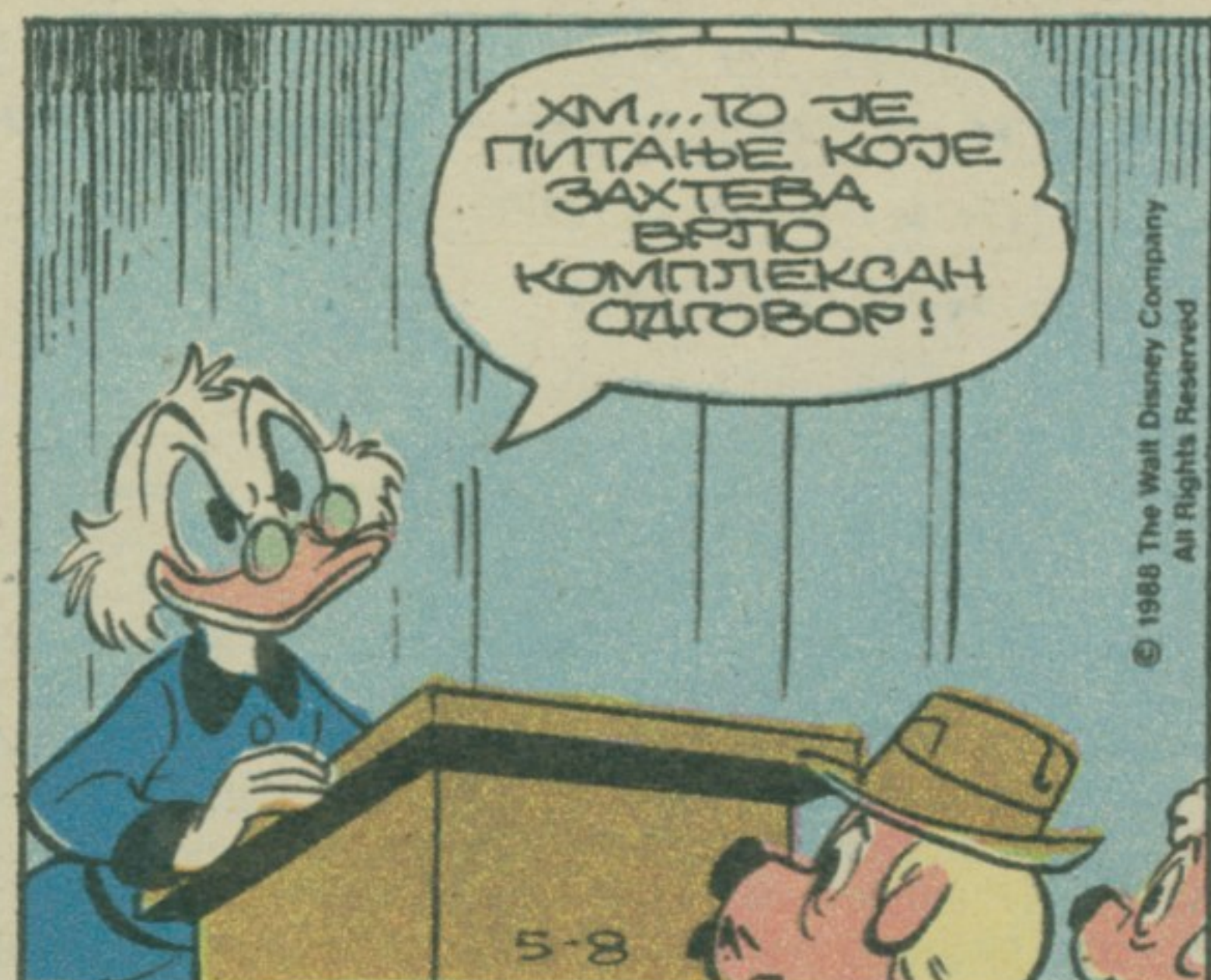

●●● на хируршко одељење болнице у Агриђенту (Италија) стигао је младић коме је због унутрашњег крварења хитно требало извадити страно тело из стомака. Кад су му отворили стомак, хирурзи су били запрепашћени – нашли су 8 ножева, 5 виљушака, 6 кашичица, једну пластичну чашу, кутију шибица и комадиће дрвета. После успешног опоравка дотични Карло Санфилипо напуштајући болницу изјавио је: „Ја сам човек-ној. И досад сам јео све и свашта и није ми јасно зашто сам овог пута имао стомачне тегобе.”

јеловник уврсти, рецимо, ларве ноћног лептира које обилују беланчевинама, мастима, витаминима и минералима.

●●● највећа жаба која је икада постојала живела је на подручју данашње Француске пре 250 милиона година.

УТЕХА ИЗ ЈАСНЕ ПОЉАНЕ

ТОЛСТОЈ У ПИРОТУ

Кад већ није могао да отпутује у Русију, пиротски посластичар је славном књижевнику написао писмо питајући га како да олакша свој мучни положај на земљи

Старији Пироћанци још се сећају посластичарнице „Здрављак“. Налазила се, некада, у центру Пирота, на месту где је данас Робна кућа „Београд“, преко пута бившег шедрвана и сахат-куле. Ту је, некада, био почетак Кнез-Михаилове улице. Пирот, варош надалеко позната по трговцима и занатлијама, имала је тада, пре пола века, око дванаест хиљада житеља. Један од највиђенијих и најпоштованијих био је Лаза Ћирић, власник „Здрављака“. Међутим, ни „Здрављак“ ни његов газда нису били само обична радња и обичан угоститељ.

Ко је седобради старац?

Чег све није било код господина Ћирића!

Гост је ту, уз најсвежије наше и европске новине, могао да ужива у свакојаким нашим и европским ђаконијама, од најбо-

љег капућина до најчувенијих сухомеснатих мезетлука. Ознојене пролазнике издалека је мамио мирис сладоледа са ванилом. Само најпослушнија деца могла су да доживе ту радост да их отац или мајка одведу, беспрекорно очешљане и у чистом маринер-одећу, на сладолед или колаче код гос'н Ћирића. Тамо су могли да виде џепни сат на Лазиној руци, његове чудне бркове и слику једног необичног брадатог старца.

Гледајући како гос'н Ћирић пажљиво брише стакло на тој слици, неупућени су били уверени да је на њој неки њима непознат светац: седобради старац, плавих очију, босоног, с рукама заденутим за појас, гледа у даљину... Али, с образованијим Пироћанцима и ученијим гостима, Лаза Ћирић је знао да дуго и понесено разговара о том тајанственом човеку. При томе би, свечаним покретом, вадио свежањ кључева иза појаса, отварао нарочиту фиоку и вадио урамљени лист хартије.

Упирући кажипрстом у потпис испод писма, Лаза Ћирић је говорио својим дубоким гласом:

— За ово писмо, које волим као нешто најсветије и које ме чини поносним и срећним, везана је читава моја прошлост...

И језици су иметак

А животна приповест Лазара Ћирића почиње давне 1897, кад се као двадесетпетогодишњи момак отиснуо у свет. Али,

Лазар Ћирић и П. Н. Толстој у време дописивања

ИТАЛИЈАНИ У БИЦИ ЗА БЕОГРАД – ДРУГИ ПУТ

ОШЕС БУДЕС МОЈ ЗЕНА?

После написа „Битка за Народно позориште“ од 21. октобра у Београд су стигли неки од јунака те наше приче, италијански грађани Марија и Алдо Пармеђани. Сред смрти и освајања слободе њима се десила љубав. Ово је део њихове исповести

Упричи коју је наш лист објавио поводом годишњице ослобођења Београда а насловљеној „Битка за Народно позориште“, односно „Италијани у Талијином храму“, на основу сведочења учесника догађаја забележили смо и једну епизоду коју смо, сасвим условно, назвали љубавном. Наиме, после три безуспешна покушаја наших и совјетских јединица да заузму зграду Народног

позоришта, то је успело тек борцима италијанског батаљона „Гарибалди“.

Изузетно важну стратешку тачку у освајању нашег главног града Италијани су морали да држе до краја или, бар, док се немачке снаге не потисну из околних утврђених зграда. Сваки прилаз Народног позоришту био је практички немогућ из простог разлога што је свуда био брисан простор. А немачка артиљерија и снајперисти ретко су

промашивали. Браниоцима Талијиног храма била је неопходна муниција, храна и вода. Борци Прве пролетерске бригаде, у чијем је саставу био италијански добровољачки батаљон „Гарибалди“, уз помоћ Грађана, направили су чекр у Улици браће Југовић, одмах испод Народног позоришта, и уз помоћ конопца дотурали им све што им је било неопходно да издрже до краја.

Тада се догодило нешто лепо. Млада Београђанка Марија Сараволац, која је у свом стану спремала храну за окружене Италијане, загледала се у Алда Пармеђанија. Данас живе у Удинама, с децом, и сваке године, бар једанпут, дођу у Београд.

Стигли су и ове године, двадесетак дана после нашег текста. На наговор овдашњих ратних другова јавили су се „Забавнику“ да испричају своје парче истине.

Аква у Француској улици

Породица Сараволац данас станује у Француској улици, одмах испод зграде Народног позоришта. Ту одседа и Марија Сараволац, удата Пармеђани, са својим супругом Алдом, кад год стигну у град њеног детињства и његових младалачких заноса.

Њено лице је мирно, заглавано у једно давно прошло време, глас покатак задрхти поклекнувши у борби с осећањима:

— Било је то једно чудесно време. Младост је, уосталом, увек чудесна, бар за нас који смо у младости били сведоци времена кад се стварала историја. Тих октобарских дана 44. Београд је горео и ноћу, без обзира што су Немци прекинули довод струје. Становала сам у Улици браће Југовић 13, која се граничи са зградом Народног позоришта, и имала, ех, седамнаест година. Осам дана, у време битке за Београд, живели смо у подруму и само ноћу хитали у стан по неопходне ствари. Звиждук метака и прасак бомби била је наша једина веза са спољним светом...

— У једном од ретких предах, кад утихне говор оружја, чули смо у подруму слабашије гласове из Позоришта. За мене у почетку неразумљиве... Аква! Аква!... У гомили тела склупчаној од страха у мемљивом а ипак, колико-толико, безбедном подземљу наше зграде јавио се један старији господин речима да су то тамо вероватно Италијани јер, колико он зна, само они за воду кажу аква. Воде, међутим, ни ми нисмо

то није био тада уобичајени одлазак у печалбу, трбухом за крухом, неизвештан и често судбоносан. Овај младић није желео само да заради новац и стекне иметак, попут толико његових марљивих земљака, већ и да види тај далеки, примамљиви свет, упозна људе, научи језике. На његовим путовањима и изучавању послистичарског умећа низали су се далеки, богати градови: Хамбург, Хановер, Келн, Касел, Либек... Пола године борави у Лондону, одакле се отискује у Аустралију, у то доба „обетовану земљу“. Стигавши на супротну половину Земљине лопте, скрасио се извесно време у Сиднеју.

Као Лондон, и Сиднеј има свој Хајд парк, где долазе не само староседеоци овог града, већ и дошљаци из разних крајева света. Ту се мешају многи језици и обичаји, боје коже и политичка уверења.

У тој белосветској шароликости Лазину пажњу привукао је један Енглец који је окупљенима свакодневно ватрено говорио о Лаву Николајевичу Толстоју, његовим делима, животу, учењу.

Иако је Лаза Ћирић из вароши пиротске прешао дотад пола света, много чуо, видео и научио, ово име је за њега било ново и непознато. Лав Николајевич Толстој, Русија, незнана, далека Јасна Пољана...

Међутим, све што је од тог Енглеца сазнао о Толстојевом делу и мишљењу Лаза је било и те како разумљиво и блиско. Одмах набавља разна издања његових књига и увиђа сву благодет знања језика, јер је већ врло добро савладао немачки и енглески.

Са Толстојевим књигама у пртљагу, овај знатижељни Пироћанац плови ка Ев-

ропи, у Хаг, где проналази и нове списе горостаса из Јасне Пољане. Чита их по неколико пута: послистичар из Пирота осећа сву сласт Толстојевог слободоумља, мудрости и морала. Понесен тим, враћа се у родни град и отвара „Здрављац“ по угледу на отмене европске локале.

Зашто плаче гос'н Ћирић?

Био је почетак овог века и Толстој је познат у нашим крајевима, захваљујући највише преводима књижевника Милована Глишића. Ћирић се претплаћује на часопис „Буђење“ којег у бугарској црноморској луци Бургас издаје група толстојеваца. У њему се јавља јака и искрена жеља да отпутује у Русију и лично упозна великог писца и мислиоца, али, због породичних разлога, то је остала ипак само жеља.

Међутим, ако већ не може да путује он, може његова мисао преточена у слово. Зато у пролеће 1909. тридесетседмогодишњи Лазар Ћирић упућује писмо у Јасну Пољану.

Толстој је тада имао 81 годину, стар је, а његова старост је била чуднија и тежа од многих других. Тај снажни, блистав ум, који у целом свету изазива право страхопоштовање, сад се све више окреће ка религији проповедајући да она може решити многе проблеме међу људима и животне недоумице. Тим мислима и порукама проткан је и његов последњи роман „Васкресење“.

Још под утиском тог дела, Лаза пише и ово: „Брате Лаве Николајевичу, открили сте праву науку и ја сам жељан Ваших савета да бих олакшао свој положај на зем-

љи који је често мучан, и да бих са што мање грехова проживео овај јадни земаљски живот...“

Када му је поштоноша ускоро уручио писмо с печатом Јасне Пољане, Ћирићу је срце заиграло од узбуђења и радости. Повукао се у радњу и читао. Почетак је гласио:

Драги брате!

Положај у коме се ви налазите није искључиво ваш положај...

Писмо је, највероватније по диктату онемоћалог Толстоја, написао 25 јула 1909. његов дугогодишњи секретар доктор Душан Маковицки, али су уочљиве исправке и допуне које је својом руком унео творац „Рата и мира“, „Ане Каренине“, „Кројцерове сонате“... И, наравно, потпис је Толстојев.

— Како је то једноставан, како јасан савет! — говорио је гос'н Ћирић неверним Томама који су сумњали да ће један Толстој писати баш у Пирот — Али, ми смртни, поготово такви као што сте ви, тешко можемо да схватимо.

Урадио је писмо и попут драгоцености закључао у фиоку. (Данас се чува у пиротском Музеју Понишавља.)

Радост му је донео и почетак фебруара следеће, 1910. године. Толстој је изабран за иностраног члана Српске академије наука. Међутим, у јесен исте године на болом „Здрављаку“ Лазе Ћирића залепршао је црни барјак 7. новембра заувек је склопио очи његов „брат“ Лав Николајевич. На сузу иначе тврди Пироћанин тал су са чуђењем гледали како стасити и поносни гос'н Ћирић седи сам пред радњом, а сузе му капљу на крупне бркове. А кад је 1942. умро и он, ожалио га је цели Пирот.

Марија и Алдо Пармеђани поново у граду младости и заноса. Често су у Снадарлији која је још најочуванија слика њиховог Београда.

имали. У Француској 7, где је данас Клуб књижевника, у дворишту је била једна чесма, отуд смо довлачили воду...

Шездесетогодишња Марија Пармеђани, рођена Сараволац, даље прича:

— У тим годинама и у таквим приликама човек углавном размишља срцем. Не знам како, тек — организован је чекрк и уз помоћ конопца Италијанима допремана вода у често бушним кантама. Из зграде иза споменика кнезу Михаилу Немци су тукли целу Француску улицу, доле до Дунава готово. А до чесме си једино могао управо Францус-

ком... И ишла сам, боље рећи пазала том улицом, не размишљајући да ти звиждуци метака поред и изнад мене могу да утихну у мени...

Седамнаестогодишња Марија Сараволац упамтила је ослобођење Београда по Италијанима: на слободним улицама прво је њих видела и прву реч у Београду без Немаца чула на италијанском језику...

Српски у Италији

Љубавна прича младе Београђанке Марије Сараволац и италијанског борца с петокраком на капи Алда Пармеђанија, дакле, није се десила у

време битке за Народно позориште. А могла је, наравно. Сећања сабораца, подложна протоку времена као и све што живи, у овом случају померила ту само просторну оптику. Марија и Алдо упознали су се неколико дана касније у Миријеву.

Опет прича Марија.

— Нас двадесетак девојка, одмах по ослобођењу града, одлучиле смо да се придружимо партизанима. Ко зна због чега, тек, ми смо желеле да ратујемо са Италијанима и пешице смо отишле у Миријево, ту су биле смештене италијанске јединице. Алдо је био командант батаљона „Матеоти“ који је дејствовао у саставу Треће крајишке бригаде, а ја девојчурак. Одмах сам се, онако сићушна, изгубила у његовим огромним плавим очима, насмејаним. Смејао се и кад ми је дао једно бело коњче а ја, краката, никако да се одржим на његовим голим леђима... Нисмо тада много речи изменили, нисмо причали ни док смо пробијали сремски фронт, кад сам већ била искусна болничарка. Ја сам тек срицала по неку италијанску реч, а он се није најбоље сналазио са српским...

Италијански добровољци — први борци НОВЈ страни

држављани и последњи који су напустили територију Југославије — у саставу бригаде „Италија“, основане у Београду 28. октобра 1944. учествовали су и у ослобођењу Загреба, маја наредне године.

— Први пут ме је тада Алдо ухватио за руку и дуго гледао, право у очи. На његовој варијанти српског језика питао ме је: „Оцес будес мој жена?“

● ● ●

Марија и Алдо Пармеђани данас живе у Удинама. Изродили су петоро деце. Најстарија кћи Аличе, предаје српскохрватски језик на Факултету, млађа Лаура је умрла а пре тога је код нас студирала Факултет за физичко васпитање, син је годину дана слушао предавања код Радоса Новаковића на Факултету за драмску уметност. У дому Пармеђанија у Удинама обавеза је да се бар једанпут недељно за столом разговара на српскохрватском...

Алдо Пармеђани и данас љубоморно чува свој партизански дневник. Део је објављен у Риједи. Задивљен је, и данас, гостољубљем обичних људи у време рата. Куд год је прошао старије жене су га оловљавале са „сине“, а до јуче је носио униформу војника окупаторске силе. Grandissimo.

Снимио: И. Лончар

— Иван Лончар

Петар Милатовић

ПРИЧА О „ОГОРЧЕНОМ МАЛОМ НАДМЕТАЊУ“

Мора бити да се генерал-пуковнику јужњачке армије Џубелу Ерлију тога дана бар накратко учинило како је рат поново на самом почетку. У подневној жежи 11. јула 1864. године командант Другог корпуса армије северне Вирџиније навео је коња на једну узвишицу у Мериленду и кроз трепераву јару угледао блештаву куполу Конгреса САД.

Непосредно пред њим протезао се прстен утврђења и ровова којим је Север штитио престоницу. Један поглед, написаће Ерли касније, био му је довољан да оцени како се у рововима налазило „сасвим мало војника“.

Југ је већ неко време, предуго у ствари, имао мало среће и још мање ратне славе. Па ипак, тог јулског понедељка у подне проћелави Џубел Ерли коме је свака друга реч обавезно била псовка, који је непрекидно жвакао и штрцао дукан, и за чије људске особине чак ни његови војници, који су му се листом дивили као војсковођи, нису налазили ни реч хвале, стајао је пред вратима непријатељске престонице.

Џубел Ерли се није двоумио. Освојиће Вашингтон, државну ризницу, Конгрес, можда ће заробити чак и самог председника Линколна.

Паника

У једном је јужњачки генерал био у праву. Вашингтон у том тренутку није имао ко да брани. Да је стигао неколико месеци раније с оне стране 60 километара дугачког одбрамбеног прстена око града, дочекало би га 18 хиљада искусних артиљераца и жестока топовска паљба. Али, генерал Јулисиз Грант повукао је те снаге у ровове пред Питсбургом. Овако је између Џубела Ерлија и Вашингтона стајало четири хиљаде преплашених припадника народне милиције и националне гарде.

Појачања су, истина, већ била на путу. Чим је схватио шта Ерли намерава, Грант је на Вашингтон послао две дивизије ветеранског Шестог корпуса од 11 хиљада људи и 6 хиљада војника 9. корпуса. Једанаестог јула те снаге приближиле су се граду на раздаљину која је председнику Линколну описана као „не тако далеко низводно од гра-

да“. Председнику и свима осталима ово „не тако далеко“ чинило се предалеко. Џубел Ерли је, наиме, већ био ту. Четири хиљаде његових коњаника и артиљераца угрожавало је одбрамбене положаје у дужини од неколико километара у оба правца, а стрелци разбијали предстраже које су се бежећи повлачиле иза грудобрана.

Суочено с оним од чега је дуго страховало, непосредном опасношћу, грађанство Вашингтона пало је у хистерију. И политичари и војне старешине изгубили су главе.

Свако је узимао све у своје руке. На челу Министарства војске налазио се генерал-мајор Кристофер Одер. Начелник генералштаба Хенри

Халек, међутим, сматрао је да одбраном града треба да руководи генерал-мајор Квинси Гилмор. Министар рата Едвин Стентон је, са своје стране, оценио како је генерал-мајор Александар Мек Кук права личност за овај претешки задатак. При том се на путу за Вашингтон налазио генерал-мајор Орд, човек који је по оцени главнокомандујућег читаве армије Севера, Јулисиза Гранта, једино био способан да спасе ствар...

У ситуацији када се није знало ко шта ради, свакоме је падало на памет свашта. Начелник генералштаба Хенри Халек наредио је да се сместа прочешљају болнице како би се сви рањеници који су у стању да се држе на ногама,

ВАШИНГТОН ЈЕ МОЈ!

Само годину дана пред коначни пораз Југа, у америчком грађанском рату, догодило се незамисливо. Јужњачки генерал Ерли стајао је пред престоницом Уније и имао све изгледе да је освоји. Град, наистину, практично није имао ко да брани

Јуриш у коме су учествовала и појачања која је Грант послао заустављен је жестоком ватром јужњака.

У вили познатог вашингтон штаб прво је одржао ратно крају приредио забаву чијој приносило вино из подрума

Генерал Џубел Ерли ни тренутка се није двоумио: заузеће Вашингтон, Конгрес, можда чак заробити и председника Линколна.

а нису у бесвесном стању, постројили и у уредној формацији одмарширали до ровова. Болнички регрути уз пут су највероватније набасали на неуредну колону чиновника из Интендантске службе чији је начелник, бригадни генерал Монтгомери Мегз, оценио како је куцнуо час да му особље оловке замени пушкама.

Неко други предузео је све потребне мере да се у ваздух дигну сви мостови преко реке Потомак. Котлови на једном пароброду ложени су нон-стоп како би, у случају

потребе, брод сместа пребацио председника Линколна до безбеднијих вода.

Јуриш у освит зоре

Једном речју, Џубел Ерли налазио се на прагу најсјајније победе у каријери. И пред препреком на коју није рачунао. Издао је наређење за јуриш. Јурнули су његови официри и коњаници, али не и пешаци. Пешаци су се вукли, заостајали и падали од исцрпљености. Када је битка на

Председник Линколн урадио је баш оно што се од њега није очекивало. Полео се на грудобран и тако од себе и свог чувеног цилиндра начинио неодољиву мету за непријатељске стрелце.

крају почела, ни издалека није личила на оно што је генерал Ерли имао на уму.

Џубел Ерли је беснео, штрцао дувански сок хистеријичније него обично, али немогуће чак ни он није могао

да захтева. Само у последњих месец дана његови момци препешачили су готово хиљаду километара, борили се, гинули, сахрањивали мртве и опет пешачили...

Било је већ послеподне када је генерал Ерли угледао „облак прашине, а убрзо затим две непријатељске колоне кренуле су на нас с левог и десног бока док је право пред нас избачен стрељачки строј“. Готово истовремено почела је артиљеријска паљба из утврђених батерија око града.

Појачања су, дакле, пристигла. Генерал Ерли био је изузетно храбар, али не и глуп. Ма колико плен био замаман, није имао намеру да се упушта у битку док не сазна с ким има посла. „Било је апсолутно неопходно да испитамо и размотримо новонасталу ситуацију“, написаће касније.

Војници који су Џубела Ерлија навели на узмак заиста су припадали армији генерала Гранта. Ерли се преварио тек у једном: радило се о свега једном пуку, остала појачања још су била на путу.

Истини за вољу, на њих није требало дуго чекати. Првих 650 војника Грантовог Шестог корпуса умарширало је у град касно послеподне. Грађанство их је дочекало одушевљено, сходно мери претрпљеног страха. Дочек војних власти нешто је теже дефинисати. Генерал-мајору Хорацију Рајту наређено је да своје трупе држи у резерви што је овога, благо речено, запрепастило јер ситуација за Север није била нимало ружичаста.

Очигледно је да је Врховна команда Уније те ноћи углавном здушно радила на томе да унесе збрку у сопствене редове. То је заменика министра рата Чарлса Дену, старог пријатеља генерала Гранта, навело да овоме у уторак ујутро пошаље телеграфску поруку: „Генерал Халек не издаје никаква наређења изузев оних која њему дају, председник уопште ништа не наређује и уколико ти изричито и јасно не наредиш шта да се ради, све ће и даље тећи истим злослутним током као до сада.“

У понедељак увече Џубел Ерли је могао да каже како је ушао у Вашингтон. Продор се додуше завршио у вили познатог вашингтонског политичара Блера, на самој ивици града. Те ноћи ту је заседао главни штаб јужњачке војске. Господа су вечерала, одржала ратно веће, а затим и забаву на којој су се сви лепо провели. Претпоставка је

ског политичара Ерлијев веће, обилато вечерао и на је веселости умногоме одсутног домаћина.

да су рано легли јер је Џубел Ерли наредио јуриш у освит зоре.

Жели ли председник да баци поглед?

Генерал Ерли био је на ногама пре свих и кроз доглед осматрао непријатељске положаје. Ровови и грудобрани врвели су од плавих униформи – али, не од загасите боје неизношеног материјала, него од избледелих, небескоплавих униформи које су прегурале многе битке. Свуда наоколо вијориле су се заставе Грантовог Шестог корпуса. Врата која су Џубелу Ерлију отварају пут ка слави управо су му се залупила пред носом.

„Морао сам стога, невољно, да се одрекнем сваке наде да ћу освојити Вашингтон“, написао је касније. У тој ситуацији Ерлију је преостајала само једна тактика: остаће ту где је, настојати да непријатеља увери како је опаснији него што јесте и да, чим падне мрак, бежи натраг у Вирџинију.

У међувремену, Северњаци су се припремали за одлу-

пуцавали на све што се мицало, топови се оглашавали с времена на време – и све је и даље стајало у месту.

Грађанима Вашингтона повратила се храброст. Даме и господа од угледа кренули су у буљуцима да пикникују тик до ровова како би на лицу места, исказали подршку храбрим браниоцима.

Средином поподнева придружили су им се и председник и госпођа Линколн. Генерал Рајт је, више реда ради, упитао врховног команданта да ли би желео да мало баци поглед на битку. Многобројни заповедници су се, наиме, коначно договорили да непријатеља ставе на пробу. Покушаће да га одбаце уназад и открију колико је то уистину моћан.

Питање генерала Рајта било је више реторичке природе, али је Линколн понуду схватио озбиљно, скочио на грудобран и загледао се у поље пред собом при чему је његов легендарни цилиндар просто мамио јужњачке стрелце. Као што је могло да се очекује, око њега су зафи-

У међувремену, једна бригада Шестог корпуса од око две хиљаде војника прикривала се положајима у шумарку који се налазио ван видокруга непријатеља, а непосредно иза линије северњачких стрелаца. Бригада је имала задатак да изврши изненадни јуриш на снаге Конфедерације распоређене дуж шумовитог узвишења које се налазило на око километар од града.

Бар смо испрепадали Линколна

Пошто се бригада распоредила, прво су топови осули паљбу по непријатељу, а у шест после подне у јуриш су кренули стрелци. Одмах за њима, као да извиру ниоткуда, у јуриш је, урлајући, потрчало две хиљаде северњачких војника. Нападаче је дочекала жестока паљба која их је приморала да се зауставе и затраже појачања. „Испоставило се да је непријатељ јачи него што се претпостављало“, гласио је касније извештај заповедника бригаде.

Жестоке борбе трајале су до десет часова увече. Учесник битке и припадник Грантовог Шестог корпуса Алдас Вокер описао је све што се тог дана дешавало као „огорчено мало надметање“. У том огорченом малом надметању погинули су сви заповедници пукова јуришне бригаде Севера, а после битке на пољу између две супротстављене стране остало је да заувек лежи стотину војника Конфедерације.

– Вашингтон нисмо заузели, али смо зато насмрт испрепадали Ејба Линколна! – рекао је Џубел Ерли члановима свога штаба док су узјихавали коње и кретали на дуг пут повратка, све даље од славе и легенде, до Вирџиније где их је код Апоматокса чекао коначни пораз.

Усред данашњег Вашингтона, на шест стотина метара од места где се 12. јула 1864. одиграо најжешћи окршај, налази се комад земљишта, Национално гробље, заправо. Ту је сахрањен један број оних којима је оно „огорчено мало надметање“ било и последње у животу. Прво што човеку тамо падне у очи је једна бронзана плоча. Њом се не славе мртви. Плоча чува наредбу градских власти из 1875. којом се забрањује пикниковање и сваки други вид скрнављења гробова. Заборав долази брзо.

Мина Илић

МУЗИЧКИ ГИГИС

Највише концерата у историји музике написао је Антонио Вивалди – укупно 488 и то за многе инструменте, па је и по томе вишеструки рекордер. Тако је написао највише концерата у музичкој литератури за виолину – 223 и за фанот – 39. Вивалдију припада и назив првог композитора који је писао концерте за кларинет, лауту и мандолину и једине за пиколо флауту.

Концерте за највише различитих инструмената написао је Хенри Томази који је живео од 1901. до 1971. године. Није заборавио ни један оркестарски инструмент, укључујући и саксофон, харфу и гитару – написао је концерт за сваки од њих. Солистички концерт може да буде написан за један, два, три или више инструмената (сетимо се Баховог „Концерта за 4 чембала“), али концерт са највише солиста написао је Вивалди. Његов „Концерт у Це-дуру“ поред гудача и континуа има: две флауте, две салмаје, две виолине, две мандолине, две теорбе и једно виолончело, укупно једанаест солиста.

Једини клавирски концерт написан само за леву руку дело је Мориса Равела. Ово дело Равел је написао за немачког пијанисту Витгештајна који је десну руку изгубио у првом светском рату.

Око 40.000 опера

Иако се у кући фирентинског грофа Ђованија Бардија окупљао круг уметника још од 1580. године с циљем да обнове стару грчку трагедију, прва опера настала је тек осамнаест година касније. Та прва опера из 1598. године, под називом „Дафне“, дело је композитора Јакопа Перија и песника Отавија Ринучинија. Од партитуре је, међутим, сачуван само либрето и четири краћа фрагмента. Прва у целисти сачувана опера је „Еуридика“, следеће дело ових уметника настало 1600. године.

Опера је врло брзо постала један од најомиљенијих музичких облика. Мало је композитора који су одолели овом изазову, штавише, познато је да су многи стварали готово искључиво опере.

До данас их је, процењују сручњаци, написано око 40 хиљада! Највише опера у историји музике компоновао је

Тек када је наредио јуриш, јужњачки генерал суочио се с препреком на коју није рачунао: крајњом исцрпљеношћу својих војника.

чујућу битку за престоницу. Припреме су се по данашњем вашингтонском обичају састојале од бесконачних састанчења. Сати су промицали, неподношљива жега поново притисла, стрелци при-

јукали меци. Председника су хитро уклонили с незгодног места, али остаје чињеница да се тада, први и једини пут у историји, један председник САД нашао на удару ватре на бојном пољу.

ВИШЕСТРУКИ РЕКОРДЕР

**Поклон Мориса
Равела
пијанисти
рањеном у рату
— клавирски
концерт за леву
руку**

Антонио Драги који је живео између 1635. и 1700. године. Овај мало познати италијански композитор оставио је 175 опера. Друго место, са 139, држи Николо Пичини који се данас помиње углавном због ривалства са Глуком. Преко сто опера написали су и Алесандро Скарлати, Хасе и Галупи а следе их, по бројности, Паизијело, Чимароза, Телеман, Хендл, Вивалди, Глук и многи други.

Најдужа опера — о Стаљину

У 16, 17. и 18. веку опере су у просеку трајале два до три сата, али неретко и дуже. Тек од друге половине 19. века овај музички облик постаје све обимнији. Мало је познато да је и Моцарт писао веома дугачке опере и да његов „Луђо Сила“ траје више од три и по сата. Али, Рихард Вагнер је нарочито познат по дужини својих музичких драма. Једна од најдужих је

„Сумрак богова“ — траје око пет сати. Последња опера Ђоакина Росинија „Виљем Тел“, настала за три месеца, за разлику од осталих Росинијевих опера које су написане у ре-

кордном року, траје, у нескраћеном облику, више од шест сати.

Најдужа икад написана опера дело је америчког композитора Роберта Вилстона. Изведена је 1973. године у Бруклину. Ова опера у седам чинова, под називом „Живот и време Јосифа Стаљина“, траје 13 сати и 25 минута!

Опера као облик који подразумева сцену, оркестар и велики простор није предоређена да буде малих димензија, али су у музичкој литератури забележене и веома кратке опере. Поједина оперска интермеца, која у овом случају могу да се сматрају самосталним сценским делима, трају обично између 20 и 40 минута. Такав је, на пример, Чимарозин „Маестро ди Капела“ или Перголезијева „Служавка господарица“.

Моцарт „мучио“ певаче

Најкраћа опера, „Спасење Тезеја“, настала је 1928. године и траје само 7 минута и 27 секунди. Аутор је био Даријус Мијо.

Како је опера у најтешњој

вези са текстом, одувек је привлачила бројне песнике. Највише опера написано је на либрета Пјетра Метастазија — око 1200. Најчешће је обрађиван Артасерс — тачно 107 пута. Прича по којој је настало највише либрета била је „Армида“. Оперу са овим називом написали су, између осталих, и Лили, Вивалди, Хендл, Глук, Хајдн, Росини, чак и Дворжак. Постојао је и извесан број композитора који су повремено и сами писали либрета, али једини који је написао текстове за сва своја сценска дела био је Вагнер.

Као што је опера временом постајала све дужа, тако су и композитори од певача захтевали све веће гласовне могућности. Највиши тон који се тражи у оперској литератури написао је још Моцарт у својим операма „Позоришни директор“ и „Чаробна фрула“. Од сопрана се овде тражи неколико пута Еф-3. Међутим, и ово није апсолутно највиши тон написан за људски глас. У својој концертној арији Кехелове ознаке 316 „опет“ је Моцарт два пута тражио Ге-3.

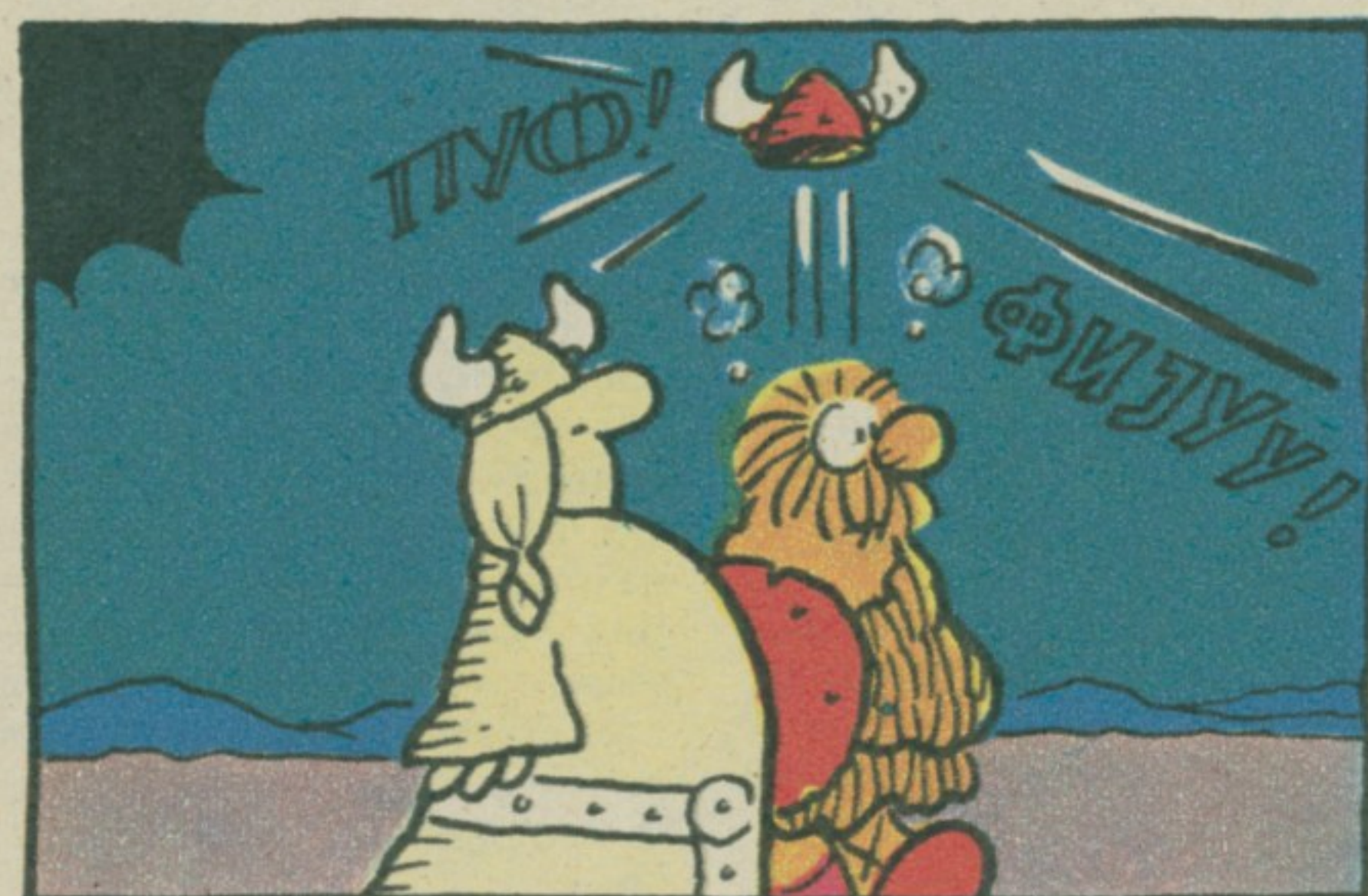
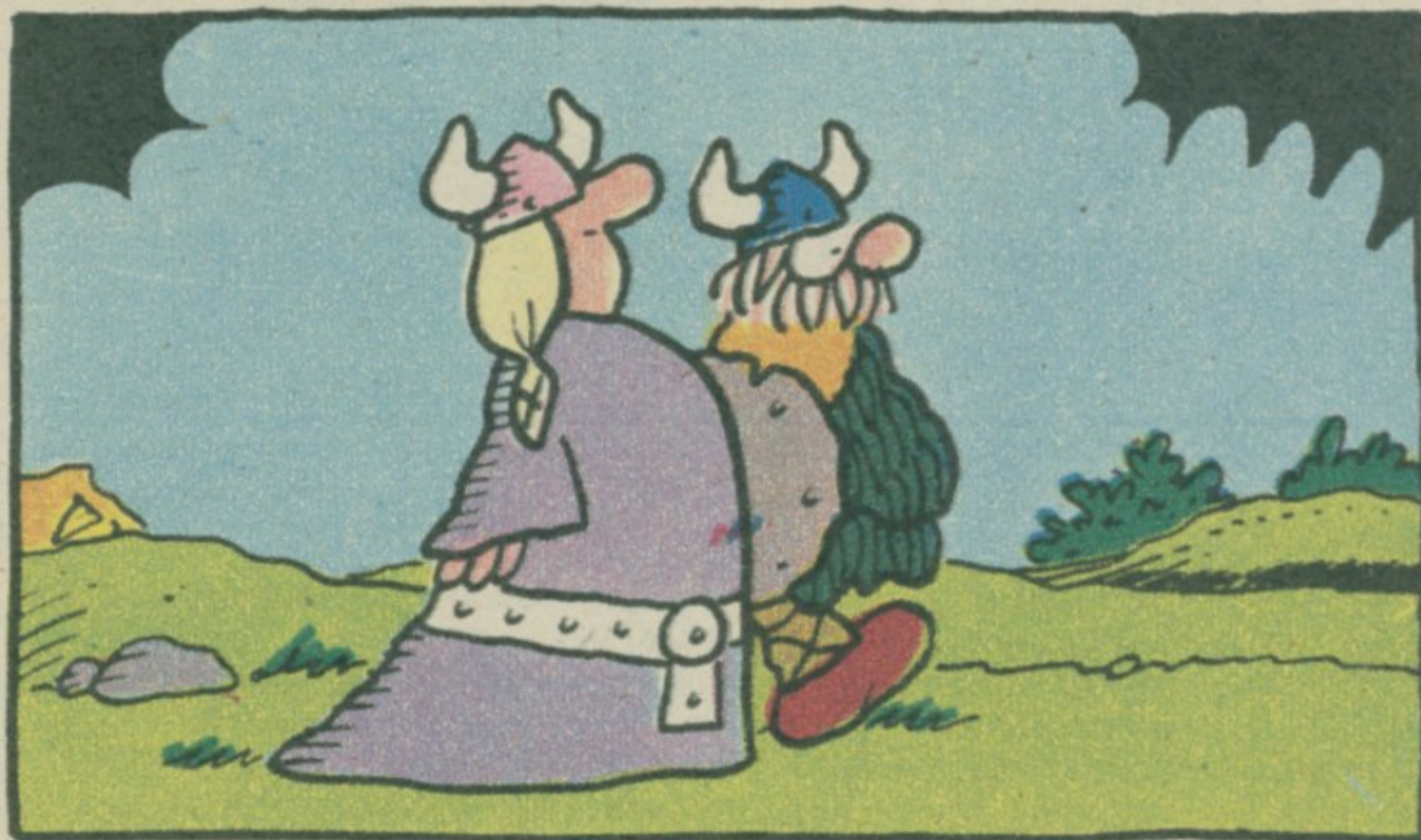
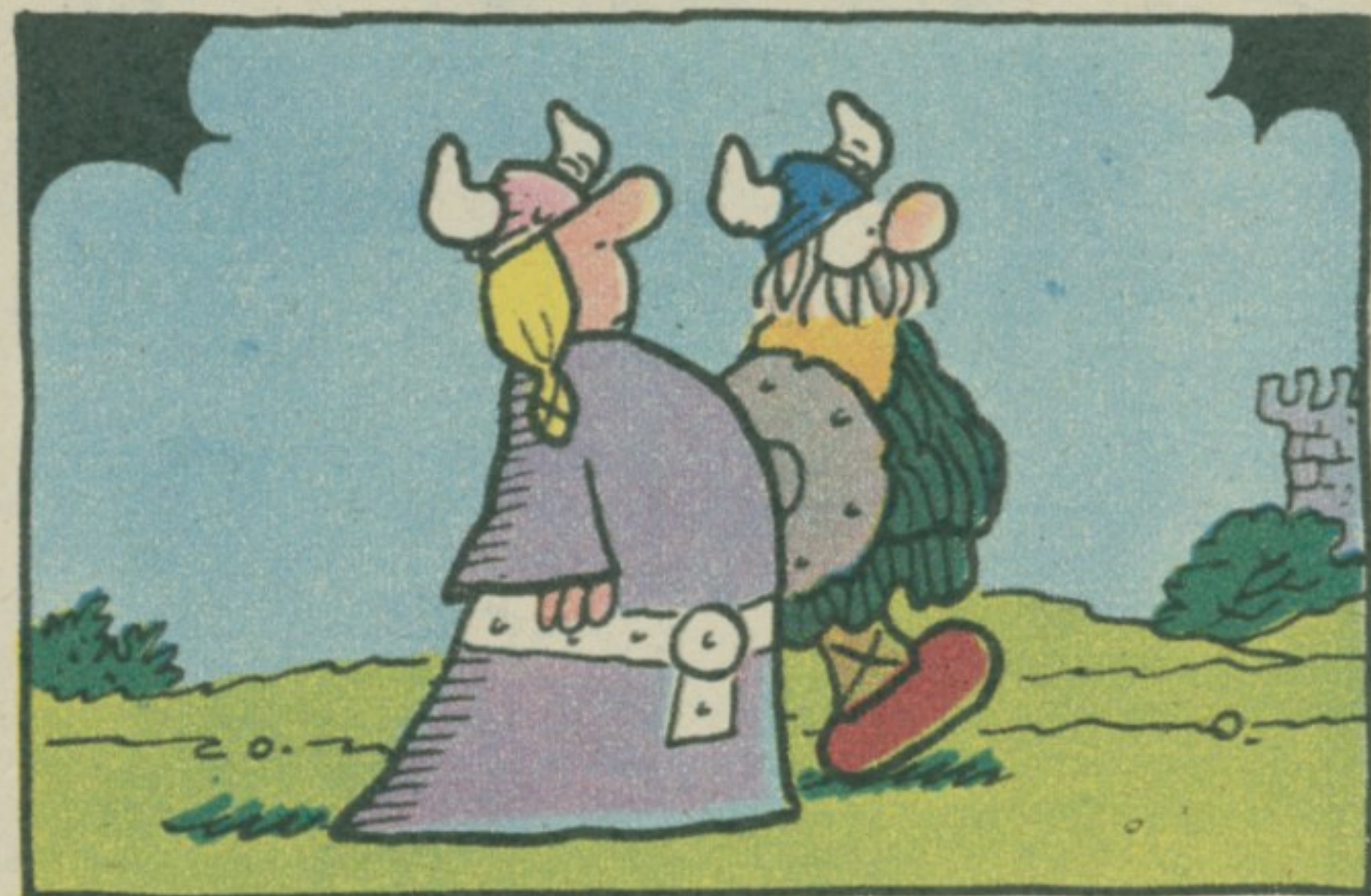
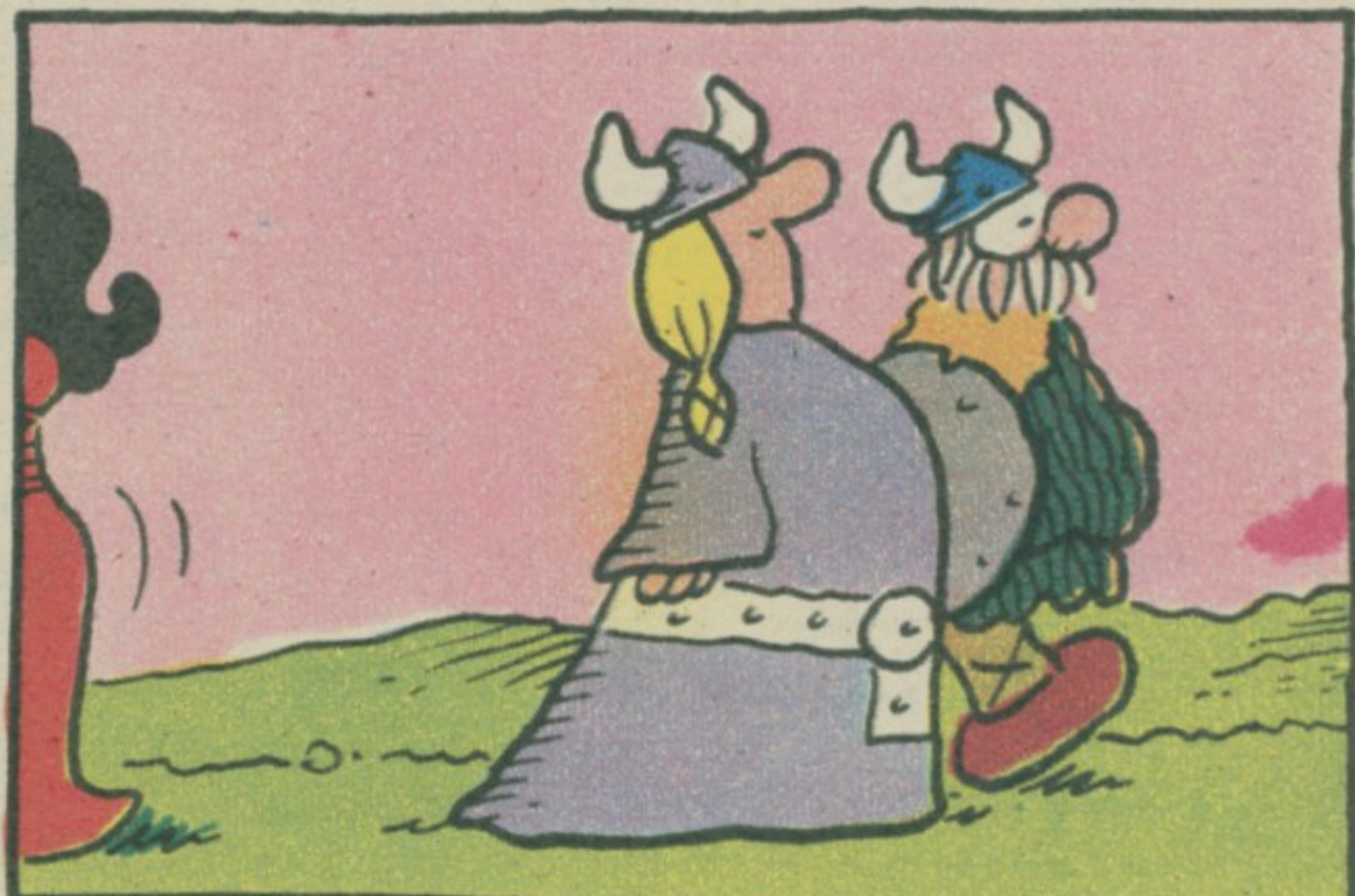
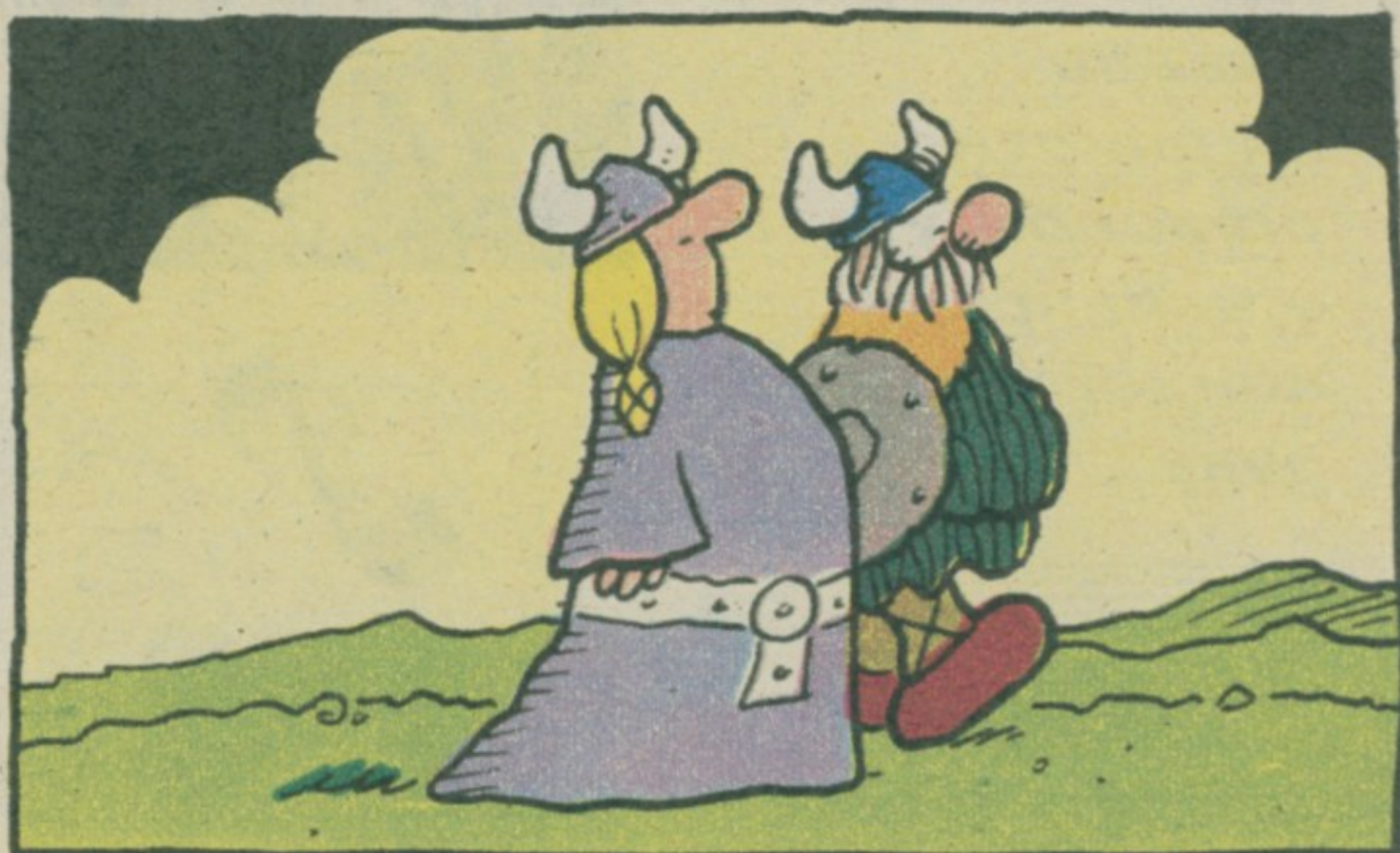
ШТО ЛОШИЈЕ — ТО БОЉЕ

О опери је много писано. Прву, и свакако најуспелију, сатиру оставио нам је Бенедето Марчело 1920. године под називом „Помодни театар“. Ова бритка сатира духовито и заједљиво исмева оперски живот и већ у поднаслову казује коме је намењена: „Сигуран и лак метод за добро компоновање и извођење опера користан и потребан песницима, композиторима, импресаријима, свирачима, сценским инжењерима и сликарима, заштитницима и мајкама певача“. Све мане и недостатке од којих је трпело ондашње позориште Марчело износи фином иронијом у облику савета:

На пример, није потребно да композитор познаје законе стиха нити музичку теорију. Савремени композитор препоручиће свом либретисти највећу тачност у обележавању тачака, зареза, знака питања и других знакова, али када буде компоновао либрето неће смети да се обазире ни на тачке, ни на зарезе, ни на упитнике. Препоручује се да се пише оно што певачи желе. Не треба најпре прочитати цео либрето, него ваља низати стих по стих са музичком грађом коју ће композитор унапред припремити. А да би опера од почетка до краја била само низ арија, композитор не сме да се труди око дуета или хорава, он ће их, напротив, избацити из опере. Када дође крај арије, зауставиће све инструменте остављајући певача-виртуоза да испреде каденцу препуну колоратура, по сопственом избору и што дужу. У свакој нумери треба што чешће понављати безначајне речи. И најзад, Марчело посебно препоручује да се певачи уче лошем изговарању. Зашто? Да се ниједна реч не би разумела, јер тако ће се боље разумети музика.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Наука је
на мојој страни

ЗОВИТЕ МЕНЕ СТРАДИВАРИЈУС

Амерички
биохемичар
тврди да је
открио како су
прављене
најбоље и
најтраженије
виолине на
свету. И он
чува тајну, али
је неке
појединости
пристао да
објави

Хјустон крајем 20. века по-
стаје Кремона 18. века за-
хваљујући Џозефу Нагивари-
ју, биохемичару мађарског
пореkla, који је последњих
десет година посветио проу-
чавању чувених виолина из
Кремоне. Нагивари је профе-
сор Универзитета „А енд М“ у
Тексасу и уверен је да ће ос-
тати познат као Страдивари-
јус 21. века. Његова проуча-
вања старих инструмената и
прављење сличних плаћа тек-
сашка влада.

„Не само да сам открио
две велике Страдиваријусове
тајне – поступак с дрветом и
састав премаза – већ знам и
како да их побољшам“, каже
Нагивари који је, док је
вршио лабораторијске пробе,
водио полемике с музичари-
ма и градитељима гудачких
инструмената из целог света.

Со, гљивице и бактерије

„У дрвету које су употреб-
љавали градитељи виолина из
Кремоне гљивице и бактерије
производиле су ензиме а ови
су „јели“ хемицелулозу, при-
родни лепак који унутар дрве-
та задржава воду“, објашња-
ва професор Нагивари. Чим
би нестало педесет процената
хемицелулозе, ћелије су се
разбијале и ослобађале воду.
Захваљујући овом процесу
дрво се одлично сушило, по-
стајало би лакше и боље за
грађење виолина“.

Читав поступак био је са-

вршено природан и одвијао
се током пребацивања дрве-
та из шуме до радионица у
Кремони. Проучавањем тог
историјског периода Нагива-
ри је закључио да је дрво, уг-
лавном са Доломита, преба-
цивано рекама и скупљано у
венецијанској лагуни где је
месецима остајало у води и
било изложено деловању
гљивица и бактерија.

Кулинарска алхемија

Да би сачували превласт на
мору, венецијански дуждеви
су контролисали изградњу
бродова па, према томе, и
дрвену грађу. Ко год је
желео да набави дрво, чак и
градитељи гудачких инстру-
мената из Кремоне, морали
су да се обрате властима у
Венецији. Дешавало се да,
пре него што стигне до Кре-
моне, дрво одлежи у води и
по годину дана.

Тако каже професор Наги-
вари, а има и доказ: под елек-
тронским микроскопом пока-
зало се да је концентрација
соли у дрвету употребљеном

за прављење старих виоли-
на из Кремоне десет до педесет
пута већа него у дрвету
које није одстајало у сланој
води.

Следећи корак представ-
љао је премаз. Нагивари је у
почетку веровао да је његов
главни састојак био китин,
супстанца која се налази на
крилима инсеката и на љуска-
рима. Професор је, да би до-
био формулу из Кремоне, по-
кушао да по сопственом не-
могућем рецепту уклони ки-
селину из љуштура пола ки-
лограма ракова.

Експерименти кулинарске
алхемије прекинути су пре
две године када је Нагивари
успео да набави узорке ори-
гиналног премаза са неких ин-
струмената из 18. века. У њи-
ма је пронашао двадесет две
врсте минерала, највише кал-
цита, кварца и гипса.

Према Нагиваријевим ре-
чима тајна Страдиваријусовог
премаза је у томе што у њој
нема никакве тајне. Читајући
књигу коју је Француз Гривал
написао 1867. године о гради-
тељима виолина из Кремоне,

Џозеф
Нагивари:
тајна
у којој
нема
тајни

Две горње слике: 14.000 пу-
та увеличано старо дрво на
коме се виде гљивице; две
доње слике: премаз Стради-
варијусових виолина увели-
чан 400 пута.

неуморни професор је сазнао
да су они премаз куповали у
локалним апотекама.

Чаробан знак Нагиваријевих виолина

Током последњих година
Нагивари је своје теорије
спровео у дело, експеримен-
та ради, наручивши да му ви-
олине, по његовим тачним
упутствима, направе познати
мајстори из Италије, Мађар-
ске и Кине. Неке од тих вио-
лина испробали су амерички
музичари, међу њима и Фре-
дел Лек, виолинисткиња из
Хјустона, власница правог
страдиваријуса.

„Била сам веома сумњичава“, каже она, „а, када сам испробала три Нагиваријеве виолине, запањо ме је њихов чаробан звук“.

Ова виолинисткиња је, у телевизијској емисији, прво свирала на страдиваријусу, а затим на једној Нагиваријевој виолини. Ни публика, укључујући музичке стручњаке, ни посебан апарат за мерење резонанце, нису приметили (регистровали) никакву разлику у квалитету звука.

„Нови инструменти најчешће немају добар звук, треба да прођу године па да добију праву резонанцу“, објашњава виолинисткиња. „Нагиваријеве виолине, потпуно нове, имају звук старих инструмената!“

Нагивари се веома поноси својим виолинама: „Његов просечан квалитет сличан је Страдиваријусовим – од десет страдиваријуса један је изузетан, седам добрих и два мршава. Рецимо да је тако и код мојих с разликом што ја та два слаба инструмента могу да бацим!“

Љут на Италију и Југославију

Као и Страдиваријус, и Нагивари има своје тајне: ништа не прича о техници припреме дрвета, избегава да улази у појединости. Осим тога, љут је: „Италијански градитељи гудачких инструмената ме бојкотирају, па њихови трговци дрветом из Алто Адиђа одбијају да ми продају грађу. Одбили су ме и Југословени тврдећи да имају ексклузивни уговор с немачким градитељима инструмената“.

У Кремони се згражавају на овакве изјаве: Марчело Вила, градитељ виолина из Кремо-не, каже: „Ми смо Нагиварију увек помагали и никоме овде не би пало на ум да га бојкотирају или да организује забрану продаје дрвета. Зашто бисмо, ми се њега не плашимо! Што се његових теорија тиче, сумњам да је драгоцено дрво за градњу инструмената остављано да труне у сланој води лагуне. Осим тога, дрво није увек пуштано да га носе реке, вероватно је допремано и копом.“

Мишљења најбољих данашњих градитеља виолина не узбуђују професора Нагиварија. Он каже: „Ја се бавим научним истраживањем заснованим на савршеном познавању хемије и употребом најпрецизнијих апарата док су они људи који су једва завршили средњу школу и сада изигравају стручњаке за виолине“.

Будућност ће показати ко је у праву.

Б. Докић

Празник за љубитеље стрипа

ПЕГАЗ ПОНОВО МЕЋУ НАМА

ПЕГАЗ поново пољеће!

У питању је, нема сумње, једна од најлепших и најважнијих вести за све истинске љубитеље и познаваоце стрипа.

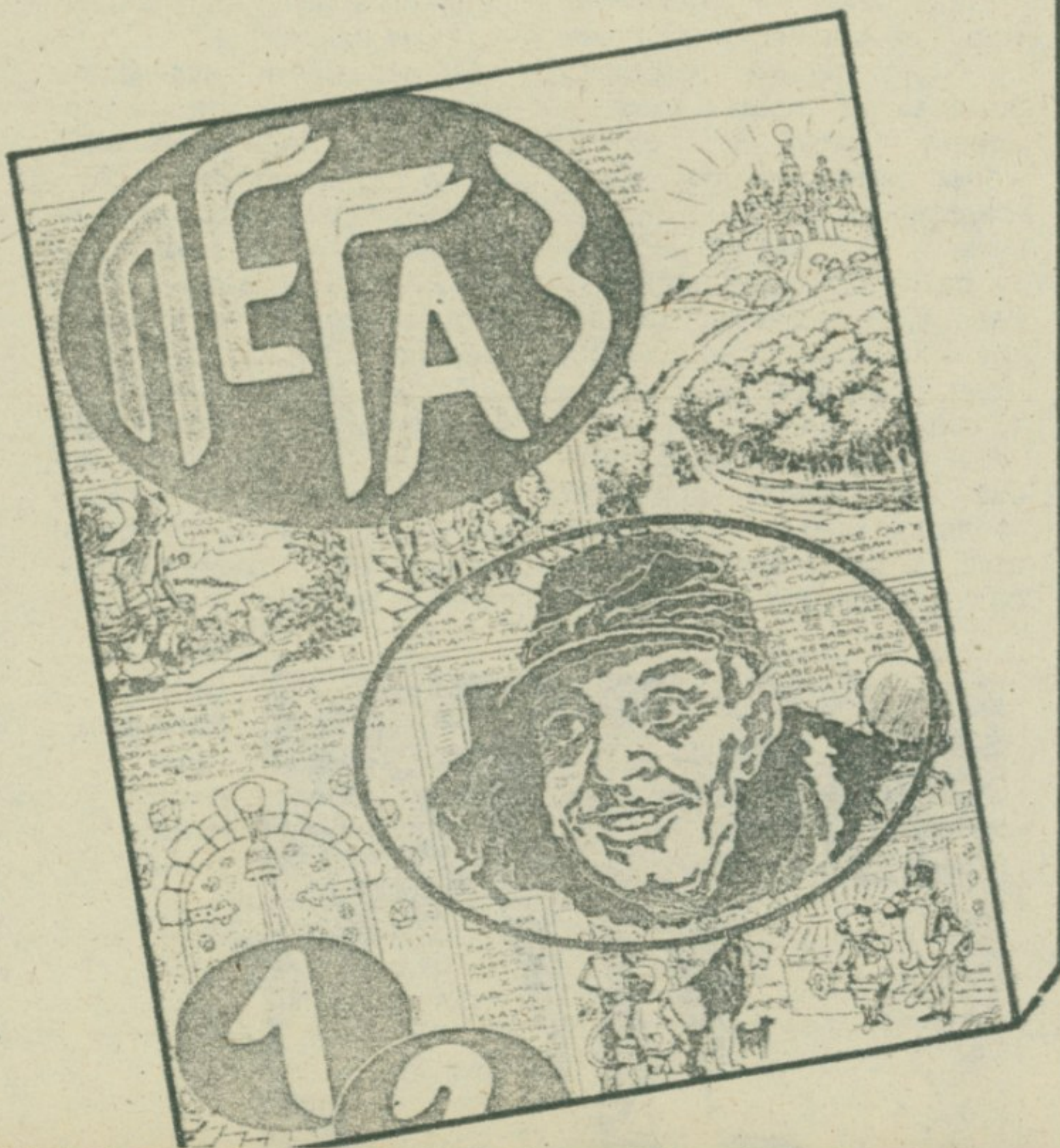
Јер, као што је већ добро знано, ПЕГАЗ је својевремено, пре петнаестак година, био часопис који је унео нови квалитет у доживљају стрипа у овој средини, значајно доприневши да се, и културно и друштвено, вреднује на нов, савремен начин, као једна од стваралачких дисциплина достојних да уђе у круг академске културе.

ПЕГАЗ је престао да се појављује после само седам бројева, али његов дух остао је да живи кроз минуле године, доприносећи, са своје стране, појави нових, сјајних младих талената, за које, након ПЕГАЗА, бавити се стрипом значи бавити се нечим од вредности и угледа.

И сада, ево, ПЕГАЗ поново пољеће!

Већ почетком идуће године појавиће се први број нове серије, на најмање сто шездесет страна (формата „Политикиног Забавника“) са пробраним текстовима о стрипу водећих домаћих и иностраних аутора, као и одабраним делима из пребогате заоставштине „девете уметности“.

Из нове генерације штампаће се репринти ранијих бројева... Припреме су већ одмакле и ових дана из штампе ће изићи ПЕГАЗ 1-2. Већ до краја ове године може да се очекује и појава репринта ПЕГАЗА бр. 3, а потом, редом, сви стари бројеви, истовремено са бројевима нове серије (детаљнија објашњења могу да се добију од редакције ПЕГАЗА, Гандијева 121, Нови Београд).

И МАЛЕ

ТАЈНА

Амерички долар задржао је златну подлогу и стабилност захваљујући хируршком захвату обављеном под необичним околностима

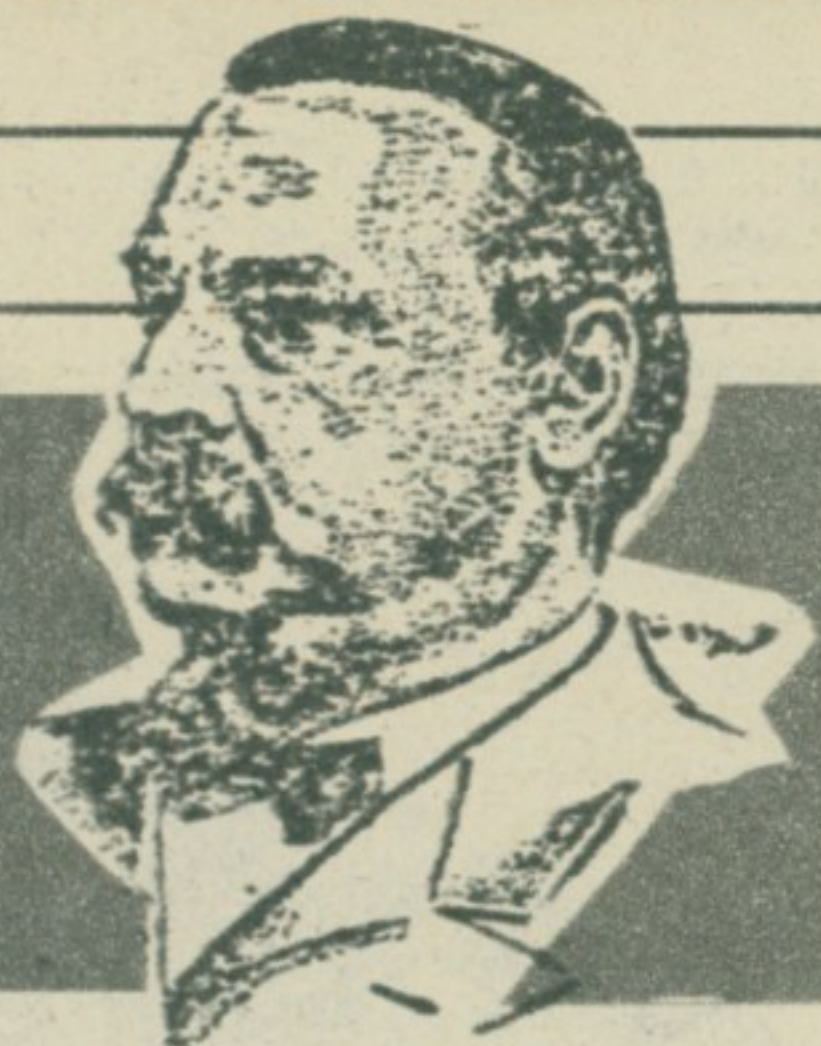
Нико од чланова америчке владе, чак ни потпредседник Стивенсон, није био обавештен да је председник Гровер Кливленд напустио Вашингтон. Тек дан касније речено је да је отишао на одмор и да не жели да се зна где се налази како би био поштеђен узнемиравања.

Необично за председника једне земље, поготову Сједињених Америчких Држава.

Само неколико људи знало је да се Кливленд готово прерушен 30. јуна 1893. у њујоршкој луци укрцао на јахту „Онеида“, власништво једног магната. Јахта је одмах испловила према отвореном мору, али се није превише удаљавала од обале.

Привредни земљотрес

Било је то време озбиљне економске кризе у Сједињеним Америчким Државама, како неки и данас тврде – готово истоветних размера попут оне тридесетих година. Малтене сви чланови владе, нарочито потпредседник Стивенсон, једини спас видели су у преласку долара са златне на сребрну подлогу. За неупућене, сребро је сребро, вреди. Финансијски стручњаци, међутим, сматрали су новчаницу са таквом подлогом једним великим – ништа! Уколико до тога дође, говорили су, долар ће постати безвредан! На тржишту новца завладаће хаос, акције ће изгубити вредност, многи ће бити завијени у црно.

СТВАРИ УТИЦАЛЕ СУ НА ИСТОРИЈУ

ЈАХТЕ „ОНЕИДА”

**Председник
у два наврата:
Гровер Кливленд**

Привредни земљотрес могао је да се спречи само задржавањем златне подлоге долара. Али, о томе је требало да одлучи амерички Конгрес. Председник Кливленд одлучио је да се пошто-пото задржи златна подлога америчке новчанице. Припремио је пројект о томе и заказао седницу Конгреса за август. Али... у мају 1893. председник се разболео. На изглед безазлена израслина у грлу, у почетку као зрно грашка, убрзо је достигла величину ораха.

Израслина је изазивала неподношљиве болове. Лекар Беле куће установио је да се ради о тумору. Дијагнозу је потврдио и лекарски конзилијум. Председник их је обавезао да ћуте. Није желео да било ко сазна о његовој болести. За то је имао јак разлог: већина у Конгресу била је против пројекта и ако се у августу не појави на расправи — долар ће отићи под лед!

За мегдан са Конгресом председник Кливленд морао је да буде здрав и чио. Зато је одлучио: оперисаће се тајно! Тако се 30. јуна кришом укрцао на јахту „Онеида” коју је његов поверљиви човек из најмио од пријатеља. На јахту се укрцала и лекарска екипа на челу са доктором Рајлијем, као и сва потребна опрема. Све се одвијало у строгој тајности. Лекари су напустили породице а да нису смели да кажу куда иду и колико ће се задржати.

Господо, ја сам ранчер!

Цео јун „Онеида” је крстарила у близини њујоршке луке. За то време лекари су обављали анализе и припремали америчког председника за једну од најнеобичнијих операција у историји.

Последње вечери јуна лекарска екипа је, страхујући од метастаза, одлучила да председника оперише исте ноћи. Док су они већали, председник Кливленд је у одвојеној

просторији пушио своју последњу цигару.

Доктор Рајли је закуцао на врата тајанственог госта.

— Председниче, јесте ли спремни? — упитао је.

Кливленд је климнуо главом и пошао за њим.

Сео је на посебноприпремљену столицу. Чим је пацијенту дат нитро-оксид за умртвљивање ткива и етер као анестетик, доктор Рајли је позвао капетана и, сасвим озбиљно, рекао му:

— Ако налетите на неку стену, учините то ваљано, да потонемо одмах!

тог дана председник Кливленд је, на запрепашћење лекара, устао из постеље и појавио се на палуби.

— Господо, не заборавите да сам ја ранчер и да ме је природа очеличила!

Затим је наредио личном саветнику и секретару да јахта заплочи према заливу Базард у савезној држави Масачусетс. Тамо се налазило његово лично имање на коме га

Али, вратимо се времену после операције грла. Лекари су страховали и за председникову боју гласа. Говорио је пискутаво, шиштао, једва се чуо. Како изаћи пред Конгрес и ухватити се укоштац са конгресменима у одбрани златне подлоге долара? Међутим, Кливленд је вежбао, свакодневно по неколико часова. Август се примицао, а њему се враћала боја гласа. Пред

Операција је почела. Лекари су се трудили да брзо од стране тумор, јер је постојала могућност да ослабљено председниково тело клоне од предугог дејства наркотика. Успели су да веома сложен захват изведу за само пола часа.

Следећих пет дана, за пацијента веома дугих, „Онеида” је кружила њујоршком луком. Лекари су бдели. Шес-

је очекивала супруга. Неколико дана касније ту је извршена и друга операција како би се уклонило преостало сумњиво ткиво.

Лекари су и даље страховали од метастазе рака, али то се није догодило. Штавише, тумор се никада више није појавио. Кливленд је умро 1908. од сасвим друге болести. Мучило га је срце.

почетак заседања Конгреса чак је, на запрепашћење лекара, певао из свег гласа.

Пред Конгрес је изашао потпуно спреман. И добио је битку. У америчким уџбеницима записано је: „... једино председнику Кливленду припада заслуга што је амерички долар задржао златну подлогу!”

М. Тодоровић

**ТРИ
СЕКУНДЕ
СТРАВЕ**

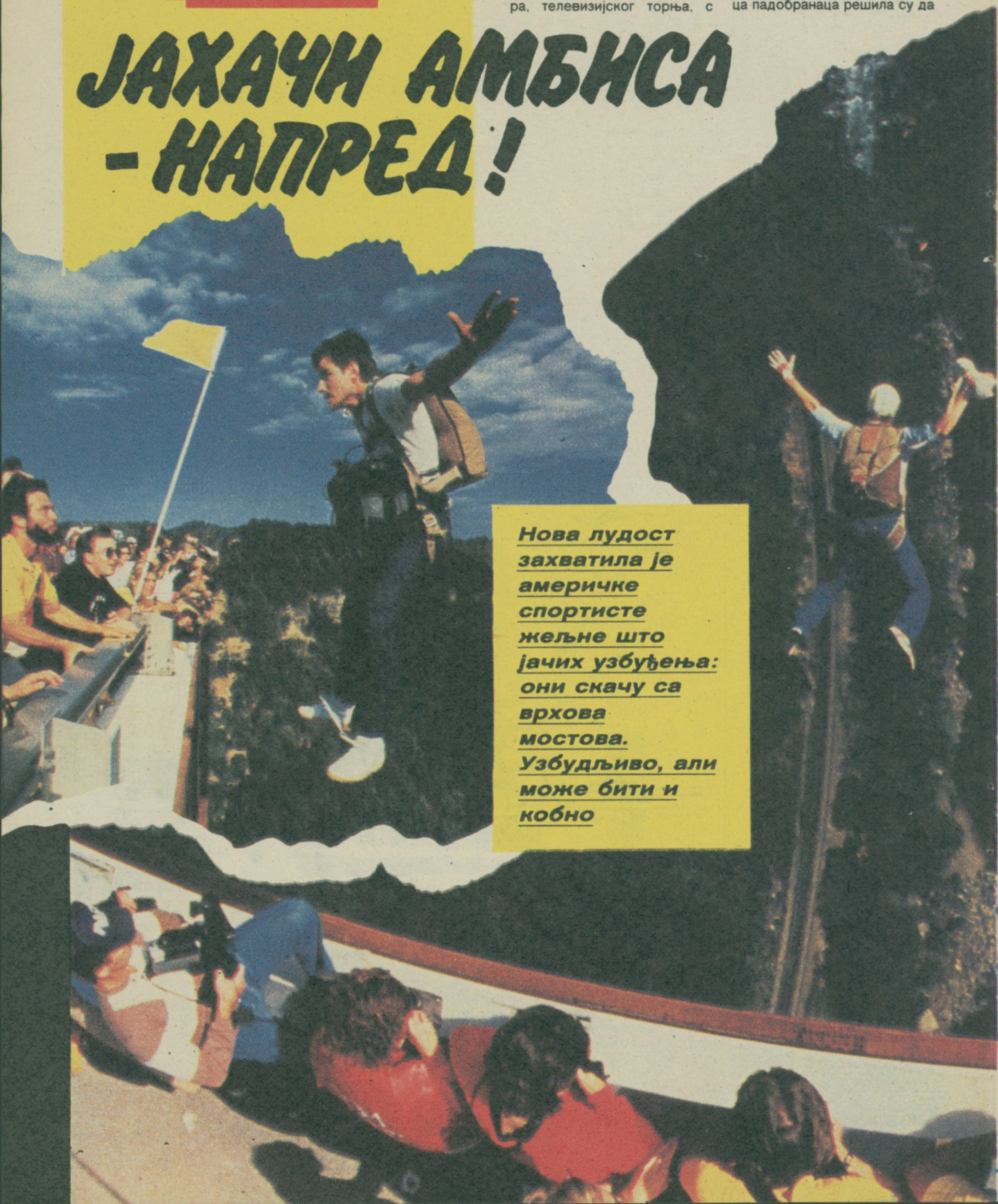
ЈАХАЧИ АМБИСА - НАПРЕД!

Није нимало лако постати члан Клуба јахача амбиса – пре тога треба проћи четири тешке пробе. „Диплому“ добија само онај ко пре тога изведе успешан скок с небодера, телевизијског торња, с

моста и врха стене. Тренутно Клуб има сто осамдесет чланова.

Почело је пре десет година у Националном парку Џоземајт у Калифорнији. Четворица падобранаца решила су да

Нова лудост
захватила је
америчке
спортисте
жељне што
јачих узбуђења:
они скачу са
врхова
мостова.
Узбудљиво, али
може бити и
кобно

из забаве скоче са стене високе 1000 метара. Временом су усавршили технику скакања с малих висина и стекли присталице, нарочито међу падобранцима који на тај начин више не зависе од авиона, а уз то још имају и „мање досадне“ пробе.

Званично, скокови с мостова падобраном су забрањени, али на Новој реци у Савезној Држави Вирџинији једном годишње, на Дан моста, овде се организује сусрет јахача амбиса. У међувремену, она преостала 364 дана, довијају се: да би избегли казну од 100 милиона старих динара колико се плаћа за прекршај, „тренирају“ у цик зоре...

Ове године на Новој реци се окупило преко 400 скакача и преко 20.000 гледалаца. И њима је било врло узбудљиво јер искуснији чланови Клуба скачу с моста лицем окренути према публици. На сваких десетак секунди с ивице моста отискивао се у амбис по један скакач. Кад се срећно спусти на воду и скупи падобран, торе га извуку помоћу чекрка и ужета. Тога дана сваки је скочио с моста четири пута и за њих је то био луди провод. Али, прошле године на истом месту погинуо је један младић. Затајиле су команде на падобрану.

Кад скоче у провалију, „небески рониоци“ (како их још зову) морају муњевито да реагују. У једној руци сваки скакач држи полугу којом ће укључити главни падобран на леђима, у другој му је ручица за други, помоћни, на грудима. Значи, сасвим су сигурни? На жалост, не. Мост је висок свега 300 метара и ови лудо храбри момци имају само три секунде да отворе падобран.

Од 1978. године овај „спорт“ је однео четрнаест жртава. Узрок несреће је најчешће такозвани људски фактор, односно недовољна брига за опрему која мора бити савршена. Падобран који није добро сложен не прашта грешку. Па ипак, све то нимало не обесхрабрује скакаче у амбис да и даље изводе своје смртоносне скокове с мостова.

Последња прослава Дана моста на Новој реци, са које су ове фотографије, била је изванредно организована. Убачена је и додатна тешкоћа – скакало се с моста на циљ класичним падобранима, само четвртастим јер се њима лакше маневрише и с уређајем за брже отварање. Све је прошло у реду, спасилачки чамци нису, овог пута, имали никаква посла. Хоће ли тако бити и следеће године?

В. М.

КАКО ЈЕ МАЈЧИНО МЛЕКО ЗА НАПУШТЕНО ПТИЧЕ САРА СТЕКЛА ДРУГАРА

Рођење првог детета је значајан и веома узбудљив догађај за сваку маму. У овом случају то је Саманта, женка папагаја из Амазоније, иначе кућна љубимица Маргите Шулц из Хамбурга.

Како полагање првих јаја и све што даље следи до појаве младунаца није ишло без невоља, неко је морао да јој помогне. Пре свих Маргита која је, управо тих дана, и сама постала мама родивши плавокошу девојчицу Сару.

Саманта је, из необјашњивих разлога, показала потпуно одсуство материнског инстинкта, па је за кратко време из гнезда изгурала једно јаје, а друго, непажњом, згњечила... Да би спасла треће јаје, Маргита је одлучила да га, до одређеног дана, пресели на сигурније место.

Свет је убрзо угледала голу, розикаста и потпуно слепа птичица величине само пет центиметара. Њен живот вишио је о концу јер није имао ко да је храни. За маму Саманту тако нешто није долазило у обзир. А уз то, ниједан ветеринар, орнитолог нити специјалиста за егзотичне животиње није умео да да користан савет.

Идеја је потекла од новорођене девојчице Саре која се сладила маминим млеком... Маргита је пипетом почела да даје птичици кап по кап животне течности којом је хранила своју бебу...

Резултат је био запањујући: за четири седмице птичица Квичи већ је тежила двеста грама и била довољно велика да је Маргита могла да пређе са пипете на кашичицу и воћну кашу.

Мало-помало папагајче рођено у кући, које је преживело захваљујући мајчином млеку, добијало је огртач од разнобојног перја карактеристичног за његову врсту. Квичи је тако израстао у дивног зеленог амазонског папагаја са жутим и црвеним пегама – способан да подражава гласове других птица, али и људи.

Сада са својим чврстим, мало повијеним кљуном и меснатим језиком мрви храну и узима је без ичије помоћи. Порасла је и Сара Шулц, па су сада њих двоје нераздвојни другови у игри...

Д. В.

У одлучном тренутку једна мајка је дошла на необичну идеју...

Маргита Шулц на двоструком задатку

Порасла је и Сара

Квичи је пребродило кризу. Прешли су на кашичицу и воће...

Овде се већ види ко је и шта је

У ЗЕВСОВОЈ ПЕЋИНИ НА КРИТУ

ДВОСТРУКЕ

СИМБОЛ

СЕКИРЕ

Експедиција британске археолошке школе кренула је уз шумовите и влажне падине планине Дикти на Криту опремљена као да је на тим висинама усред Медитерана намеравала да пробија руднике, тунеле или да поставља железничке шине. Самари магараца били су натоварени гвозденим полугама, тешким чекићима за разбијање камена, шипкама динамита. Била је то, свакако, неуобичајена опрема за екипу археолога која је требало да расветли један прастари грчки мит.

Из свеопштег хаоса, како кажу грчке легенде, настали су дан, ноћ, земља, ваздух, океани, трава, старост, смрт, беда, освета, радост и све остало што прати жива бића. А прва бића по својим особинама уопште се не разликују од људи, мада им изглед није био нимало људски. Сторуки џинови, једнооки киклопи, три страшне богиње освете Ериније, које уместо косе на глави имају змије. Међу њима су, наравно, и богови чија међусобна завист и борба за власт доводе до страшних свемирских сукоба и међусобног сакаћења. Кад је, коначно, космосом завладао Крон, пророчанство је рекло да ће га са престола скинути један од његових синова. Како би то избегао, Крон је прождирио децу коју му је сваке године рађала његова жена и сестра Реја. У Кроновом стомаку већ су се налазили Хестија, Деметра, Хад и Посејдон, кад је несрећна Реја родила и пето дете, односно трећег сина – Зевса.

Није желела да овог грлатог малишана задеси судбина његове браће и сестара. Крону је дала да прогута велики камен увијен у пелену, а дете кришом однела у једну пећину у планини Дикти, односно Иди, на Криту. У златној колевци окаченој на дрво, како отац не би могао да га нађе ни на небу ни на земљи, растао је Зевс. Пчеле су га храниле медом а једна коза млеком. Демонска бића курети, да би загушили дечји плач, играли су око колевке и лупали својим копљима о штитове.

Будући господар света

мирно је провео детињство у тој пећини. Кад је одрастао, започео је борбу против свог оца и титана. Рат је трајао десет година. Побеђени Крон морао је да поврати сву децу коју је појео, а Зевс га је окувао и бацио у Тартар, затвор за богове.

Крит је дуго чувао успомену на Зевсово детињство. Из његове свете пећине сваке године, у одређено време, избијала је ватра. Ту су долазили ходочасници из целе Грчке. Приносили су жртве, обожавали свете предмете. Нека магловита представа о највећем међу олимпијским боговима остала је у овом народу и кад се над острво надвио Исусов крст и касније Алахов полумесец.

Становници су се готово листом клели да је међу многим пећинама на планини Дикти једна једина, одређена, била она у којој је одрастао Зевс. Нерадо су ту водили странце, ови православни хришћани никад се заправо нису одрекли својих олимпијских божанстава. Дејвид Хогарт, директор британске археолошке школе у Атини, у првој години овог века имао је много muka док је мештане убедио да га одведу на то место.

У шуми сталактита

Био је то само први корак. У пећину је могло да се уђе, али неколико метара иза улаза била је насута гомила стења и камења. Енглески џентлмен није имао илузија да то може да се уклони рукама или обичним алатом. Безнађе је повећавало и то што су сви становници околних села били непријатељски расположени и нису показивали нимало спремности да помогну. Нанос од киша и отопљених снегова могао је да се уклони само експлозивом. Такав посао био је, међутим, двоструко опасан. Експлозија је могла да изазове лавину, да покрене нову гомилу стења, али и да распламса непријатељске страсти мештана.

Хогарт је, ипак, одлучио да то учини. Изгледа да је и сам Зевс био на његовој страни. Сељани су схватили да он не жели да уништава светилиш-

Између легенде и стварности испречила се гомила одроњеног стења. Само је динамит могао да створи пролаз до истине о највећем међу свим хеленским боговима. Ионако је његов симбол био – гром!

те, већ само да продре дубље у пећину. Њихово расположење наједном се потпуно променило. Све што је из околних села могло да ради, дошло је да помогне. Жене су по врлетима носиле вруће погаче, тепсије с јелима, колаче.

Динамит је одзвањао у планини бога чија је снага била у грому. Коначно је могло да се

уђе у унутрашњост пећине. Хогарт је чистио камење и земљу довољно пажљиво да би имао времена да уочи и разгледа мале предмете од бронзе у облику двоструких секира. Није било сумње да је на правом трагу: двострука секира на Криту је симбол Зевса. Осим тога, налазио је на десетине бронзаних ножева, огрлица од полудрагог камења, сломљену керамику. Прва процена, која се касније показала као тачна, била је да су то предмети на-

бронзани бодаж висео је с таванице међу природним пећинским украсима.

Рођење и смрт

Вест о налазу брзо је обишла цело острво које се неколико година пре тога ослободило турске власти. У новим временима изненада је порасло занимање за далеку прошлост Крита. Томе је највише допринело откопавање велике палате у Кнососу, легендарног лавиринта краља Миноса у коме је атински јунак Тезеј стекао светску славу пошто је убио чудовиште Минотаура.

Вертикално забоден бодаж међу сталактите у планини Иди био је други јак подстицај за такво занимање. Млади Крићани пријављивали су се

енглеској археолошкој мисији и молили да раде у пећини. Хогарт није могао да одоли таквој навали и за врло кратко време нађено је стотине и стотине дарова намењених Зевсу, који су били израђени пре две, три, чак и четири хиљаде година. Није требало бољег доказа да је то она права пећина пред чијим се улазом у златној колевци љуљашкао мали Зевс и око које су, уз заглашну дреку и лупање у своје штитове, играли курети. По једној другој верзији прастарог мита – то је била пећина у којој се Зевс и родио.

После тог догађаја стари Крићани су сваке године кретали у праве верске процесије у планину Иди. Готово две хиљаде година ту су долазили ходочасници да се помоле и принесу дарове највећем од свих богова.

По критској верзији мита, Зевс Кретагенес, млади бог

без браде коју су му касније додали Хелени, рађа се и умире сваке године. Тај бог, који је по својој реинкарнацији сличан египатском Озирису или вавилонском Тамузу, сахрањује се у једном одређеном гробу. Постоји више претпоставки које би то место на острву могло да буде. Ни за једно нема тако чврстих доказа као што су они у пећини у којој се родио и у којој је одрастао.

С престанком критске културе и овај мит је значајно промењен. Стари Грци нису могли да дозволе да њихово врховно божанство у толикој мери личи на обичног човека. Могао је да воли, да мрзи, да вара, да врши прељубе, да буде суров и благ, али не и да умре. Дали су му само особину коју дотад на Криту није имао и коју човек не може да стекне: Зевс је постао бесмртан и тако је престала свака потреба да се обележи његов гроб који би ходочасници могли да посећују.

Огњен Јаневски

Илустровао: Брана Јовановић

прављени око 500. године пре наше ере.

У следећој, нижој просторији, при слабој светлости угледали су мноштво сталактита. Грци копају по стврднутом блату које су донеле бујице и налазе разне предмете. Посебно узбуђење изазвали су делови штитова на којима је могао да се види утицај далеке Асирије.

Одушевљени овим налазима, ишли су све дубље. И онда се догодило нешто фантастично. Један од радника, који је с обе руке пажљиво пипао у шуми сталактита, ухватио је сечиво кратког мача. Готово нестваран приказ:

НЕПТУНУ У ИНАТ

Кад су чули да се рибар Владо Јурић спрема на море, житељи Убла на Ластову рекли су да је полудео. Јер, југо је дувао брзином до 150 километара на сат, а таласи достизали и седам метара висине

Стравична ноћ између уторка и среде 24. и 25. новембра прошле године још је жива у сећању житеља острва Ластова. Небројено олуја протутњало је овим делом Јадрана и нашим најудаљенијим настањеним острвом, али тај бес ветра и мора тешко се заборавља.

Море је, једном речју, подивљало, и Нептун је показао сву своју моћ. Брзином од 150 километара на сат оркански југо је направио праву пустош и на пучини и на Ластову. Фијук ветра надјачавао је урлик великих таласа, запенушаних попут шампањца. Све живо склонило је главу пред најездом невере. Ни галеба у олујном небу. Узбуркане дубине прогутале су драгоцене мреже и врше, циклон је поломио гране маслина, а неке потпуно ишчупао. Неколико кућа је остало без крова.

Сваког дана у 4 сата и 30 минута из ластовске луке Убли испловљава трајект за Сплит, једина веза острвљана с копном. Али, брод је тог страшног јутра остао чврсто везан у пристаништу: одлазак лекару, послови у граду или куповина морали су да буду одложени за неко боље време.

Међутим, тако није мислио само један човек на Ластову – рибар Владо Јурић.

„Три брата” против олује

Владо је гостопримљив домаћин, али врло шкрт на речима, поготово ако се прича о њему. Стално у покрету и послу, одмахнуће руком и рећи кроз осмех: „Не могу ти ја, пријатељу, сидит’ и ћакулат”. Али, о мору, пловидби, рибарењу и свом броду „Три брата” он говори неупоредиво више, с љубављу и топлином, пазећи добро да што мање каже о

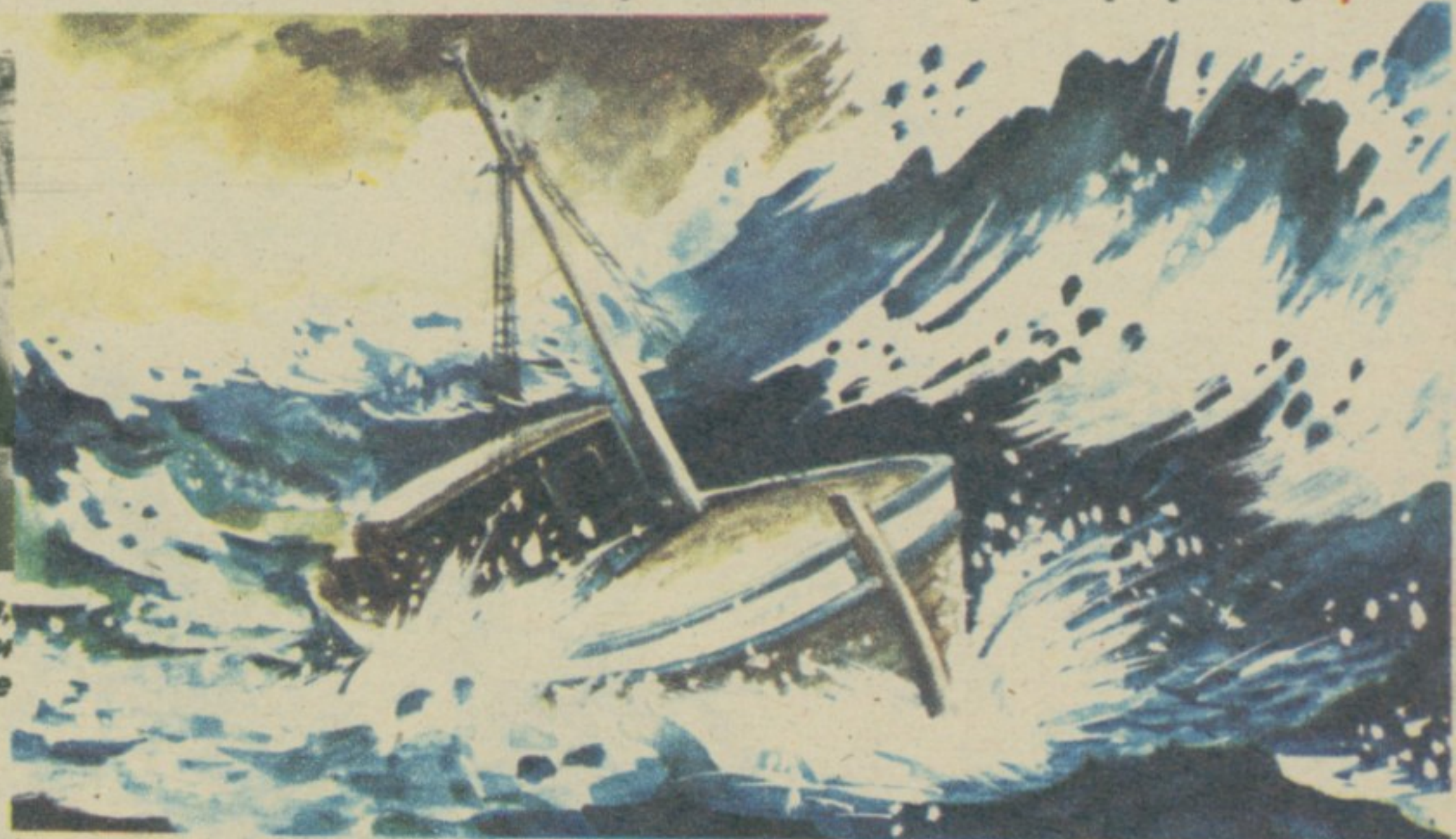
неком свом подвигу. А управо тог олујног јутра, 25. новембра прошле године, Јурић је извео истински подвиг којим је зачудио и најискусније поморце.

Да ли срећа заиста прати храбре, како се често каже? Или Владин брод штити име („Три брата”) назван тако по његовим синовима Жељку, Јошку и Зорану... Можда се горопадни Нептун, и сам дирнут одважношћу и умећем овог човека, понекад смилује, па поштеди и њега и његов брод.

А тај не само на Ластову познати брод, према коме се Јурић односе као према члану породице, саграђен је пре седам година. Начињен је од дрвета, опремљен савременим уређајима за пловидбу и откривање јата риба, дугачак је једанаест метара и може да плови брзином од око 17 километара. Њим Владо с лакоћом одлази у риболов чак до Палагуже. Нудили су му за њега право богатство, али све је глатко одбијао: шта би он без

– Умем ја с југом, али волим и себе и свој брод – каже храбри рибар.

брода, и то оваквог, којим је тукао неколико невера, па и ону од пре годину дана.

– Море је кучка која једе из руке и лиже пету да би затим одмах угризла до кости – каже овај рибар. Тај угриз до кости догодио се и крајем прошлог новембра.

Полазимо...

Глава породице Јурић увек спава мирно, али те ноћи сан никако није хтео на очи. Напето је ослушкивао завијање ветра и ломљаву таласа, мислећи на брод и све оне који су се, злом срећом, затекли у овој језивој ноћи на отвореном мору.

Више није могао да издржи то дуго ишчекивање јутра. Иако је до сванућа још било далеко, устао је и кренуо да прегледа „Три брата”.

С муком се, кроз налете ветра и кише, пробио кроз мрак до увале Заглав надомак Убла где је иначе усидрен његов брод. Срећом, ужад су издржала олују, брод је био на свом месту, неоштећен и складан.

Задовољан, Владо се враћа кући и пије кафу – проћи ће и ова невера. Међутим, није ни слутио да она за њега тек почиње и да ће ускоро на море, у ветар и таласе.

Убрзо је на Владино врата закуцао директор филијале Сплитске банке с Корчуле, затим непознат човек с копна, а онда и Јадранка Шегедин из Ластова. Трајект није испловио, невреме још влада, а они морају, како-тако, да стигну до Корчуле. Можда је нај-

теже било Јадранки: уколико не стигне до корчуланског лечилишта „Калос”, болест ће јој се погоршати.

Владо их је саслушао, попио остатак кафе и изустио:

– Полазимо...

Море није пенило само уз обалу о коју су се разбијали таласи већ и сто метара од ње. Неколико мештана који су пошли да прегледају своје барке и чули да ће Владо Јурић на море, ка Корчули, рекли су његовој забринутој жени Луци да је полудео. Он је, међутим, хутке ушао у брод и упалио мотор. Путници су се скупили на клупама у кабини.

Родео на таласима

Владо је прамац „Три брата” окренуо на север, ка ували Брна на јужној страни Корчуле. Био је сигуран и у себе и у брод. Стојећи за кормилом, понекад кроз ветробран није

видео ништа сем обриса великих таласа који су се ваљали на барку. Неки су били високи и седам метара, али Владино умеће, храброст и снага одолевали су и таквим грдосијама. Нестајући у провалијама између таласа и израњајући поново на њихове усковитлане кресте, „Три брата” су се све више удаљавала од ластовског копна и приближавала Корчули. Путници су повраћали, тресли се од мучнине и страха, али им је Владино мирно лице ипак уливало сигурност и наду.

Тај незаборавни родео на прокључалој пучини трајао је скоро два сата. И мада је по таквом невремену најопасније и најтеже пристајање, јер таласи сваког трена могу о хриди или мол с лакоћом разбити барку, Владо је и тај маневар извео успешно. Усидрио је брод и путници су се, тетурајући, докопали спасоносног копна. Истог часа Јурић је дигао сидро и запутуио се ка Ублима.

Опет јахање и скакање по таласима, опет облаци капи пред очима уместо јасног и сигурног видика. А кад му се указао магловит и мутан обрис Убла, знао је да је победио још један југо, сам, он и његова „Три брата”.

Дочекала га је група мештана и уплакана Луце. Он је обрисао зној и со са чела, потапшао брод као лепог коња и кратко рекао:

– Ма јесте, било је мора, није била бонаца. Само, умем ја с југом, не може ме тек тако преварити. А сем тога, Луце, волим ја и себе и брод. И тебе, ако баш хоћеш...

Иван Лончар

НА КРИЛИМА **JAT** -a – ДО СПЛИТА И НАЗАД

ВОЛЕО БИХ ДА ЛЕТИМ

Добитници
нашег
конкурса
пред
полетање
за Сплит.

Цртеж
Весне
Јуришин
из
Новог
Милошева.

Борко
Арсенов
је покушао
да на
једном
цртежу
споји
све лепо
што
је доживео.

Како је леп овај Сплит, овако, из ваздуха! Какав ли је тек када се крене његовим улицама? Али, да то утврдимо, мораћемо да сачекамо који минут да ЈАТ-ов „боинг“ на линији 707 слети на сплитски аеродром. Тринаест девојчица и дечака, добитника на нашем наградном конкурс који смо организовали у сарадњи са ОБ „ЉУ-БАН-КОМ“ – Београд и ЈАТ-ом, нестрпљиво вире кроз прозорчиће. Доле, испод њих, Сплит као на длану. Авион прави заокрет и Сплита – нема. Сад се само море плави. И опет заокрет. Град све већи, ближи. Точкови додирују писту. Слетели смо.

Наши награђени читаоци би што пре да се дочепају аутобуса, да у град стигну док је још дан. А опет, жао им је што је лет завршен: то је за све њих, и оне који су раније

имали прилику да лете и оне који нису, непоновљив доживљај.

Једанаестогодишњи Иван Кнежевић из Панчева чврсто држи у руци макету „боинга 737“ коју је добио за најбољи литерарни састав. Учи му блистају. Добио је оно што је прижељкивао, ту макету. А што се тиче лета у Сплит, био је сигуран да му неће измаћи. Зато је поред текста на тему „Волео бих да летим“ послао још један на тему штедње. А баш неки велики штедиша и није, много је бољи писац. И ето, није се преварио. До истог закључка је дошао и жири.

Весна Јуришин из Новог Милошева журно завршава цртеж авиона који лети изнад поља. Њена „слабост“ је цртање. Њом изражава све своје одушевљење. Кад се врати из Сплита, биће доста

тога што жели да овековечи, сачува успомену на излет који је, мада кратак, био врло богат. Не само због лета, лепе собе у хотелу, Диоклецијанове палате, љубазних Сплићана. Оно што ће Весна сачувати као трајну успомену на ово наградно путовање је – дружење. Са вршњацима из Кладова, Ниша, Београда и њеног Милошева.

И Александра Радосављевић из Београда мисли исто: све што су видели је лепо, али је дружење најлепше. Саша Стефановић из Медошевца код Ниша у потпуности се слаже са Весном и Александром али ће, када се врати у школу, највише причати о симулатору који је видео у ЈАТ-овој школи за обуку пилота. Не би имао ништа против да и сам на њему једног дана вежба. Бити пилот је сан који и на јави сања, само ко зна...

Вече у Сплиту, прошло је пре него што су се наши награђени читаоци поштено и освестили. А и некако брзо је свануло: паковање, па доручак и у холу већ чека водич, чика Вице. Крећемо у разгледање те чувене палате. Већина је до сада видела само на разгледницама. Стварно је чудесна, имају право они који о њој са дивљењем причају. Благо Сплићанима! Они сваког дана могу да шетају њеним тесним улицама а нама време одмиче: ближи се подне а са њим и наш повратак у Београд. Опет нас чека авион ЈАТ-а. Штета што тај Сплит није даље. На расстанку Иван Кнежевић нам је рекао:

Кад сам се враћао
био сам тужан
али је крај био нужан
све лепо има крај
и то знај, и то знај.

О. Вукадиновић

ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ
 ХИТ

Муке по „Партибрејкерсима“

ПОСЛЕ ХИЉАДУ ГОДИНА

Када су пре четири године београдски „Партибрејкери“ издали свој први албум, песма „Хиљаду година“ за врло кратко време постала је хит. Тада нису ни били свесни да ће им бити потребно још „хиљаду година“ да би издали своју другу плочу. Захваљујући успеху првог албума, они су свирали по целој земљи и полако припремали песме за следећу плочу. Дискографске куће поче-

ле су да их одбијају или да уопште не одговарају на њихова писма. Прилично разочарани, момци су се разишли. После непуних пола године поново су се окупили. У групу је дошло неколико нових чланова, али као језгро поставе остали су Антон, гитариста, и Цане, певач. Направили су нове песме и јуна прошле године ушли у

студио, али све је кренуло по старом: одбијали су их на све стране. У међувремену, на радију је стално могао да се чује њихов нови хит „Прстен“, али плоча није излазила. Тек крајем августа албум је стигао у продавнице и од тог тренутка, како тврде продавци плоча, постао је један од најтраженијих домаћих наслова. А „Партибрејкери“, иако измучени дугим чекањем, не делују разочарано. Напротив, на концертима свирају жестоко и публика их врло брзо прихвата.

– Наши текстови су љубавни,

политички, социјални, у њима се налази све оно што занима младог човека. То је живот града и ја видим да се наша публика поистовећује с њима. После концерата ми прилазе и причају о тим текстовима. Више није важно шта сам мислио ја, важно је шта они мисле. Често питају да ли се то о чему певамо заиста догодило. Наравно, неке ствари су се десиле, неке нису. „Прстен“ је, рецимо, аутобиографски текст и између мене и ње ништа се није десило, само је остала песма, каже певач Цане.

КОНКУРС ПГП

И „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ

Уочи избора најбољег певача и групе септембра и одлуке жирија ко снима прву сингл плочу!

Као што смо већ објавили, рок за слање касета на конкурс „Политикиног Забавника“ и ПГП РТБ за снимање прве сингл плоче у конкуренцији поп и рок музике (певач и група) истекао је прошлог петка.

Све касете које су до тог рока пристигле на нашу адресу жири ће пажљиво преслушати и најбоље снимке уврстити у конкуренцију за снимање плоче.

У међувремену, подсећамо вас да је тачан одговор на питање у „Забавнику“ бр. 1916 – „Гласно, гласније“.

Од свих читалаца који су тачно одговорили на постављено питање највише среће имали су: **Божена Абхрамова**, Јана Хуса 19, Бачки Петровац; **Андрија Бекер**, Нике Максимовића 4, Сомбор; **Наташа Комленац**, Вуковарска 165, Осијек; **Татјана Зарић**, Д. Петровић Шане 5, Панчево; **Валентина Баљак**, Смилчић; **Александра Бискуповић**, Маршала Тита 42, Ковачица; **Марио Јурић**, Љубина 2, Средње; **Јелена Бицић**, Његошева 43, Властотинце; **Владимир Станков**, 23. октобра 55, Нови Сад и **Марија Хрубикова**, Дроздова 19, Бачки Петровац.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

SAME OLD WALK

My house burned down a year ago and all your letters and photos I lost them
Waiting at the terminal, suddenly I see you stroll through customs
You're wearing shades, your hair is red, it used to be light brown
I nearly didn't recognize you then my heart unwound
I see you got the same old walk
A man is sticking close to you, you're both wearing Italian shoes and diamonds
And he looks so satisfied, a little on the glassy side, he's smiling
You shanged the country where you live, you changed your second name
The photo on your passport, but one thing you can't change
I see you got the same old walk
The same old walk, you've even got the same old talk
Let's break the bread and pull the cork
Alex says to say hello, he would have some but had to go to practice
Things are much the same around here, you know we've both fallen for the same actress
I'm still working on the projects, I've got my books at night
I woke up at the table, the house was burning bright
I was dreaming of the same old walk
The same old walk, you even got the same old talk
Let's break the bread and pull the cork
My house caught fire a year ago and your books and old clothes I lost them all
Waiting at the terminal suddenly I see you strolling through the customs hall
I wonder why I love you I guess it's just because
The one who thinks he found you doesn't realize he's lost
And yes! You got the same old walk

Текст и музика: Paul Kelly

Изводи: Paul Kelly and the Messengers

ИСТИ СТАРИ ХОД

Кућа ми је изгорела пре годину дана и са њом су нестала сва твоја писма и фотографије
Чекајући на терминалу наједном те угледах како пролазиш кроз царину
Имаш наочаре за сунце, коса ти је црвена а била је светлосмеђа
скоро да те нисам препознао и тада ми је срце зацелило
Видим имаш исти стари ход
Он стоји тесно уз тебе, обоје имате италијанске ципеле и дијаманте
И он изгледа тако задовољно, скоро надмено и смешка се
Променила си земљу у којој си живела, променила презиме,
Слику у пасошу, али једну ствар не можеш променити
Видим имаш исти стари ход
Исти стари ход и исти стари говор
Хајде да преломимо хлеб и наздравимо
Алекс преноси поздрав
Ствари су се овде мало промениле, знаш да смо обојица пропали због исте глумице
Ја још увек пишем песме, имам своје књиге пред спавање
И пробудих се за столом а кућа бљешти у пламену
Сањао сам о истом старом ходу
Исти стари ход и исти стари говор
Хајде да преломимо хлеб и наздравимо
Кућу ми је однела ватра пре годину дана и са њом су нестале твоје књиге и стара одећа
Чекајући на терминалу, наједном те угледах како пролазиш кроз царину
Питах се зашто те волим, рекао бих зато што Онај ко мисли да те има не схвата да је изгубљен
И да! Имаш исти стари ход

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Не занима ме шта се догађа иза затворених врата других људи. Не

желим да сазнам сваки детаљ о њиховом приватном животу. Управо зато не износим своје интимне ствари у песмама. Свесна сам да то што сам провела ноћ са неким није нешто због чега ће други људи умрети од среће да сазнају из моје песме.“

Сузан Вега

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Стари рок на нови начин

Пол Макартни, бивши Битлс, један од неуспешнијих поп музичара на свету, ове сезоне намерава да потврди своје вредности у Совјетском Савезу. Прошлог октобра за совјетску дискографску кућу „Мелодија“ издао је албум на коме се налазе чувене рок песме у његовој обради. Плочу је снимио за само четири дана а на њој су се нашле песме „Lucille“, „Kansas City“,

„Midnight Special“, „Lawdy Miss Clawdy“ и друге.

Поводом овог албума у московским новинама појавила се вест да ће Макартни одржати низ концерата у Совјетском Савезу, али Макартнијев менаџерски штаб то још није потврдио. У сваком случају, повукао је изузетно успешан пословни потез јер су у Совјетском Савезу песме Битлс и дан-данас веома популарне.

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

ДВОРАНА ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ У РАНДОРОВОЈ ПАЛАТИ...

ОНАЈ ПИРАТ БЛЕЈД ПРЕТИ ДА ЋЕ РАЗОРТИТИ ГРАД!

РАНДОРОВО НАРЕЂЕЊЕ ЈЕ ДА МУ СЕ НЕ СПРОТЕСТАВАМО!

ЕРИК! ДАО СИ ЗНАК ЗА УЗБУХУ?

ДА, КАПЕТАНЕ ТИЈА! БЛЕЈД ЈЕ ПРЕД ГРАДСКОМ ВЕЊИЦОМ У ЕТЛЕНУ!

МИСЛИЛА САМ ДА ЈЕ ЗАПАМТИО КАКО ЈЕ ПРОШЛИ ПУТ ПРОЩАО! НЕ БРИНИТЕ, МАЈОРЕ СТИЋЕМО!

ТИЈА ЈЕ ПОХИТАЛА У ПОМОГ ГРАДИНУ...

ИЗАБИТЕ, КУКАВИЦЕ! НЕ МОЖЕТЕ СЕ ДОВЕКА КРИТИ!

СТАНИ, БЛЕЈДЕ! У ИМЕ КРАЉА РАНДОРА, ХАПСИМ ТЕ!

НАЈЗАД САМ ДОВОЉНО ДРУШТВО!

ЗНАЈА САМ ДА СЕ НЕГЕШЕ ЈАКО ПРЕДАТИ!

О, ПА ТО ЈЕ МОЈА СТАРА ДРУГАРИЦА ТИЈА! ОХО, ЦУРО, САД СИ КАПЕТАН!

ПОКАЗАЋУ ТИ ДА САМ И ЗАСТУЖИТА ТАЈЧИН!

САМО ИЗВОЛИ, ДЕ ВОЈКО!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРИНЦ АДАМ ПУТУЈЕ КУБИ ЖЕЉАН МИРА И ОДМОРА...

ОХ, АДАМЕ, НАДАМ СЕ ДА СИ ЖИВЕО У ШЕЋНИ! ОВДЕ СТВАРИ ЛОШЕ СТОЈЕ!

ЈЕСАМ ЛИ ТИ НЕДОСТАЈАО, ОЧЕ?

МЕНИ НЕ КАО МЕН-ЕТ АРМСУ, ТРАЖИО ТЕ ЈЕ! ИМА НЕШТО ЗА ТЕБЕ!

ТИЈА ЈЕ ОТИШЛА У ЕТЛЕН! ОНАЈ ХВАЛИСАВАЦ БЛЕЈД ТАМО ПРАВИ ГУЖВУ!

БЛЕЈД? ТО ИМЕ МИ ЈЕ ПОЗНАТО!

АДАМ ЈЕ ПОХИТАО ЗА ПОТРАЖИ МЕН-ЕТ АРМСА...

МЕНЕ САМО ШЕТАЈУ ТАМО -- АМО!

8.31

У МЕН-ЕТ АРМСОВОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ...

НАЈЗАД ЗНАМО ДА РАДИЕ ТАЈ АНТИГРАВИТАЦИОНИ УРЕЂАЈ, АЛИ КАКО ДА ГА КОНТРОЛИШЕМО?

6. FORTON
C. WEBER

НА ШЕМИ НИШТА НЕ ВИДИМ... ЗЕЊЕН САМ, МИРАН-ДА!

6. FORTON
C. WEBER

НИСАМ СЕ НАДАЈА ДА ЋУ ТО ДОЧЕКАТИ! ПОКУ-ШАЈ СА ПРЕНОСНИКОМ!

МИ-РАНДА, ПАЗИ!

КАД БИХ МОГАО ДА КОНТРОЛИШЕМ ДЕЈСТВО ПОЉА!

ОНДА БИ СВЕ БИЛО У НАШИМ РУКАМА!

6. FORTON
C. WEBER

ХВАЈА, ДАНКАНЕ!

ИСКЉУЧИ ТО СУДЛО ПРЕ НЕГО ШТО ЛАБОРАТОРИЈА ОДЈЕТИ У ОРБИТУ!

9.2

ИСПРЕД МЕН-ЕТ АРМСОВЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ...

А САД ЗНАШ ШТА ТРЕБА, МАЦО!

ЗНАМ! И МРЗИМ ТО!

88

ТАКО МИ ПРЕЈСКАЈА!

ИМАМ МОФ!

9.3

ХИ-МЕН ЈЕ УШАО У ЛАБОРАТОРИЈУ...

НЕШТО САМ ЈАК НА НОГАМА... ОВО ЈЕ ЗАИСТА ЧУДНО!

У ВИДУ БРОЈУ: ТИЛА ПРОТИВ БЛЕДА

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ДУБИНСКО ДРЕМАЊЕ

Од свих сисара који живе у мору, женке морских слонових роне најдубље, тврди биолог Берни ле Беф, професор на калифорнијском универзитету Санта Круз. Професора циновске фоке не занимају рекорда ради. Циљ његовог истраживања је да открије биомеханички механизам који овим грдосијама омогућава да роне тако дубоко и, још значајније, да остану под водом незамисливо дуго.

Ле Беф и његова истраживачка екипа установили су да су морски слоновии оба пола у стању да роне по 20 минута до дубине од 500 метара, а да највећа дубина до које се спуштају износи 900 метара (ту се већ ради искључиво о слоницама, на шта оне утроше 48 минута). До Ле Бефовог открића сматрало се да су са 600 метара дубине апсолутни рекордери антарктичке фоке.

Професор Ле Беф верује како су морски слоновии вансеријски рониоци и зато што на пола килограма тежине имају око два и по пута више крви од нас и веома висок проценат црвених крвних зрнаца. Зрнаца су значајна јер су носиоци кисеоника.

На страну наука, зашто ове фоке уопште роне тако дубоко? Одговор би, кажу, могао да гласи: зато што је тамо доле храна. У прилог овој тези иде чињеница да се на дубини од 500 метара налази највећи део морске биомасе. Ту је највише риба, јегуља и мекушаца, а како су морски слоновии једини сисари који се спуштају до тих дубина то их поштеђује досадне борбе за залогај. Четрдесет осам минута није мало, па професор Ле Беф верује како слонице спавају или у најмању руку дремају бар делом пута до дубине од 900 метара. Кад се на сувом баци у сан, морски слоновии не дишу и по 25 минута. Зашто онда не би радили то исто и док роне? Ем прија, ем штеди кисеоник.

ПРЕПАМЕТНИ ЛИФТОВИ

Лифтовске шаљивције, дани су вам одбројани: „елевоник 401“ тачно зна ко сте и шта смерате.

Настао у истраживачкој радионици компаније „Отис елевјторс“, „елевоник 401“ најновије је чудо од препаметног лифта. При том ствар није у повоју, „елевоник“ већ бешумно клизи горе-доле у преко 500 зграда широм света. А да је заиста изузетно паметан, то нико не може да порекне. Сваких 200 милисекунди микрокомпјутерски систем испитује тренутни положај и смер кретања лифта као и тежину путника које превози. Пошто се обично ради о зградама са више лифтова, микрокомпјутерски систем регулише саобраћај тако што по потреби мења правац кретања једног или више лифтова. Резултат: нема излуђујећег чекања у приземљу и по спратовима, нема беспотребног заустављања када је лифт већ препун да прими нове путнике.

До краја ове године на тржишту ће се појавити још савршенија верзија „елевоника“

опремљеног вештачком интелигенцијом која ће овом чуду од лифта омогућавати да предвиди колико људи чека на сваком спрату

ПРЕСКУПО ВИНО ШАНГ

Хоће ли бити заносније од првокласног француског вина или киселије од сирћета? Одговор ће се знати ускоро, чим научници са Пекиншког универзитета отчепе две боце испуњене тамносмеђом течношћу за коју се верује да је три хиљаде година старо, праисторијско вино.

Вино је још 1980. године открила екипа кинеских археолога у близини градића Ксињанг у северној провинцији Хонан. Нађено је у гробници за коју се верује да је саграђена 1300 година пре н.е., у позном раздобљу династије Шанг и налазило се у изгравираном, трбушастом

бронзаном врчу чији је поклопац био запечаћен у тренутку откопавања.

Годину дана касније праисторијска боца вина нашла се, неотворена, у хемијској лабораторији Пекиншког универзитета. Ту су доцент на катедри за хемију Пекиншког универзитета Лин Зуминг и хемичар Ванг Сианлун преточили садржај бронзане посуде у стакленке. Оно што су том приликом видели можда и јесте вино, али му површан опис изгледа овако: светлосмеђе-жућкасте боје с примесама зелене и једва осетним мирисом свежје траве.

Мада га лично није видео, још мање окусио, антрополог са Харварда професор

и у ком правцу желе да иду. „Логика која је уграђена у софтвер почива на математичкој теорији игре и на статистици“, објашњава Мертон Мекец, технички директор маркетинга „Отис елевјторса“.

Испод сваког суперлифта уграђени су и мерачи деформација који му омогућавају да одреди тачан број путника у кабини. Циљ није пуко пребројавање. Ствар је у томе што ће интелигентни лифтови на тај начин заувек стати на пут шаљивцијама и брљивцима.

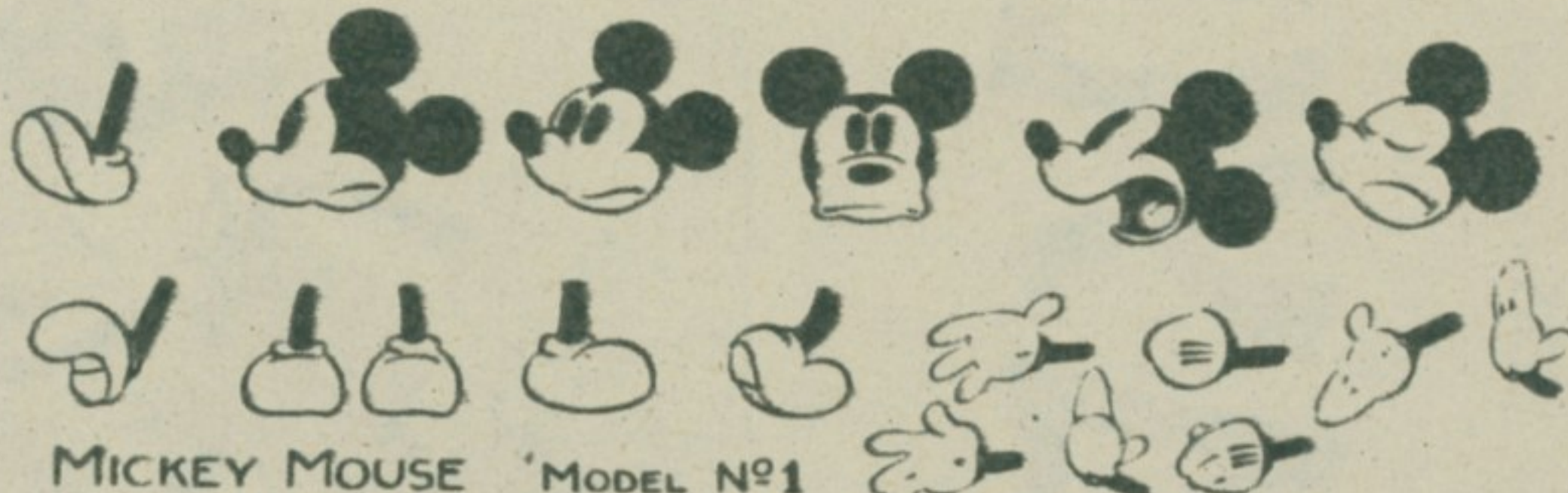
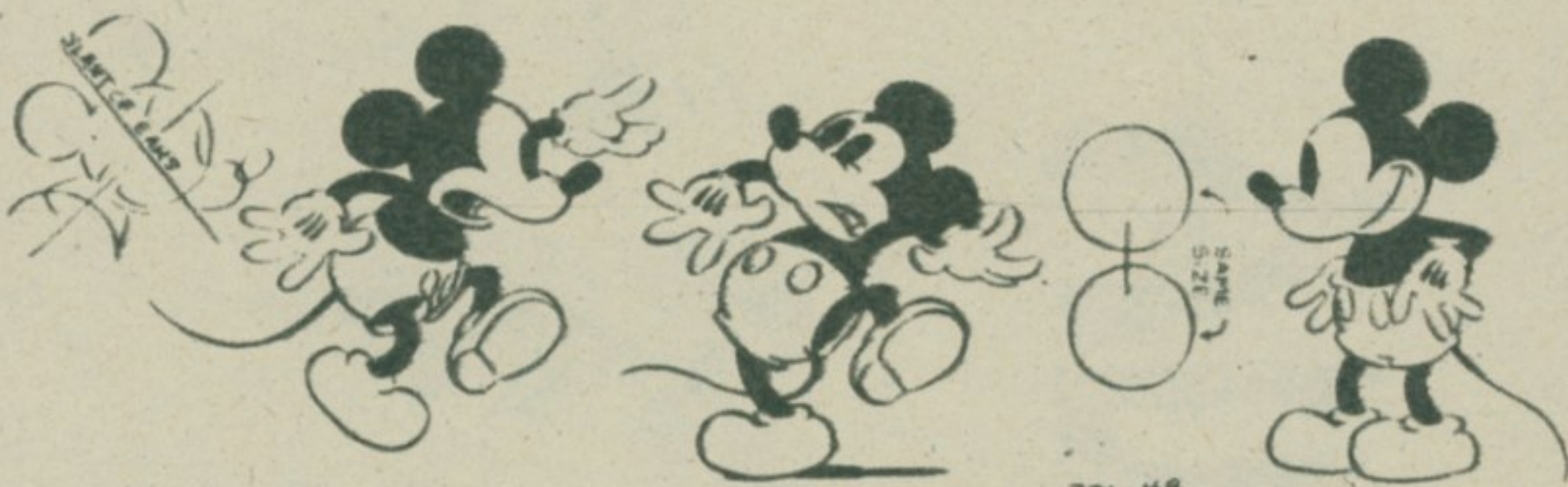
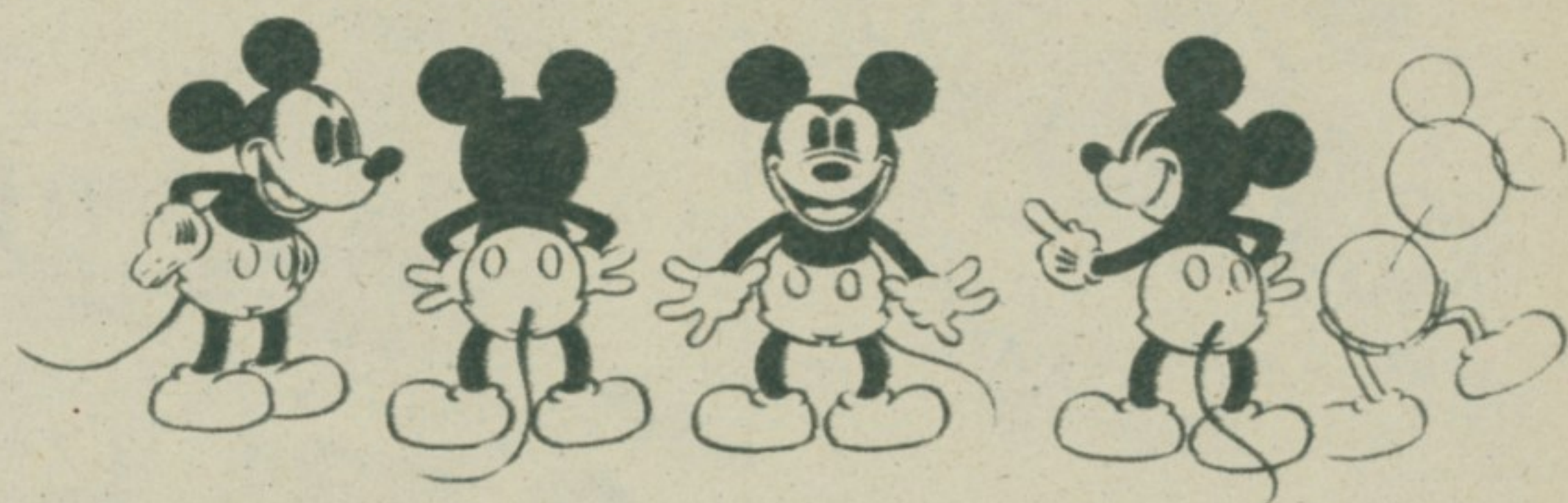
То би требало да изгледа овако. Уколико компјутерски систем установи да се у лифту налази једна особа, а притиснуто је седам или осам дугмади, онда мора бити да се ту неко зафркава, зар не? Препаметни лифт ће у том случају поништити све позиве и натерати путника да поново одреди докле то заиста жели да се превезе. Постоји, разуме се, могућност да се шаљивција или брљивац заинате. У том случају откриће да је компјутерски диригован лифт нељудски стрпљив. Поништавање и поништавати оно што су испритискивали све док им не преседне. Каткада паметнији не попуштају. Тако су испрограмирани.

Кванг-Чи Чанг, стручњак за културу древне Кине, изрекао је следећи суд о три хиљаде година старом вину: „Можда се претворило у сирће. Можда је слатко. Можда слано. Верујем да у њему више готово уопште нема алкохола, добро, можда сасвим, сасвим мало...“

Колико је професор Чанг у праву, видеће се ускоро. Гасни хроматограф наручен из иностранства за десет хиљада долара стигао је на Пекиншки универзитет. Сада следе анализе које ће показати хемијски састав прастарог вина. Једно је већ извесно. Древно вино је много скупо. Десет хиљада долара по боци. Врчу, у ствари.

Мики за гледање с неба

САВЕЗНИК
САВЕЗНИКА

ШЕЗДЕСЕТ
СВЕЋИЦА
НА
ОГРОМНОЈ
РОЂЕНДАНСКОЈ
ТОРТИ
ГАСИЋЕ
ПОСЕТИОЦИ
НАЈВЕЋЕГ
ЗАБАВНОГ
ПАРКА
У
КАЛИ-
ФОРНИЈИ

● Први Микијев филм у боји звао се „Оркестар“, из 1939. Иначе, преко 60 одсто цртача с овим јунаком су црно-бели.

● Златне године Микија Мауса биле су двадесете и тридесете кад су снимљена 102 филма од укупно 119.

● Први стрип о Микију изашао је 13. јануара 1930. и врло брзо стекао милионску читалачку публику широм света.

● Први Клуб микијевца основан је 1929. и до 1932. већ их је било 800, са преко милион чланова.

● Први дугометражни филм с Микијем као главним глумцем био је „Фантазија“, снимљен 1940.

● За време другог светског рата Мики Маус је била шифра за споразумевање савезника.

● Последњи цртани филм с Микијем у главној улози звао се „Обичне ствари“, а снимљен је још 1953.

● Овај Дизнијев јунак једини је цртани лик који је ушао у чувену „Енциклопедију Британику“.

Мали симпатични јунак многих цртаних филмова, стрипова и сликовница, у чијим доживљајима уживају деца и одрасли из читавог света, данас пуни шездесет година. Заблистао је, захваљујући свом творцу Волту Дизнију, одмах по доласку на свет – 18. новембра 1928. године када је заиграо у првом звучном цртаном филму „Пароброд Вили“. Постао је звезда број један и захваљујући њему почела је да се развија прва и највећа индустрија цртаног филма. Дизни је зато једном приликом изјавио: „Надам се да никада нећемо да изгубимо из вида чињеницу да је све почело с овим мишем.“

Намерно смо нагласили да је Микијев рођендан везан за звучни филм јер постоје подаци да се Мики као јунак цртаног филма појавио и у два нема исте године: „Лудом авио-

ну“ и „Галопирајућем гаучу“. Та два Дизнијева филма прошла су сасвим незапажено јер је звучни филм већ био пронађен годину дана раније. Дизни се снашао тако што је одмах почео са снимањем „Пароброда Вилија“ у звучној техници. А пошто се радило о сасвим новом цртаном јунаку, датум прве пројекције филма „Пароброд Вили“ сматра се и датумом рођења Микија Мауса. (Касније су и она два филма озвучена.)

Мики је оличење обичног човека који се у овом нашем немирном свету увек извлачи својом досетљивошћу и мудрошћу. Храбар је, доброћудан, праведан, али и пун животног оптимизма и ведрине. „Мики је популаран зато што је добар и увек спреман да помогне другима“, говорио је Дизни. Микијева популарност ни данас није ништа мања него што

је била 1932. када он, односно његов „отац“ Дизни, добија првог Оскара – највеће филмско признање Холивуда. Мики је тако постао први и једини цртани јунак у историји филма који је добио ту награду.

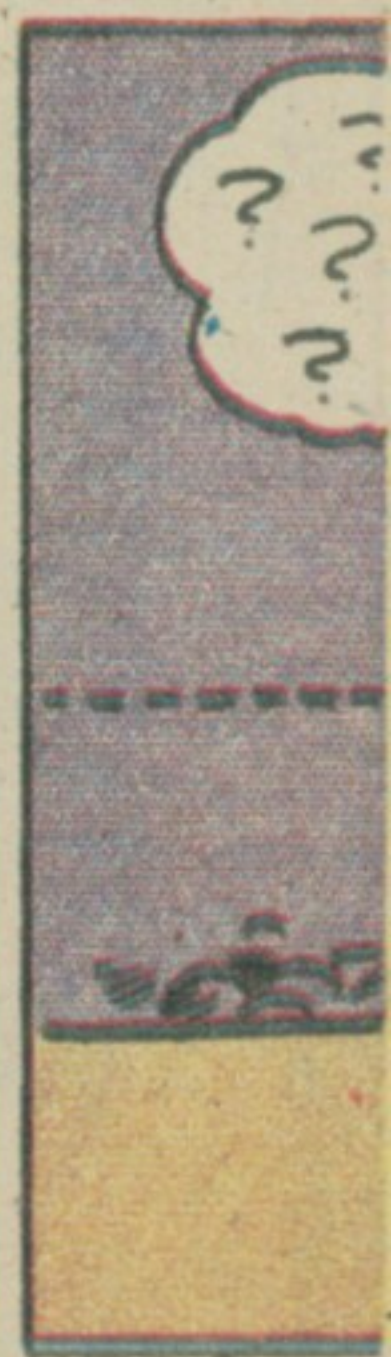
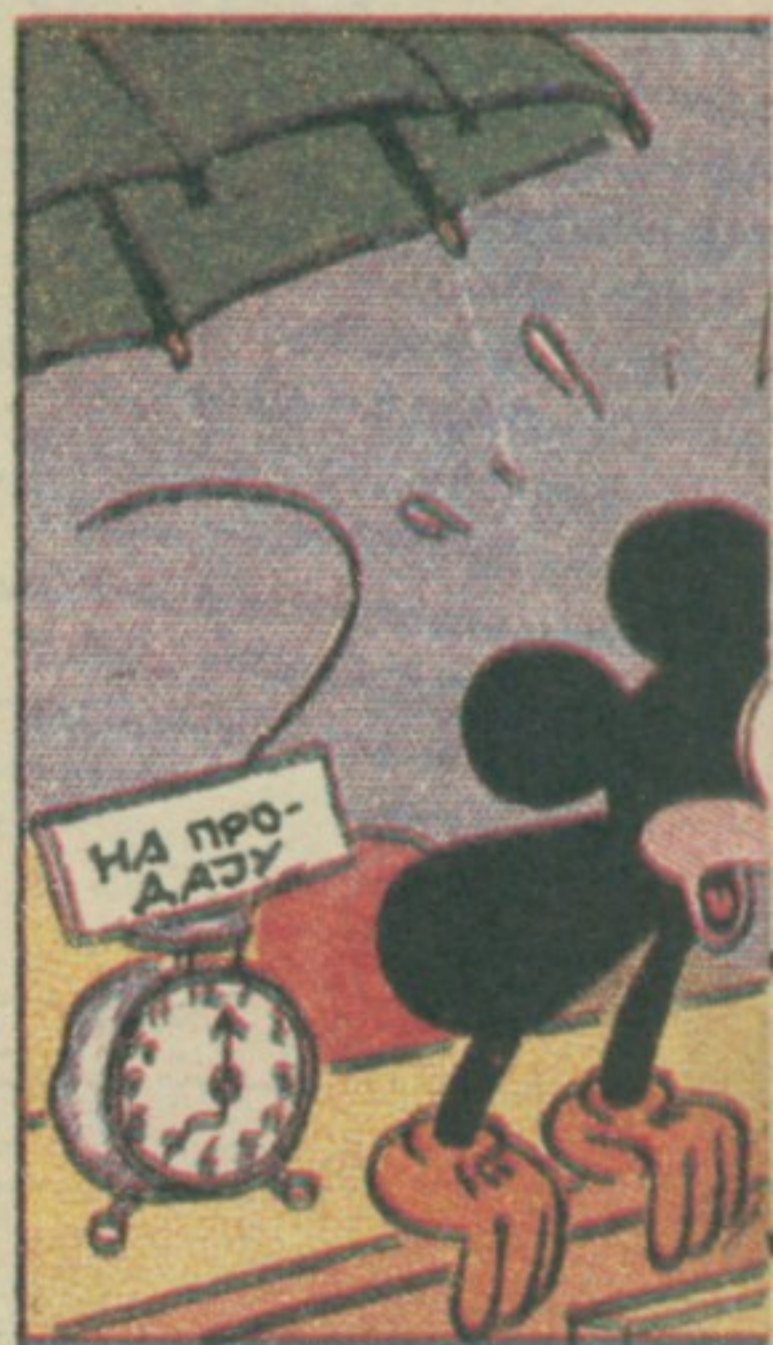
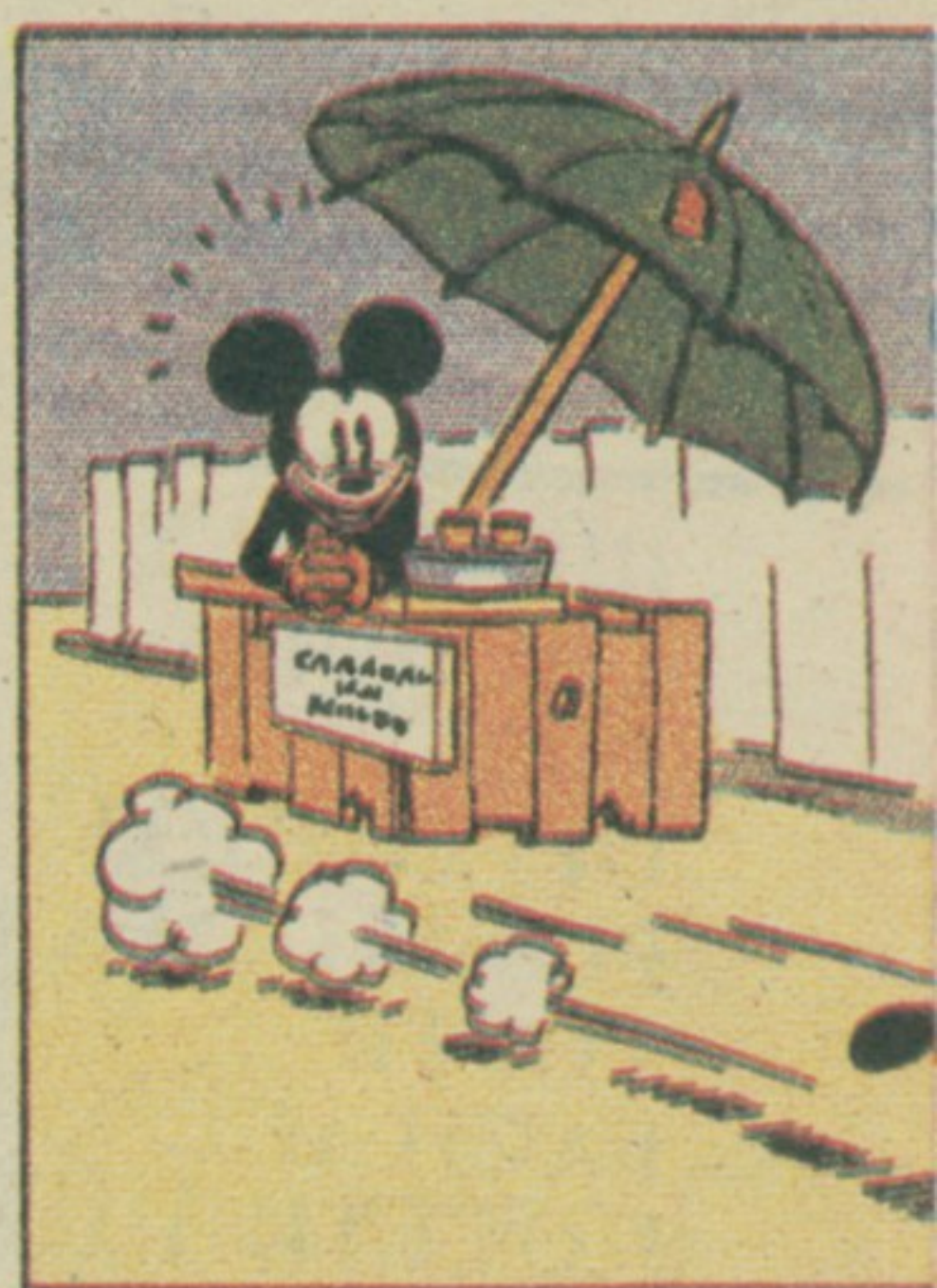
Ова година у Сједињеним Америчким Државама сва је у знаку Микија. Славље траје још од јуна. Наравно, највећа приредба одржава се данас у Дизниленду, где изнад Патковграда лебди балон у облику овог, свима драгог лика, величине око 20 метара. У Микијевој кућици је рођенданска торта пречника три метра, са шездесет свећица у чијем ће гашењу учествовати и посетиоци овог највећег и најлепшег забавног парка у Калифорнији који, можда, никада не би ни био отворен да није Микија.

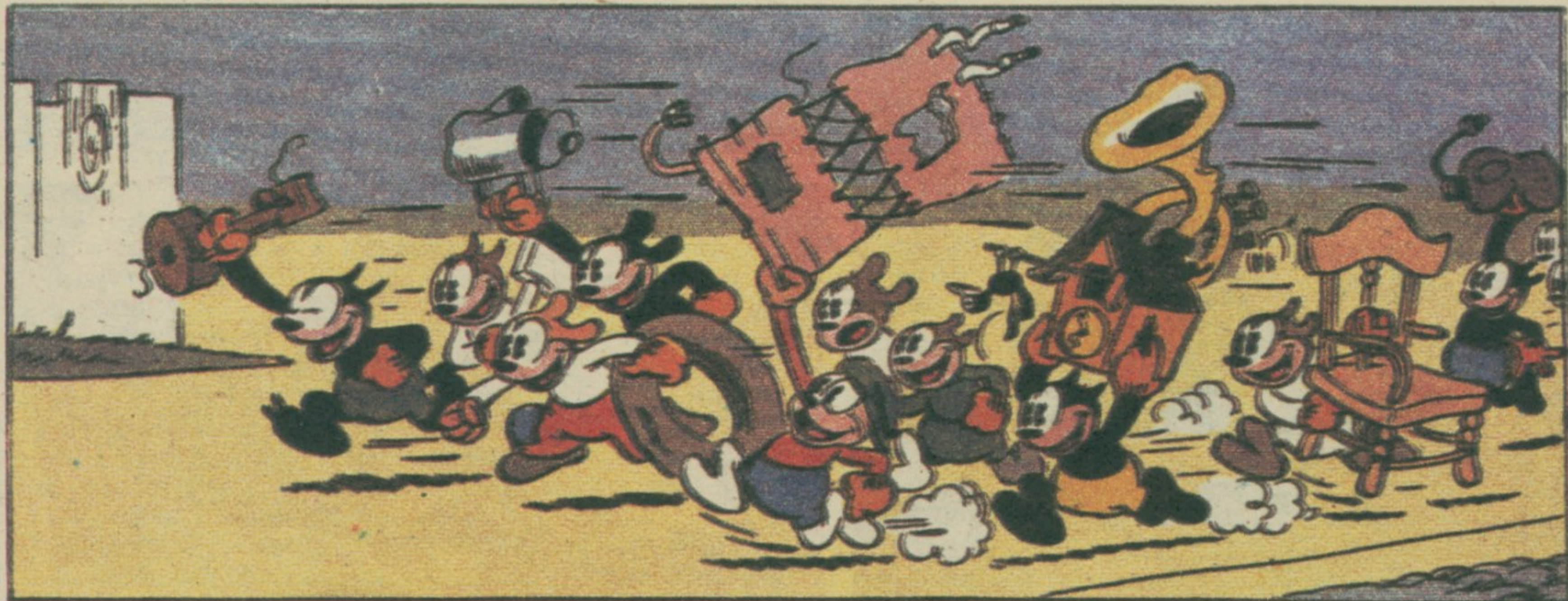
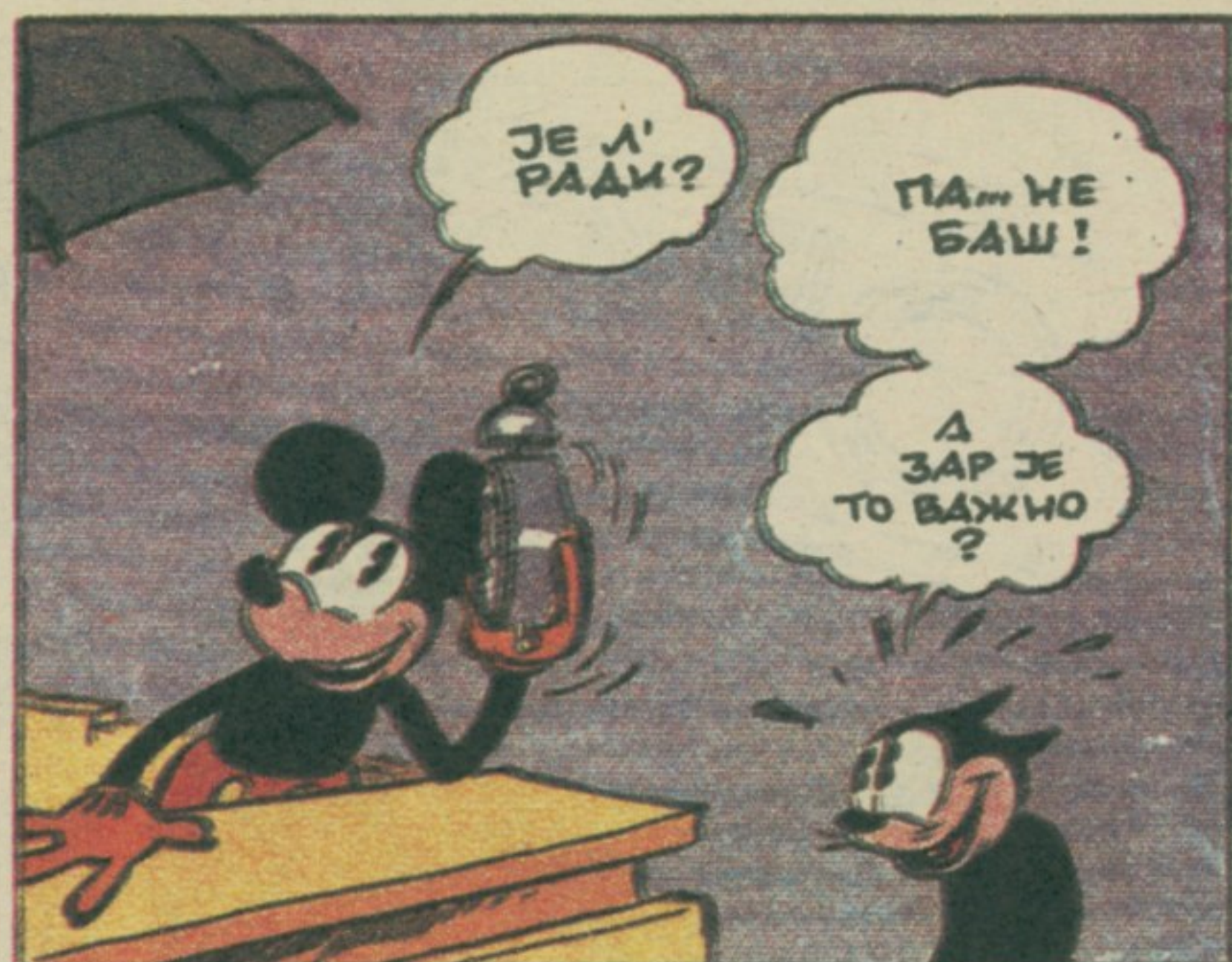
С. И.

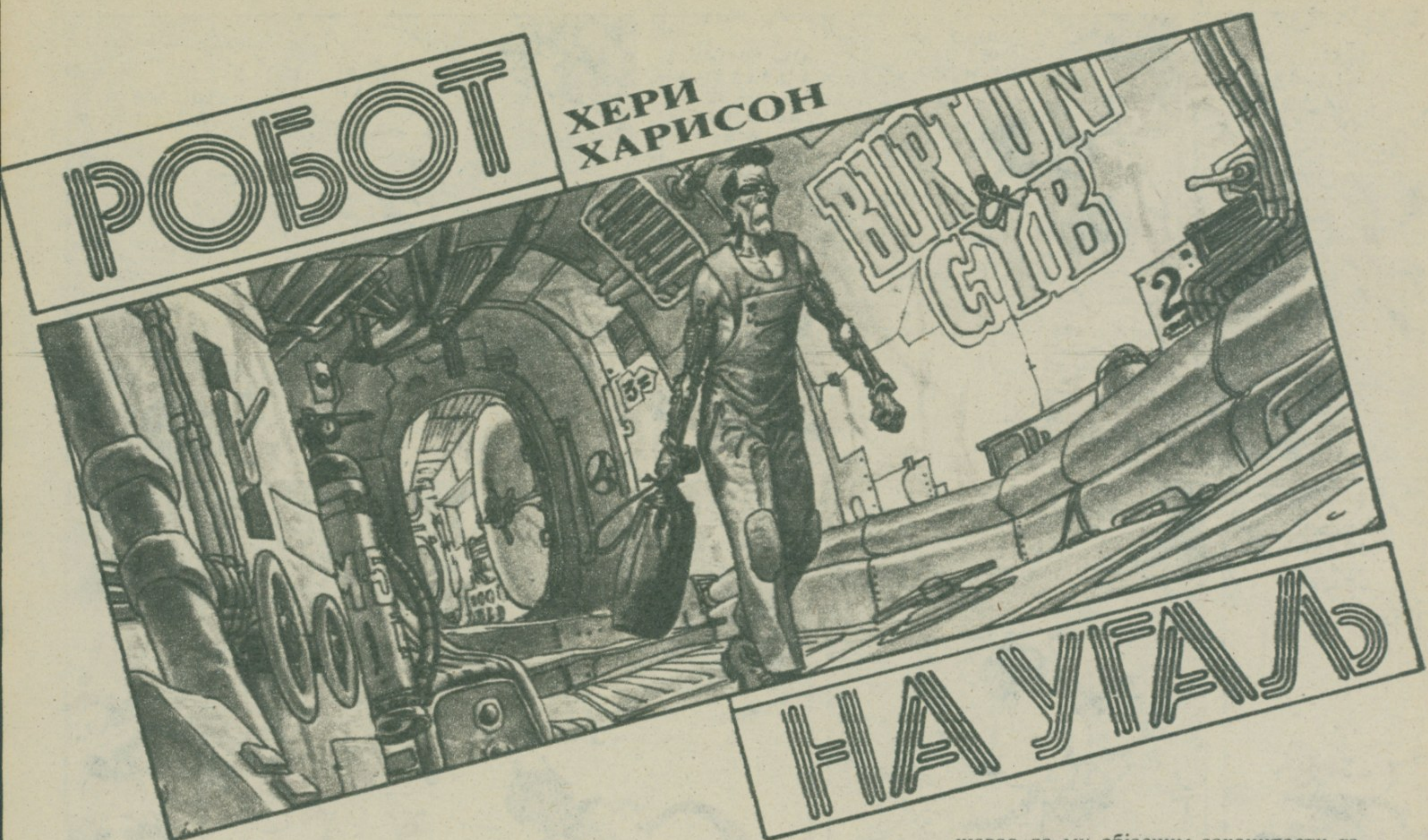

СТРИПОВИ О МИКИЗУ ПОЈАВЉУЈУ СЕ У ЈАНУАРУ 1930. ОВАЈ ЈЕ ШТАМПАН АПРИЛА 1932. ГОДИНЕ.

ДОБРА ДУША

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Иза масивних врата трештало је као да ради нека машинерија и у исти мах као да тешке металне чизме ступају по мермерном поду председничке палате. Испод врата се провлачио љут и густ дим. Већ сам се био навикао на задимљеност готово свих просторија у дворцу председника Рдендрота, али овај дим био је баш гадан. Запитао сам се шта ће сад бити, ко то иде: можда група војника у окованим чизмама и са чађавим буктињама? У феудалном друштву свашта је могуће, свакојаке комбинације старе и нове технике, традиције и модерне технологије, старих друштвених односа и новог наоружања. Зашкрипала је квака, отворила се и – указао се робот. Из њега је допирало толико шиштања и звекета да сам се питао шта му је. Гроф

му је одмах наредио да пође иза шанка и натоци нам пиће. Док се робот окрећао да послуша, видео сам да из једне његове плећке вири димњак, најобичнији старински сулундар. Дим је избијао из њега.

– Па... зар је ово робот на угаљ? – упитао сам кашљући.

– Јесте, на угаљ је – рече гроф сасвим смирено. Узео је пиће са послужавника који је принео робот. – Ето, видите, господине Дибштал, тај робот је најбољи пример онога што у нашој привреди не ваља под управом премијера Вилхелма Неспособног. Овакве роботе, чађаве, нема нико други!

– Добро је ако нема – успео сам да кажем. – Додуше, можда и ово има неких предности... у вашем друштву... ствари се мењају... – борио сам се да не кашљем.

– Не мењају се довољно брзо! И немојте ми продавати галактичке мудрости, господине Дибштал. Био сам на Мистелдросу и видео како ваши живе. Око вас се не врзмају роботи, а понајмање овакве грдобе! – Гневно је ритнуо робота. Овај се мало заљуља и узмаче један корак. Лепо сам чуо како се отварају вентили у његовим ногама и пропуштају пару у цилиндри да би се ноге исправиле и учврстиле. – Ево, ускоро ће двеста година до дана кад смо се учланили у трговинску лигу светова и шта смо добили? Однели су толико сировина одавде, сузбили су онај прави ратнички дух у нама. Краљу су, у престоници, обезбедили разна луксузирања, али ми овде добијамо само покоји роботски мозак. Све остале делове морамо да направимо сами и зато настају овакви неефикасни монструми.

Испразнио је своју чашу. Нисам поку-

шавао да му објасним законитости галактичке трговине, важност планетарног престижа, вишеструкост нивоа научне и културне комуникације. Гроф је неколико тренутака бесно зурio у робота. Онда се нагнуо напред и изненада почео прстом да куцка по једном мерачу на роботовој слабини.

– Види ово! – повикао је. – Притисак му пао на четрес кила! И, шта, ускоро ће будала да падне на нос и запали нам палату. Наложите се, идиоте! Наложите се!

Остављајући послужавник и пиће на сто, робот послушно пође према камину. Отпио сам дуг гутљај и са уживањем посматрао сцену. Видело се да је парна машина у овом роботу склепана: ту и тамо измицали су млазићи паре шиштећи. Признаху да сам тек тада приметио да робот хода нешто спорије и неспретније него пре неколико минута кад је ушао. Отворио је зарђала гвоздена вратанца на свом стомаку и из њега лизнуше пламенови. Из кофe која је стајала крај камина узео је лопату, а затим из те исте кофe лопатом захватио угаљ сличан антрациту и почео да се ложи. Ускоро је са треском затворио вратанца. Гушћи, црни дим покуља му из чунка иза десне плећке. То је засметало чак и грофу навикнутом на овакве ствари. Долао бих да је робот био добро васпитан – није пред нама истресао пепео и шљак. Очигледно, то је обављао негде другде.

– Напоље, чумо једна, напоље! – повика гроф кашљући. Дим је у одаји био заиста мало прегуст. Робот се понизно извинио и затим чврстим кораком изашао. Бацио сам поглед кроз прозор, на сиви, маглени пејзаж ове планете. Отпио сам још мало пића, наместио се удобније у фотељи и закључио да ми се неке ствари у палати председника Рдендрота баш свиђају.

ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ШАЛАНТОЛОГИЈА

Збирка од преко 2.000 вицева и шала
Смех за све генерације
2.000 вицева на 200 тема

● Ако вам је живот црн – обојите га ПРВОМ ЈУГОСЛОВЕНСКОМ ШАЛАНТОЛОГИЈОМ. Боја прима одлично!

● Смех је лек – кажу лекари – а лек никад није скуп!
● Нико се духовит није родио! Човек постаје духовит током свога живота. Неко више, неко мање; неко пре, неко касније, а неко, на жалост, никад. Али уз ПРВУ ЈУГОСЛОВЕНСКУ ШАЛАНТОЛОГИЈУ свако гарантовано и брзо постаје духовит, забаван и омиљен у друштву.

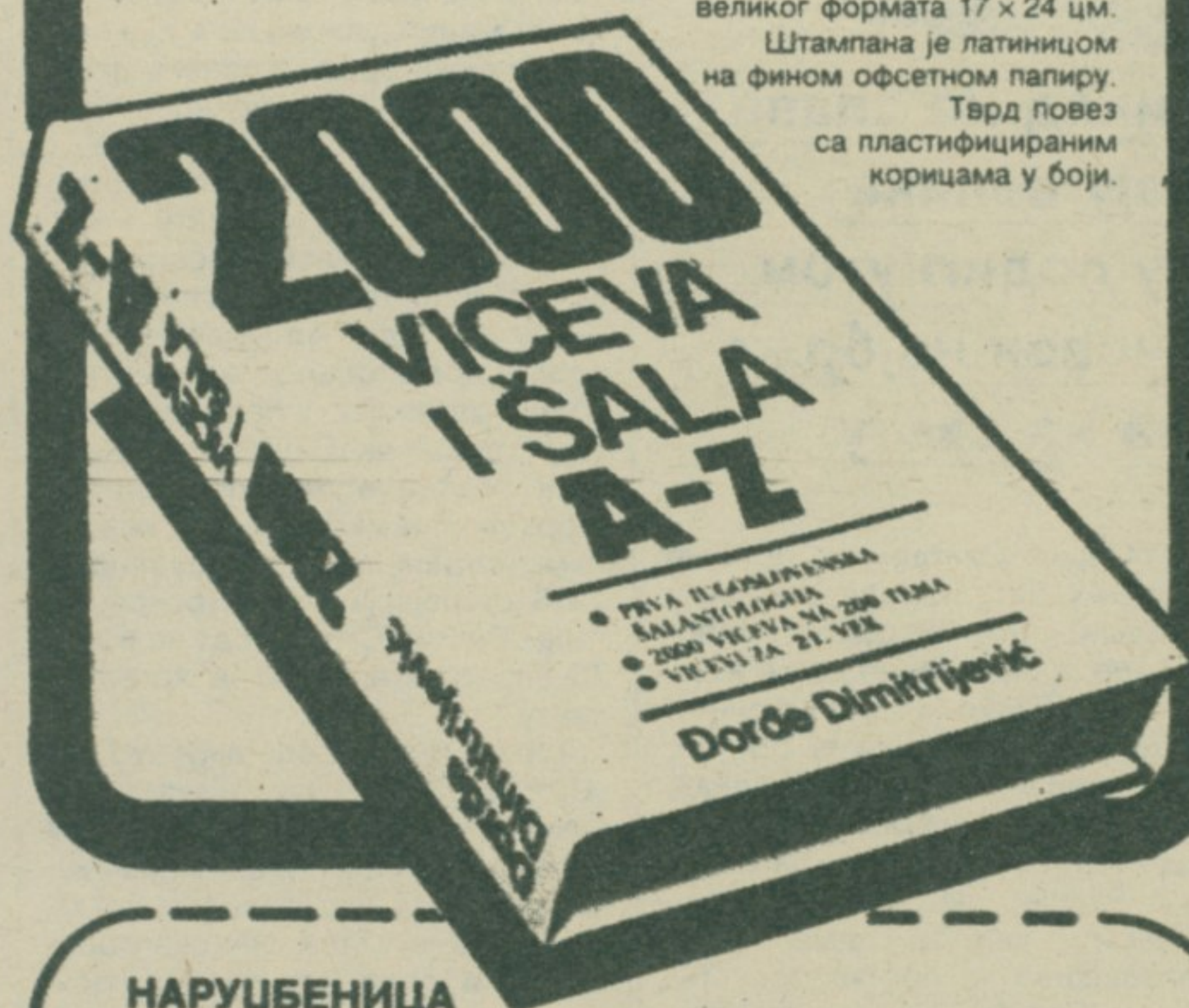
Ако сваког дана испричате колегама на послу, друговима или пријатељима само три вице, ових 2.000 шала и згода ће вам потрајати читаве две године!

Цена књиге:

– у књижари 29.000
– преко ове наруџбенице, уз попуст од 20% 23.200

Плаћа се поштару кад вам донесе књигу

Књига има 500 страница великог формата 17 x 24 цм.
Штампана је латиницом на фином офсетном папиру.
Тврд повез са пластифицираним корицама у боји.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем _____ примерака књиге ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ШАЛАНТОЛОГИЈА по повлашћеној цени од 23.200 динара.

(Име и презиме)

(Улица и број)

(Поштански број и место/телефон)

Наручите на адресу:

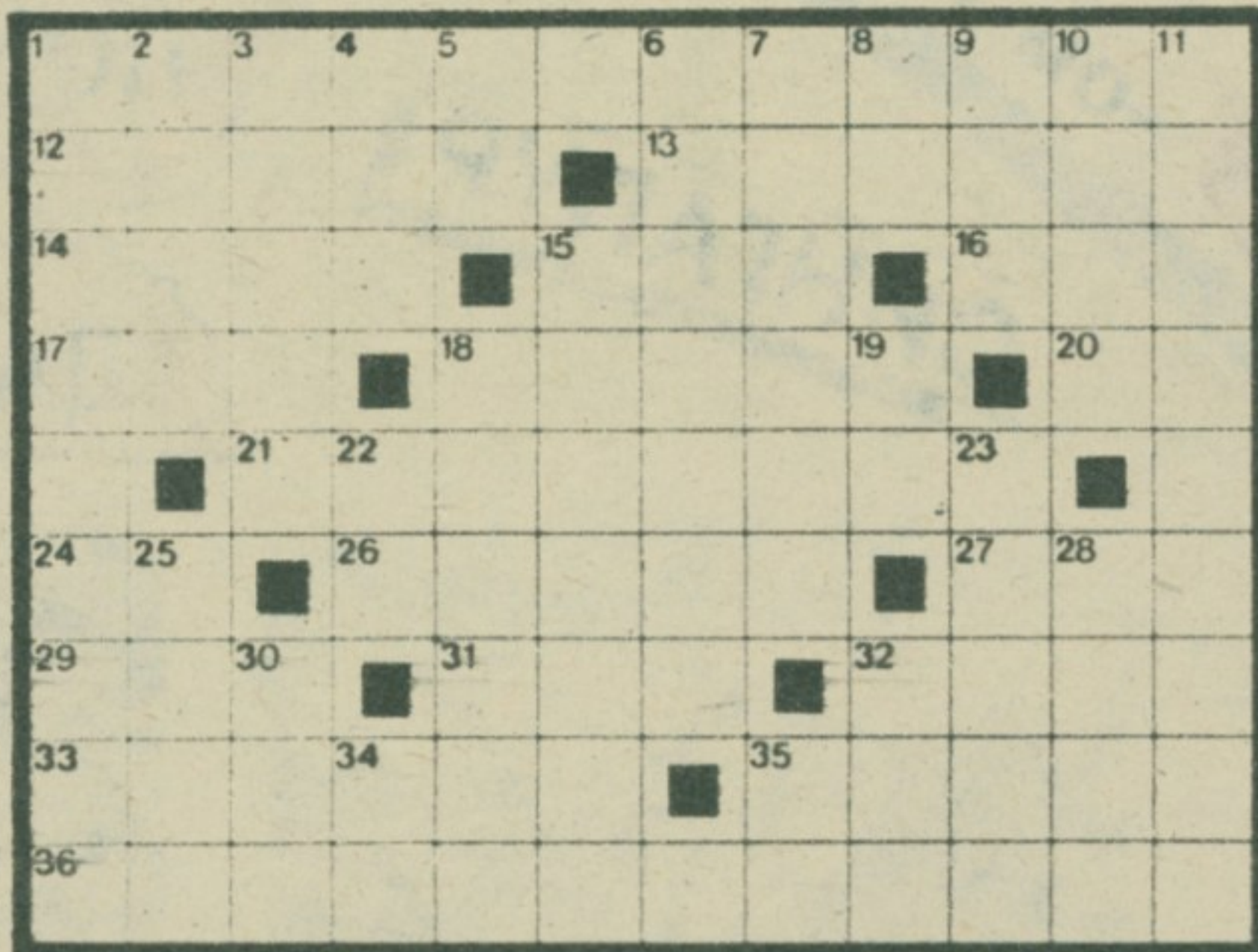
„ДРУГА СТРАНА СВЕТА“
34000 Крагујевац, Поле Рибара 8

Књигу
можете наручити
и на телефон
034/67-940

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

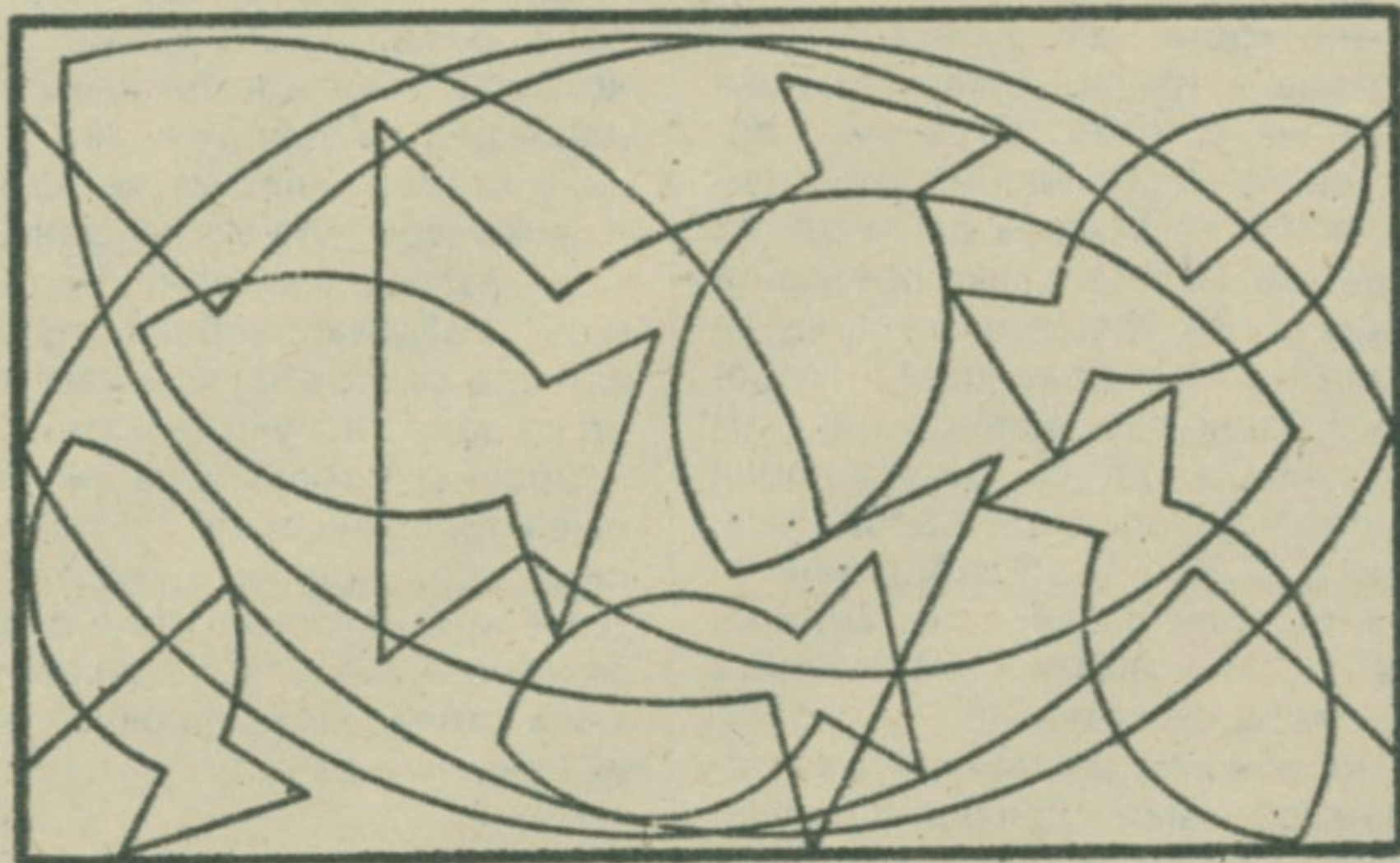
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Битна карактеристика наше спољне политике, 12. Звезда (стр.), 13. Изасланик, 14. Смејање, 15. Упитна заменица, 16. Узвик (гле!), 17. Совјетски шахист, Михаил, 18. Име глумца Аранђеловића, 20. Ауто-ознака за Сплит, 21. Активни члан неке организације, 24. Ауто-ознака за Винковце, 26. Име кошаркашког тренера Римца, 27. Превремен, 29. Поврх, изнад, 31. Саламура, 32. Етапе, руте, 33. Ранији шпански фудбалски голман, 35. Леђа, хрптењача, 36. Противнапади.

УСПРАВНО: 1. Предавач, 2. Име певачице Реџепове, 3. Простирка за стоку, настор, 4. Вршак, шпиц, 5. Симбол радијума, 6. Врста крупног пасуља, 7. Носач, амал, 8. Ауто-ознака за Ниш, 9. Зоље, 10. Врста карташке игре, 11. Дечје возило на два точка, ромобил (мн.), 15. Биљка са штитастиим цветом, 18. Место у Бачкој, 19. Симбол ајнштајнијума, 22. Километар (скр.) 23. Дувачки музички инструмент, 25. Боја у картама, 28. Град у Румунији, 30. Име америчког глумца и певача Мартина, 32. Морски краставац, 34. Ауто-ознака за Битољ, 35. Хектар (скр.)

РИБЕ

Колико риба се налази на овом цртежу?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 18. 11. 1986.

НАГРАДНА
ИГРА

-ом у свету:

JAT

СИНГАПУР

50

ГОДИНА

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИКА

ХОКУС
ПОКУС,
НОЋ
И
ДАН

Сићушни и пренасељени Сингапур никад не спава.

**Прометне улице у трен ока постају велике
гостионице, туристи уживају у парку подигнутом
захваљујући тигровој масти, а један човек најбрже
трчи на 73. спрат највишег хотела на свету**

Ред и чистоћа су прво што вам пада у очи кад стигнете у Сингапур. Гост то мора да зна пре него што крочи на тло овог острва, државе и града. Дугачка мушка коса, на пример, овде није добродошла и цариник на аеродрому може да захтева да је одмах скратите. Пазите и како прелазите улицу... Не бацајте отпатке — може много да вас кошта. Пушење је давно забрањено на јавним местима. А да би се пословни центар ослободио саобраћаја, између 7.30 и 10.15 забрањено је возити полупразан ауто. Једноставно, ако у њему нема пет особа, плаћа се казна.

Посебно ће вас зачудити редови неубичајени за наше појмове. Чека се ред и за такси, а на аутобуској станици тачно се води рачуна о томе кад је ко стигао. Нема веће срамоте за једног становника Сингапура него да се гура у таквом реду.

У Сингапуру има највише Кинеца, али ту су и Малајци, Индијци, Арапи, Енглези, Јапанци... Свако од њих негује своје верске и ос-

тале традиције, али им то не смета да живе у савршеној слози.

Овде готово никада не иду на починак сви у исто време. У свако доба дана и ноћи неко је будан — ради и зарађује. Једна улица у старој кинеској четврти, на пример, три пута у току дана промени изглед и намену. Ујутро се њом крећу аутомобили, а у предвечерје саобраћај престаје и улица се зачас испуни тезгама с разноврсном робом. Ова необично жива трговина траје до поноћи а онда, док трепнете, нестале су тезге и уместо њих стоје столови за намернике и туристе који у позним сатима желе да окусе типичну кинеску храну.

Откуд лав?

Сингапур су почетком 11. века основали Малајци са Суматре и назвали га Тумасик. Убрзо су га заузели Индијци и њихов принц Утаха назвао га је Синга Пура (што на санскриту значи „Лављи град“) јер му се при искрцавању учинило да је видео лава.

У 14. веку Сингапур је потпуно разорен у рату између јапанских и тајландских владара. Крвопролиће је било такво да се и данас говори како је црвена сингапурска земља добила ту боју од силне крви која је ту проливена.

Када се 1819. на ово острво искрцао енглески војсковођа Стамфорд Рафлес, затекао је џунглу, гусаре и колибе од сламе. После преговарања с поглавицом Таменгом Гонгом, Рафлес је откупио острво које је тако припало Британији.

Онда су 1942. Сингапур окупирали Јапанци, а поново је враћен Енглезима 1945. Тек 1963. острво постаје независна држава и члан Малезијске Федерације. А две године касније иступио је из ње и од тада је Република Сингапур.

...А има и крокодила!

Сингапур, који има изузетан положај и идеалну луку, широм је отворио своја врата и постао велики центар трговине и финансија. На овом острву, које то више и

није, јер је са Малезијским полуострвом повезано железничким насипом, модерним ауто-путем и прелепим мостовима, сваких петнаест минута уплови по један прекоокеански брод, а сваких десет слети авион. Југословенски такође.

Сингапур је по много чему први у Азији, али и у свету. Рецимо, по густини насељености (на 1 km² готово 3500 становника). У њему је и један од највећих паркова у коме хиљаде врста птица живи готово као у природи. А један становник Сингапура, Кенет Кенг, постао је светски рекордер у брзом пењању степеницама. За само седам минута превалио је 1336 степеника сингапурског хотела „Вестин Стемфорд“ који има 73 спрата и највиши је хотел на свету.

Туристима препоручујемо и „Врт тигрова“ — са најчувенијим каменим фигурама из кинеске митологије — дар граду у знак захвалности за баснословно богатство које је стара кинеска породица Ав овде стекла продајом тигрове масти. Затим Ботаничку башту која са својим вртом орхидеја спада у највеличанственије знаменитости, не само Сингапура. Посета фарми крокодила свакако је доживљај, баш као и мала позоришта под ведрим небом каквих овде има на сваком кораку. Ко жели да купије добро и јефтино, вози се до Хајг стрита, трговачког центра са 39 великих робних кућа.

Ако којим случајем дођете у Сингапур у фебруару, присуствоваћете прослави кинеске Нове године. Јединствена свечаност, „чингај“, постала је већ део традиције овог града. ■

50 иностраних аранжмана

air lift

Само за млађе читаоце

Уколико је добитник главне награде која се додељује из броја у број (путовање за две особе у Египат, односно Тунис) лице млађе од 18 година, може да путује само у пратњи родитеља или старатеља.

Тачан одговор на
наградно питање у
„Политикином За-
бавнику“ бр. 1923 је:
ФАУСТО ВРАНЧИЋ

АВИОНОМ У СВЕТ

- **И ОВЕ СУБОТЕ У ТВ ЕМИСИЈИ „ДА ПИТАМО ЗАЈЕДНО“ ИЗВЛАЧИ СЕ ДОБИТНИК НАГРАДНОГ ПУТОВАЊА ЗА ДВЕ ОСОБЕ У ЕГИПАТ!**
- **УТЕШНА НАГРАДА: СЕДМОДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДВЕ ОСОБЕ НА КОПАОНИКУ!**
- **У ИЗВЛАЧЕЊУ СУПЕРНАГРАДЕ, ПУТОВАЊЕ ПО ИЗБОРУ ЗА ДВЕ ОСОБЕ У АРАНЖМАНИМА JAT AIR LIFT-а, УЧЕСТВУЈУ СВИ КУПОНИ НА КРАЈУ НАГРАДНЕ ИГРЕ**

Наградна игра „АВИОНОМ У СВЕТ“, коју организују „Политикин Забавник“ и JAT AIR LIFT нуди вам, из броја у број, могућност да отпутујете у Египат, односно Тунис, или „бар“ освојите утешну награду – седмодневни боравак за две особе на Копаонику или мору.

Игра траје 25 кола (бројева), а затим следи извлачење супернаграде – путовање по избору за две особе у аранжманима JAT AIR LIFT-а.

До тада, у сваком броју „Политикиног Забавника“ постављаћемо по једно наградно питање из области историје ваздухопловства. Ваш задатак је да тачно одговорите на постављено питање, одговор убележите на купон који објављујемо и у одређеном року пошаљете га на нашу адресу.

Египат, па Тунис

Главна награда из броја у број је, као што знате, путовање за две особе у Египат, односно Тунис. Прва група добитника главне награде (путовање у Египат) остварује награду у фебруару 1989. (о тачном датуму поласка накнадно ћемо вас обавестити) у петодневном аранжману JAT AIR LIFT-а (закључно са добитником из „Забавника“ од 13. 1. 1989).

Сви остали добитници главне награде, која се и даље додељује из броја у број, путују у Тунис (седмодневни аранжман JAT AIR LIFT-а) у јуну следеће године.

Утешна награда, седмодневни боравак за две особе на Копаонику (апартмани – најам), у Купарима (хотел „Гранд“ или „Купари“), у Трогиру (хотел „Медена“) и Дубровнику (Бабин кук – хотел „Плакир“), такође се додељује из броја у број и то наизменично. Добитници седмодневног борака за две особе на Копаонику или мору користе награду у договору са JAT AIR LIFT-ом, биће им попуњена два рока у оквиру којих могу, и морају, искористити награду.

Награда по жељи

А уколико се у двадесет и пет кола (бројева) не нађете на списку награђених, остаје вам још једна могућност: да на крају наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ“ освојите супернаграду – путовање за две особе, по избору, у свет, у аранжману JAT AIR LIFT-а. У извлачењу супернаграда учествују купони свих кола које ћемо у међувремену пажљиво чувати.

**Наградна игра:
Авионом
у свет
„Политикин
Забавник“
Македонска 29,
П.Ф.80
11001 Београд**

Дакле, уколико сте одлучили да се укључите у наградну игру, пажљиво прочитајте текст који објављујемо испред наградног питања, јер у њему се, делимично, крије одговор. Ако и после тога нисте сигурни да је ваш одговор тачан, прелистајте енциклопедију.

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника“ до следећег петка у дванаест часова, на купону који у овом броју носи ознаку број 5. Молимо вас да читко напишете своје личне податке.

Сви купони који стигну са закашњењем учествоваће заједно са купонима свих кола, на крају игре, у извлачењу супернаграде. Извлачење добитника награда из овог броја обавиће се у ТВ емисији „Да питамо заједно“, 26. новембра 1988. године. Ако пропустите ову ТВ емисију, имена добитника можете пронаћи у „Забавнику“ бр. 1927, на претпоследњој страни.

Награде у овом броју су:

- Главна награда: путовање за две особе у Египат
- Утешна награда: седмодневни боравак за две особе на Копаонику

ПИОНИР ЈЕДРИЛИЧАРСТВА

Иако су први балони задивили свет, имали су и много недостатака, па су научници и проналазачи дошли до закључка да будућност у освајању висина лежи само у изградњи летеће справе теже од ваздуха. Она ће, попут птице, користити друге силе за одржавање у ваздуху.

За разлику од Леонарда, они су покушавали да утврде принцип једрења, или планирања птица, то јест како оне лете кад не машу крилима. Први је у томе успео енглески научник Џорџ Кејли који је увео појмове о аеродинамичким силама узгона и отпора.

Велики допринос решавању проблема стабилности и даљем развоју аеродинамике дао је немачки инжењер Лилијентал. Он је између 1891. и 1896. године у близини Берлина извео више од 2000 летова, спуштајући се са омање узвишице својим једрилицама – планерима.

Већина његових једрилица имала је облик птичјих крила, израђених од лаког врбовог прућа, пресвученог платном, док је равнотежу у лету одржавао померањем положаја тела.

Сматрајући да су за управљање једрилицом потребна кормила, овај немачки инжењер израдио је двокрилца са крмом за управљање по дубини.

На жалост, 10. августа 1896. године, на једној проби, Лилијенталова једрилица се преврнула усмртивши славног пионира ваздухопловства кога многи називају – оцем једриличарства.

Наградно питање бр. 5:

КАКО СЕ ЗВАО НЕМАЧКИ ИНЖЕЊЕР ЛИЛИЈЕНТАЛ?

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника“ до следећег петка (25. 11. 1988) у дванаест часова, искључиво на купону који објављујемо.

Купон број **50** ГОДИНА **Политикиног Забавника**

Одговор: _____

Име и презиме: _____

Датум рођења: _____

Улица и број: _____

Место и пошт. број: _____

ИНОСТРАНИХ
АПАРТМАНА **JAT** **air lift**

50

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног
уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукатиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеџић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патриговић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномерковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 1.500 дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 15.560 динара, полугодишња 33.120 динара, годишња 66.240 динара.

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 33.120 динара, полугодишња 66.240 динара, годишња 132.480 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика“ – ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА
ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:
САД USD 43.-
СР НЕМАЧКА DEM 79.-
ФРАНЦУСКА FRF 268.-
ШВАЈЦАРСКА CHF 67.-
ШВЕДСКА SEK 273.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

Панова фрулица

Пише вам једна старија, пред-
ратна читатељка „Забавника“. Наи-
ме, у нашој кући „Забавник“ се чита отка-
ко је почео да излази. Моје троје деце на-
учило је из њега прва слова, не само да
читају, него и да пишу, а после су то исто
наставили и моји унуци. Најстарија кћер-
ка, која већ дуже живи у Аустрији, најви-
ше се обрадовала репринту из којег је на-
учила да чита. Њена кћи, која иде у аус-
тријску школу, течно чита и пише и ћири-
лицу и латиницу захваљујући „Забавнику“. Радим је и пишем ово писмо, с једном молбом: одговорите ми у Малој пошти где би у Југославији могла да се набави панова фрулица? Да будем искрена, ја не знам ни како би тај инструмент требало да изгледа, али моја унука у школи, као предмет, учи фрулицу. Додуше, она није добила обавезу да свира баш панову фрулицу, али она би желела управо њу! А знате већ какве су баке (радионице за „кварење“ унучади), ја бих свакако желе-
ла да јој набавим ту свиралу!

ЉУБИНКА СОМБОРАЦ,
Вл. Чопића 3
Ријека

Панова фрула је дувачки инструмент састављен од низа слеплених или повезаних свирала различите дужине, на доњем крају обично затворених, а на горњем се у њих дува. Овај инструмент раширен је од давнина у различитим

земљама и културама: у античкој грчкој звао се сиринкс, у Кини пан ксиао, у Јужној Америци антарас или ронтадор. У Европи је панова фрула нарочито одомаћена у Италији и Румунији као народни инструмент. Ова свирала названа је по Пану, митском бићу из старогрчких легенди. Пан је био син Хермеса, бога паше, имао је ноге и рогове јарца, обрастао дланом. Људима је задавао „панични страх“ (ето, узгред и порекла речи „паника“). Панова је домовина била шумовита Аркадија где је боравио у друштву нимфа и сатира. Волео је музику и плес и „измислио“ – фрулицу од низа свирала.

Панова фрула може да се купи и код нас у продавницама музичких инструмената, али, како смо сазнали у београдској „Про музици“ она се увози из Демократске Републике Немачке. Садашња цена је око 80.000 динара.

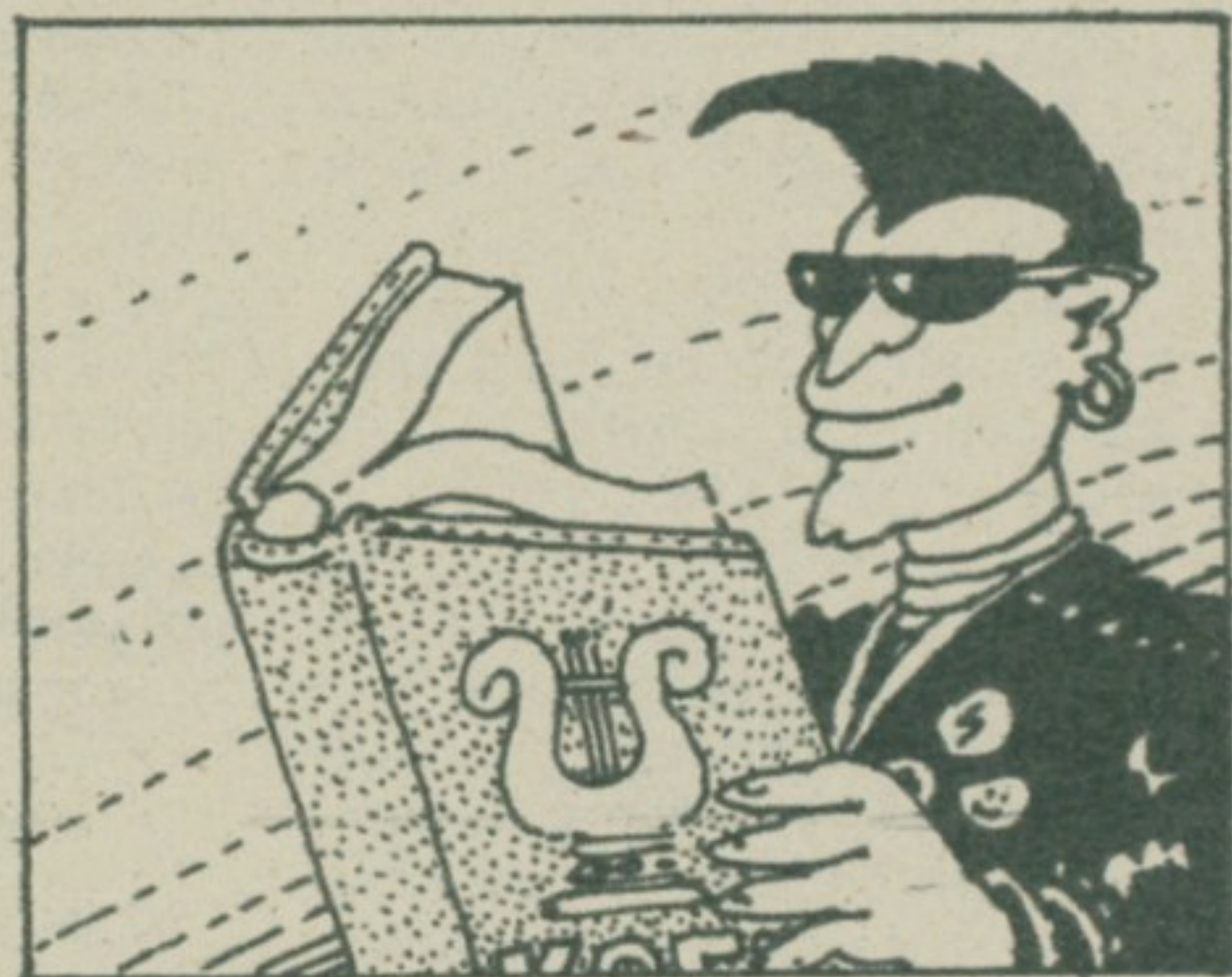
Надамо се да је наша верна читатељка задовољна овим одговором, а да ће и њена унука ускоро засвирати фрулу „чаробног“ звука. Читајте нас и даље!

Он је наш човек

Желела бих да знам где могу да купим збирку песама „Шта ја овде радим“ канадског песника и музичара Леонарда Коена.

ИВАНА ГАЈИЋ,
Београд

Две књиге песама Леонарда Коена „Снага заборавља“ (БИГЗ, 1981) и „Шта ја овде радим“ (Књижевна заједница, Но-

ви Сад, 1987) појавиле су се на нашем тржишту, али може да се нађе још само друга. Иначе, Леонард Коен, који је увек ишао ван уходаних рок-ен-рол „покрета“ и имао своју „одабрану“ публику ове године је издао нови албум „I'm Your Man“ (Ја сам ваш човек) и плоча и касета могу да се нађу и у нашим продавницама.

Како постати лекар при УН?

Пишем ти већ шести пут и молим те да ми напакон одговориш. Како се постаје лекар при Уједињеним нацијама?

ДРАГАНА ЦИКИЋ,
Утијана Ц/12,
38000 Приштина

Да би лекар уопште и помислио да се кандидује за рад при Уједињеним нацијама, мора да има на уму две важне чи-

њенице. Пре свега, најмање десетогодишње искуство и одлично познавање енглеског или француског. Са свим неопходним подацима пријављује се Републичком заводу за међународну научну, просветну, културну и техничку сарадњу који се налази у Београду у Немањиној 22-26. На рад може да иде по две основе: у краткорочним мисијама у земљама у развоју или, што је наравно за све лекаре и остале стручњацима много примамљивије – у седишту Светске здравствене организације у Женеви, Копенхагену или, евентуално, у неком регионалном уреду, на пример у Александрији. С обзиром да Светска здравствена организација углавном има одређене пројекте типа планирање породице, здравствене службе, превентивне медицине сходно тим пројектима траже и одговарајуће „профиле“ лекара. Значи, тешко се прихватају педијатри, стоматолози, хирурзи. Иначе, на овим пословима у Републичком заводу, ради другарица Тијана Исаковић и њој се треба и обратити. Тек кад потенцијални кандидат „прође“ ту проверу, његова документа се шаљу у наше седиште УН, Београд, Светозара Марковића 58, а они даље дају документацију и после „провера“ одлучује се да ли ће неки лекар да се прихвати за рад или не.

Три различите молбе

Пре нешто више од месец и по дана узела сам четири мала мачета, бачена испред нашег солитера. Сада, из објективних разлога, не могу више да их држим у кући па те молим да објавиш да их поклањам неком ко би се о њима бринуо. Чак сам спремна да о свом трошку отпутујем у било које место у Југославији и предам мацу лично. Сви који би желели маце нека се јаве на телефон 011/675-500.

ВЕСНА БАКИЋ

Имам таблу с игром „Магични цвет“ али без упутства о правилима и начину игре. Да ли неки ваш читалац може да ми помогне?

ДАНИЈО ОБРАДОВИЋ,
Војводе Степе 27,
11300 Смедерево

Мој најбољи друг је имао књигу „Милевгенија Земјатина, носио је на летовање и изгубио. Тражила сам ту књигу без успе-

ха у Београду, па сад молим неког ко има ту књигу да ми јави, јер бих волела да је поклоним свом другу за рођендан.

ЉИЉАНА СТЕПАНОВИЋ,
Проте Матеје 1а/3,
14000 Ваљево

Вожња уназад

Стални сам читалац „Политикиног Забавника“ и молио бих да ми испуните једну велику жељу. Читао сам да сте били организатор такмичења у вожњи бицикла уназад и да сте чак организовали неслужбено првенство државе, па ме занима да ли је постигнут рекорд од 133,3 км постављен за шест и по сати вожње или сам ја нешто погрешно разумео? Исто тако бих волео да знам шта је у постављању рекорда важније, дужина пређеног пута или време?

Све вас ово питам због тога што и сам возим бицикл од десете године (сада ми је осамнаест) и што ми вожња уназад не представља никакву тешкоћу. Уверен сам да бих успео да возим пуна 24 сата ако време не би било лоше и зато се пријављујем за постављање новог рекорда, наравно, уз вашу помоћ. Оно што бих још желео да сазнам је да ли постоји икаква могућност да за један овакав подухват и припреме изнајмим тркачки бицикл од неког клуба? Ја сам иначе из места Иванец у Хрватском загорју а тренутно сам питомац треће године средње школе за УП у Загребу.

ДАНИЈЕЛ ПОСАВЕЦ,
ШСМ 3/XV-и, Шимунска 80
Загреб, ПП 776

Рекорд од 133,3 км уопште није постављен ове, него прошле године а постигао га је Миливоје Димитријевић из

Лучана за 6 сати и 5 минута. Ове године рекорд наше стазе на Ади Циганлији је знатно слабији и износи 117,450 км за 6 сати вожње. Поучени прошлогодишњим искуствима, имајући у виду временска ограничења на међународним такмичењима, одлучили смо да наши такмичари не возе дужи од 6 сати. Међутим, уколико ти желиш да постигнеш временски рекорд, ми ћемо се потрудити да испитамо могућности за тако нешто и на време те позвати на наше такмичење које се традиционално одржава у првој половини маја. Што се тиче изнајмљивања бицикла за то нема никакве потребе јер се на нашем такмичењу вози на обичним бициклима.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Ана Скорин, Примоштенског одреда 45, 59202 Примоштен – 14 година, воли музику, путовања и животиње, сакупља постере.

Весна Урошевић, Ваљевски пут 66, 15300 Лозница – 16 година, воли спорт, музику, путовања и дружење.

Мелита Харјач, Наштеланска 46, 54000 Осијек – 17 година, воли диско музику и све што воле млади.

Јелена Шпадијер, Дечанска 6, 81250 Цетиње – жели да се дописује са младима и да на тај начин боље упозна своју домовину.

Амела Кадих, Буре Ђаковића 8/6, 78000 Бањалука – 11 година, сакупља значке, навија за Партизан.

Мојца Голц, Планина 73, 64000 Крањ – 9 година, сакупља разгледнице и сличице „Животињско царство“.

Дивна Јањић, Маршала Тита 85, 25212 Алекса Шантић – 13 година, сакупља папирне лутке.

Оливера Маринковић, Бранка Крсмановића 4/69, 18000 Ниш – има 14 година, жели да стекне нове пријатеље.

Мирјана Димитријевић, Пионирског одреда 54, 11273 Батајница – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Сања Игњатовић, Светозара Марковића 80, 22300 Стара Пазова – 11 година, воли музику, сакупља салвете и постере.

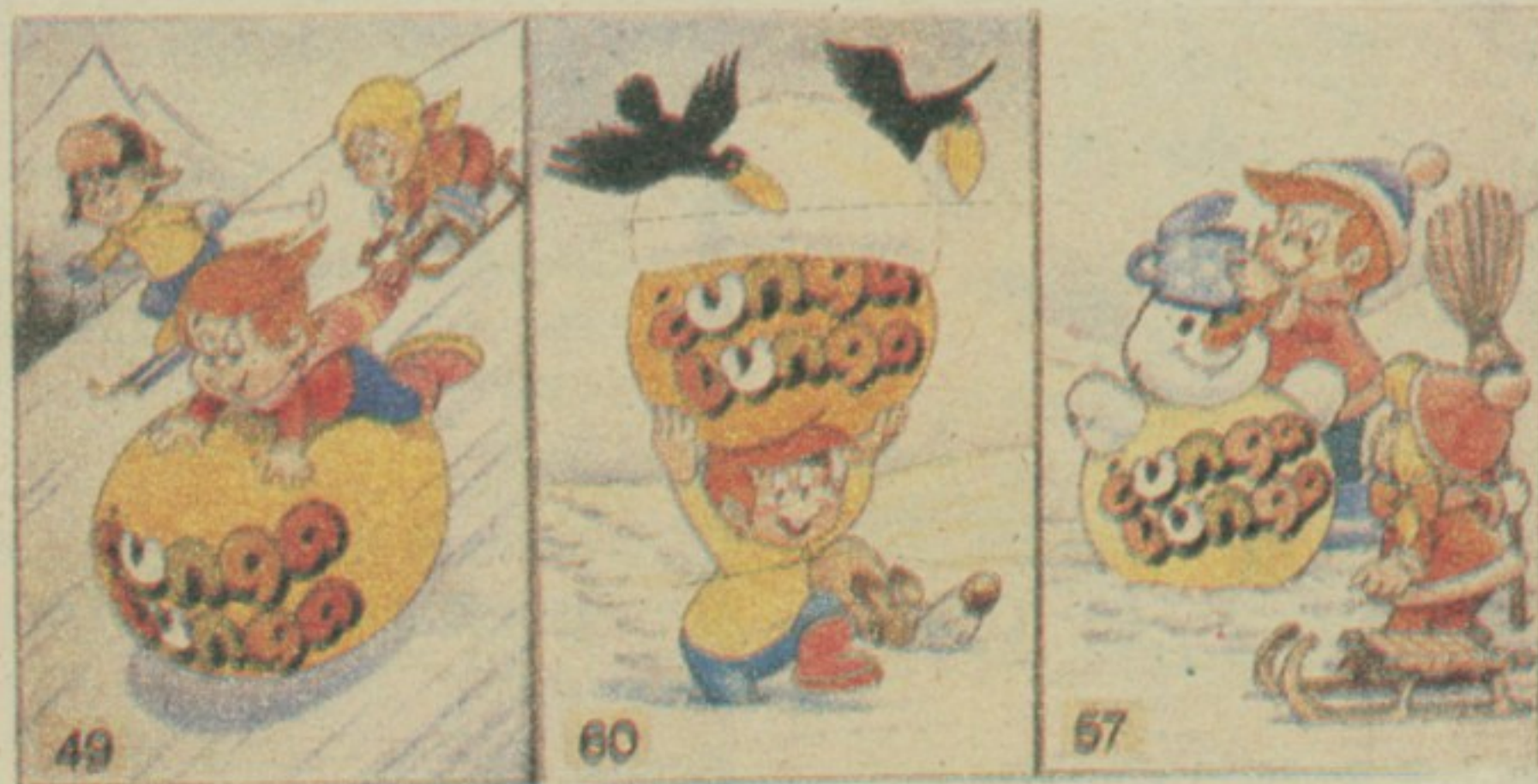
Аријана Шолаја, Трг Раде Кончара 2/1, 71000 Сарајево – 12 година, сакупља салвете, значке, марке и разгледнице.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ:

Укрштене речи: несврстаност, астра, емисар, смех, шта, ено, Таљ, Столе, ст, а, активист, и, вк, Матан, ран, над, пац, туре, Ирибар, хрбат, контранапади.

РИБЕ: 10.

Пријатељи НОВА Велика наградна игра

ЧУНГА-ЛУНГА другари, серије сличица за награде III супер кола које желите, пошаљите на адресу: **АГЕНЦИЈА БОРБА**, наградна игра **ЧУНГА-ЛУНГА**, 11000 Београд, поштански факс 629.

Коверте са једном од серија (или више коверата) можете слаати до **10. јануара 1989**, када ће бити обављено извлачење награда III супер кола. Коверти са серијом од 1 до 60 сличица који не буду извучени, конкурсат ће за супер извлачење – **101 Новогодишњи супер пакет ЧУНГА-ЛУНГА**.

**ВАШЕ СЛАТКО И СТАЛНО ЗАДОВОЉСТВО
ЖВАКАЋА ГУМА ЧУНГА-ЛУНГА НАГРАЂУЈЕ**

III КОЛО

За највеће јунаке – највредније награде

За серију сличица од 1 до 60,
400 супер награда

- ТВ колор пријемник
- Мини музичка линија (3 награде)
- Црно-бели портабл ТВ пријемник (5 награда)
- Радио касетофон (5 награда)
- Пони бицикл (5 награда)
- Тренерка АДИДАС (10 награда)
- Кожна рукометна лопта (10 награда)
- Патике АДИДАС (10 награда)
- Спортска торба (25 награда)
- Мајице ЧУНГА-ЛУНГА (50 награда)
- Спортска капа ЧУНГА-ЛУНГА (50 награда)
- Тренинг панталоне – шушкавац и мајица АДИДАС (100 награда)
- Слатки пакет КОЛИНСКА (100 награда)

За серију сличица од 1 до 45,
300 супер награда

- Персонални компјутер
- Радио касетофон (3 награде)
- Радни сто (3 награде)
- Пони бицикл (3 награде)
- Патике АДИДАС (5 награда)
- Радио будилник (5 награда)
- Спортска торба (25 награда)
- Кожна рукометна лопта (10 награда)
- Мајица ЧУНГА-ЛУНГА (50 награда)
- Спортска капа ЧУНГА-ЛУНГА (100 награда)
- Слатки пакет (100 награда)

За серију сличица од 1 до 30,
200 вредних награда

- Црно-бели портабл ТВ пријемник
- Пони бицикл
- Радио касетофон (2 награде)
- Радни сто (5 награда)
- Тренерка АДИДАС (5 награда)
- Кошаркашка лопта (15 награда)
- Спортска капа ЧУНГА-ЛУНГА (30 награда)
- Мајица ЧУНГА-ЛУНГА (50 награда)
- Слатки пакет (100 награда)

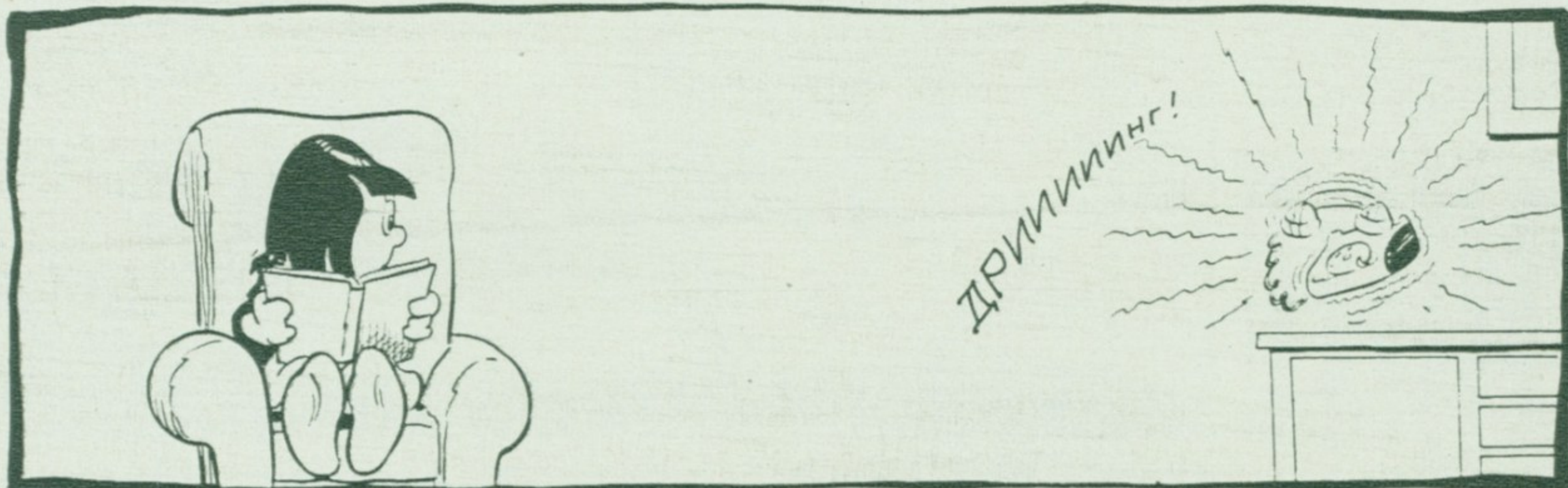
За серију сличица од 1 до 15,
100 лепих награда

- ЧУНГА-ЛУНГА пакет слаткиша

АШАН
РЕЉИЋ

Дружина КАМКЕР

НАГРАДНА ИГРА ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК AIRLIFT „АВИОНОМ У СВЕТ“

Добитници из броја 1923 су:

1. Путовање у Египат за две особе:

Slavko Marinko,
Banstolska 54, Zemun Polje

2. Седмодневни боравак за две особе у Трогиру:

Vesna Ilić,
Karadjordjeva 12, Loznica

